

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته بهداشت مدارس

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب نود و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۴۰۳/۴/۲

رای صادره در نود و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۳/۴/۲ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر غلامرضا حسن زاده

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر حسین درگاهی

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر ابوالفضل باقری فرد

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رای صادره در نود و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۳/۴/۲ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر بهرام عین اللهی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس

رشته: بهداشت مدارس

دوره: کارشناسی پیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در تود و دومین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۴/۲ بر اساس طرح دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

اسامی اعضای بازنگری برنامه آموزشی رشته بهداشت مدارس در مقطع کارشناسی پیوسته

اعضای کمیته ارزشیابی و برنامه ریزی بهداشت مدارس

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ارومیه	آقای دکتر حمید رضا فرخ اسلاملو
عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین	خانم دکتر سونیا اویسی
عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	آقای دکتر غلامرضا اندجی گرمارودی
عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اهواز	آقای دکتر مرتضی خفایی
عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز	آقای دکتر احمد کوشا
عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان	خانم دکتر فیروزه مصطفوی دارانی

مدیران و کارشناسان حوزه معاونت آموزشی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی بهداشت و تخصصی	آقای دکتر حسین درگاهی
دبیر شورای آموزش داروسازی و تخصصی	آقای دکتر بهرام دارانی
دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی	آقای دکتر رضا یزدانی
عضو هیأت متحنه و ارزشیابی رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	آقای دکتر علی رمضانخانی
دبیر هیأت متحنه رشته علوم تغذیه	آقای دکتر محمدجواد حسین زاده عطار
عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...	آقای دکتر هرمز سنائی نسب
عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	آقای دکتر علی دل پیشه
معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	آقای نوراله اکبری دستک
کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	خانم راحله دانش نیا
کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	خانم مرضیه محمدی جوزانی

مدیران و کارشناسان حوزه معاونت بهداشت

رئیس مرکز مدیریت شبکه	آقای دکتر عباس علیپور
رئیس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس	آقای دکتر صابر جبّاری
سرپرست مرکز مدیریت بیماری های واگیر	آقای دکتر شهنام عرشی
مدیر کل دفتر مدیریت بیماری های غیر واگیر	آقای دکتر کوروش اعتماد
رئیس مرکز سلامت محیط و کار	آقای دکتر جعفر جندقی
مدیر کل دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد	آقای دکتر حامد مصلحی
سرپرست دفتر آموزش و ارتقاء سلامت	آقای دکتر فرشید رضایی
مدیر دفتر بهبود تغذیه جامعه	آقای دکتر احمد اسمعیل زاده
مدیر کل دفتر سلامت دهان و دندان	خانم دکتر زهرا سید معلمی
مرکز مدیریت شبکه	آقای دکتر محمدرضا رهبر
کارشناس مرکز مدیریت شبکه	خانم دکتر نگین طاهری
کارشناس مرکز مدیریت شبکه	خانم سیده معصومه کاظمی
کارشناس مرکز مدیریت شبکه	خانم دکتر مهشید احمدیان
کارشناس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس	خانم دکتر فاطمه اقبالیان
کارشناس مرکز مدیریت بیماری های واگیر	آقای دکتر بابک عشرتی
کارشناس دفتر مدیریت بیماری های غیر واگیر	آقای دکتر علیرضا مهدوی
کارشناس مرکز سلامت محیط و کار	خانم معصومه سادات مدنی
کارشناس مرکز سلامت محیط و کار	آقای احسان فروزش
کارشناس دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد	خانم معصومه سادات موسوی
کارشناس دفتر آموزش و ارتقاء سلامت	آقای دکتر امیر نصیری
کارشناس دفتر آموزش و ارتقاء سلامت	خانم دکتر فاطمه سربندی
کارشناس دفتر بهبود تغذیه جامعه	خانم مریم مشلول

حوزه وزارت آموزش و پرورش و دانشگاه فرهنگیان

وزارت آموزش و پرورش	آقای دکتر رسول قدیم خانی
وزارت آموزش و پرورش	خانم دکتر اعظم گودرزی
دانشگاه فرهنگیان	آقای دکتر سیدحسین طباطبائی
دانشگاه فرهنگیان	خانم دکتر مهری غنی زاده

لیست اعضاء و مدعوین حاضر در دویست و نود و دومین
جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۳/۴/۲

حاضرین:

آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
آقای دکتر فریدون نوحی
آقای دکتر بهرام دارایی
آقای دکتر حسین درگاهی
آقای دکتر غلامرضا اصغری
آقای دکتر بهروز عطاریاشی مقدم
آقای دکتر رسول فراست کیش
آقای دکتر سیدمهدی رضایت
آقای دکتر سلیمان احمدی
آقای دکتر رضا یزدانی
آقای دکتر بابک ثابت
آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
آقای دکتر محمدمهدی نوروزشمسی
آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
آقای دکتر علی عرب خردمند
آقای دکتر سیدهاشم دریاباری
آقای دکتر فتح اله ادبی (نماینده معاونت درمان)
آقای دکتر محمدرضا عزیزی (نماینده سازمان نظام پزشکی)
آقای دکتر محمدرضا رهبر (نماینده معاونت بهداشت)
خانم دکتر میثرا ذوالفقاری
خانم دکتر حوریه محمدی
خانم دکتر سیده سارا میرفضلی
خانم دکتر سیده ریاب الهامی (نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
خانم دکتر نازیلا یوسفی (نماینده سازمان غذا و دارو)

مدعوین:

آقای دکتر عباس علیپور
آقای دکتر حمیدرضا فرخ اسلاملو
آقای دکتر صابر جباری فاروجی
خانم دکتر فیروزه مصطفوی
خانم دکتر اعظم گودرزی
خانم دکتر مهری غنی زاده
خانم دکتر مهدیه ایرائمنش

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی
رشته بهداشت مدارس در مقطع کارشناسی پیوسته

حاضرین:

آقای دکتر بهرام عین اللهی
آقای دکتر ابوالفضل باقری فرد
آقای دکتر عباس عبادی
آقای دکتر محسن نقر
آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
آقای دکتر فریدون نوحی
آقای دکتر نادر ممتازمنش
آقای دکتر سلیمان احمدی
آقای دکتر سید مهدی رضایت
آقای دکتر محمد رحمتی
سرکار خانم دکتر الهه ملک‌ان‌راد
آقای دکتر بهروز عطار باشی مقدم
آقای دکتر حسین درگاهی
آقای دکتر بهرام دارانی
آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
آقای دکتر بابک ثابت
آقای دکتر رضا یزدانی
آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
آقای دکتر محمد مهدی نوروز شمس
خانم دکتر حوریه محمدی
آقای دکتر حسن بختیاری

فصل اول

برنامه آموزشی رشته بهداشت مدارس

در مقطع کارشناسی پیوسته

بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، سلامت جسمانی و روانی، هویت یابی و توانمند سازی دانش آموزان از اولویت زیادی برخوردار است.

بهداشت مدرسه به مجموعه اقداماتی اطلاق می شود که به منظور تشخیص، تامین، حفظ و ارتقاء سلامت جسمی، روانی و اجتماعی دانش آموزان و کارکنان مدارس که به نحوی در ارتباط با دانش آموزان قرار دارند، تحت راهنمایی و سرپرستی مسئولان مدرسه به اجرا در می آید. در کنار ضروریات مرتبط با سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، موارد زیر توجه به بهداشت مدارس را بیش از پیش نمایان می کند:

- کثرت و انبوهی جمعیت در برگزیده خدمات
- آسیب پذیری افراد تحت پوشش برنامه
- خارج شدن دانش آموز از حالت وابستگی کامل به والدین
- هماهنگ شدن دانش آموز با محیط تازه اجتماعی و سطوح و سنین مختلف
- پرداختن دانش آموز به وظایف یادگیری که برای وی نوعی مبارزه ذهنی و هوشی است.
- سهولت عرضه خدمات که به صورت حاشیه ای می تواند در متن اساسی آموزش انجام شود.
- دانش آموزان آموزش پذیر هستند و بیش از هر گروه دیگر استعداد فراگیری دارند و می توانند به سهولت آموخته های خود را به عادات رفتاری مبدل سازند.
- دانش آموزان میتوانند به عنوان پلهای ارتباطی بین مدرسه و خانه عمل کنند.
- مصادف بودن این دوران از زندگی با زمان سریع و حساس رشد و تکامل جسمی و روانی و عاطفی که در نتیجه هر نوع انحراف از حالت طبیعی و سلامت در این دوران اگر در اولین فرصت کشف و اصلاح نشود تاثیر نامطلوب و غیر قابل جبرانی در آینده کودک و در نتیجه جامعه باقی خواهد گذاشت.
- با توجه به ضروریتهای ذکر شده و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، سیاستهای نظام جمهوری اسلامی ایران، قوانین جوانی جمعیت و در راستای تحقق اهداف برنامه جامع عدالت، تعالی و بهره وری در آموزش علوم پزشکی، بازنگری برنامه آموزشی بهداشت مدارس در مقطع کارشناسی پیوسته، غیر قابل اجتناب می باشد.

رشته بهداشت مدارس در مقطع کارشناسی پیوسته، کارشناسانی را تربیت می‌کند دانش و مهارت کافی برای پاسخگویی به نیاز بهداشت مدارس سطح کشور، افزایش سطح آگاهی‌های بهداشتی، ایجاد نگرش مطلوب، تغییر رفتار و تسهیل دسترسی دانش‌آموزان به خدمات سلامت، مشارکت نیروی دانش‌آموزی، کارکنان مدارس و اولیاء دانش‌آموزان داشته باشند.

از طریق آزمون سراسری (کنکور) می‌باشد.

توجه به ضرورت و اهمیت بهداشت مدارس در کشورهای مختلف جهان همزمان نبوده، بلکه از نظر تاریخی و کیفیت عمل تنوع داشته است. شاید فرانسه اولین کشوری باشد که همراه با طرح آموزش علمی خود، یک ماده را نیز به مسئله بهداشت مدارس اختصاص داد و در سال ۱۷۹۳ یک نفر پزشک نیز به عنوان مسئول بهداشت مدارس آن انتخاب شد. در کشور هلند، بهداری آموزشگاه‌ها در سال ۱۸۶۸ با استخدام دو نفر پزشک پایه‌گذاری شد و در سال ۱۹۰۱ با اعلام تعلیمات اجباری، شهرداری موظف به سازمان‌دهی اداره بهداری آموزشگاه‌ها شد و در سال ۱۹۴۲ که اولین قانون مربوط به بهداشت مدارس به تصویب رسید و ۲۱۰ نفر پزشک به طور تمام وقت به امور بهداشتی کودکانها و دبستان‌ها رسیدگی می‌کردند و تحت‌نظر شهرداری‌ها اداره می‌شدند. در انگلستان آغاز کار بهداشت مدارس از سال ۱۹۰۷ و تحت نظارت ادارات آموزش محلی به وجود آمد و سپس با ایجاد سازمان عظیم بهداشت و طب ملی، بهداشت مدارس باز هم وابستگی خود را با آموزش و پرورش حفظ کرد و تنها ایجاد ارتباط بین بهداشت ملی و بهداری آموزشگاه‌ها بود که مورد توجه مسئولین امور قرار داشت و در سال ۱۹۱۹ ریاست پزشکان وزارت بهداری، با حفظ سمت به ریاست بهداشت مدارس نیز منصوب و ارتباط بین بهداشت عمومی و مدارس محکم تر شد. با گذشت زمان، برنامه‌ریزی در زمینه مسائل بهداشت مدارس در کلیه کشورها مورد توجه قرار گرفت و سعی در تأمین و حفظ سلامت دانش‌آموزان، از اولویت خاصی در برنامه‌های بهداشتی برخوردار گردید.

در ایران، از سال ۱۲۹۰ هجری شمسی مدارس جدید به جای مکتب خانه های قدیم تأسیس شد. نه سال بعد مجلسی از اطباء ایرانی و اروپائی مقیم در تهران به نام مجلس 'حفظ‌الصحة' برای مراقبت از بهداشت عمومی به وجود آمد و در سال ۱۳۰۴ شمسی سازمانی به نام 'صحبیه مدارس' بنیاد گذاشته شد. در سال ۱۳۱۴ صحبیه مدارس به عنوان یک واحد مشخص وابسته به وزارت معرفی شد که دارای قسمت‌های معاینات بهداشتی چشم دانش‌آموزان و آموزش بهداشت بوده است. در سال ۱۳۱۵ صحبیه مدارس به 'بهداری آموزشگاه‌ها' تغییر نام یافت. در سال ۱۳۱۶ بهداری آموزشگاه‌ها به دانشکده پزشکی دانشگاه تهران وابسته گردید و در سال ۱۳۱۸، بهداری آموزشگاه‌ها از دانشکده پزشکی جدا و به

وزارت فرهنگ وقت وابسته شد. در سال ۱۳۵۰ برای تأمین نیروی انسانی مورد نیاز بهداری آموزشگاه‌ها، دفتر امور مدارس عالی و انستیتوهای تکنولوژی به تأسیس اولین آموزشگاه عالی بهداشت مدارس در تهران اقدام نمود. تعداد این آموزشگاه‌ها تا سال ۱۳۵۷ به ۱۷ باب در ۱۷ استان بالغ گردید. از این آموزشگاه‌ها تا قبل از انقلاب اسلامی، حدود ۵۰۰۰ نفر مراقب بهداشت مدارس تربیت شده و جهت انجام خدمات بهداشتی در مدارس به کار گمارده می‌شدند. پس از انقلاب اسلامی با تصویب‌نامه مورخ ۲۳ اسفند ۱۳۵۷ هیأت وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی، امور بهداشت آموزشگاه‌های کشور با تمام پرسنل، اعتبارات و سازمان‌ها و فعالیت‌های وابسته از وزارت آموزش و پرورش جدا و به وزارت بهداری و بهزیستی وقت منتقل گردید و از آن تاریخ، کلیه تعهدات و وظایف سازمان مذکور به‌عهده وزارت بهداری و بهزیستی محول شد. با این الحاق، ۱۷ مدرسه عالی بهداشت مدارس آموزش و پرورش و حدود ۵۰۰۰ مراقب بهداشت فارغ‌التحصیلان آن و تعدادی پزشک و پیراپزشک با بودجه و امکانات وسیع به وزارت بهداری منتقل گردیدند. پس از انتقال، ابتدا اداره‌ای به نام اداره کل بهداشت مدارس تأسیس شد، ولی در سال ۱۳۶۰ بهداشت مدارس در اداره کل بهداشت مادر و کودک وزارت بهداری ادغام و اداره کلی به نام "اداره کل بهداشت خانواده و مدارس" وظیفه ارائه خدمات بهداشتی به دانش‌آموزان را به‌عهده گرفت. در سال ۱۳۶۹ به‌دنبال نیاز شدید مدارس به نیرو و خدمات بهداشتی، اداره کل تغذیه و هماهنگی بهداشت مدارس در آموزش و پرورش تأسیس گردید و متعاقباً با شروع سال تحصیلی ۱۳۶۹-۱۳۷۰، مراقبین بهداشت مدارس، پس از گذشت ده سال حضور پاره وقت و در واقع دوری از مدارس و دانش‌آموزان، بار دیگر به صورت ثابت و تمام‌وقت مشغول خدمت شدند.

در حال حاضر بسیاری از مدارس فاقد نیروی انسانی تخصصی تمام وقت برای ارائه مراقبت‌های سلامت مرتبط با بهداشت عمومی هستند. نظر به ضرورت استقرار یک نفر کارشناس بهداشت در مدارس، که از دانش و مهارت لازم برای قرار گرفتن در این موقعیت شغلی مناسب برخوردار باشد تا بتواند در تحقق اهداف مرتبط با سلامت سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و اهداف جوانی جمعیت نقش مهمی ایفا نماید، مسئولین ذیربط در وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت آموزش و پرورش تفاهم‌نامه "توسعه همکاری‌های مشترک در زمینه ارتقای سلامت دانش‌آموزان با ایجاد بسترهای آموزشی مشترک، راه‌اندازی رشته‌های مورد نیاز و توانمندی‌سازی کادر آموزشی وزارت آموزش و پرورش در ابعاد مختلف سلامت" را در سال ۱۳۹۹ امضا نموده و در راستای اجرای بند اول آن، کارگروهی متشکل از دو وزارتخانه مسئولیت راه‌اندازی رشته جدیدی به نام "بهداشت مدارس" در مقطع کارشناسی پیوسته را عهده دار شدند.

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس در تاریخ ۱۴۰۰/۵/۱۰ توسط شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی به تصویب رسید و از سال ۱۴۰۰ تعداد ۱۳ دانشگاه علوم پزشکی در تعامل با دانشگاه‌های فرهنگی اقدام به پذیرش دانشجو نمودند. بررسی‌های دو سال گذشته نشان داد که سرفصل برخی از دروس نیاز به بازنگری دارد و همچنین آموزش ۱۹ واحد درسی مرتبط با تعلیم و تربیت اسلامی بصورت نرم تابستانی در دانشگاه‌های فرهنگی، مشکلاتی را برای دانشجویان به دنبال داشته است. در نتیجه مقرر شد، تیمی متشکل از وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش با هدف به روز رسانی محتوای علمی برنامه آموزشی و رفع مشکلات اجرایی موجود، اقدام به بازنگری برنامه آموزشی رشته بهداشت مدارس در مقطع کارشناسی پیوسته نمایند و این مجموعه حاصل عملکرد تیم مزبور می‌باشد.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- مدارس
- پیش دبستانی‌ها و مهدکودک‌ها

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

شامل ارزش‌هایی که در آموزش دوره بر آن‌ها تأکید می‌شوند نظیر: مبانی الهی و معنوی، سلامت محوری، کرامت انسانی، کیفیت زندگی دانش‌آموزان، سبک زندگی ایرانی - اسلامی، جایگاه خانواده، تکریم سالمندان، اولویت‌های ملی، عدالت در توزیع سلامت، جامع‌نگری، جامعه‌نگری، اجتناب از انگ زدن، اخلاق حرفه‌ای فعالیت در مدرسه و نظایر آن.

در راه اندازی این برنامه، بر ارزش‌های زیر تأکید می‌شود:

الف: سلامت یک حق و مسئولیت اساسی برای تمام سنین و طبقات اجتماع محسوب می‌شود. همچنین سلامت یک امانت مسئولیت آور برای فرد، خانواده‌ها و جوامع است و همگان در قبال سلامت خود و دیگران مسئولیت دارند. سلامت بصورت بهزیستی کامل جسمی، روانی، اجتماعی و نه فقدان بیمار نبودن تعریف شده است. دانش‌آموختگان رشته بهداشت مدارس نقش اساسی در ارائه خدمات سلامت به دانش‌آموزان، کارکنان و اولیاء دانش‌آموزان خواهند داشت و لازم است با بینش «سلامت‌نگر»، «جامعه‌نگر»، «آینده‌نگر» و با استفاده از استراتژی‌ها و تکنولوژی مناسب، جلب مشارکت دانش‌آموزان و اولیای آنها و با در نظر گرفتن اولویتهای ملی و منطقه‌ای، به ارائه خدمات مورد نظر بپردازند. ب: کارشناس بهداشت مدرسه باید بتواند ضمن جلب مشارکت فعال معلمان، دانش‌آموزان، کارکنان مدارس و اولیاء دانش‌آموزان، اقدامات لازم جهت تامین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت گروه‌های هدف بهداشت مدارس اقدام نماید.

دورنما (چشم انداز):

دانش‌آموختگان از چنان دانش و مهارتی چند بعدی در سلامت مدارس و سنین کودکی، نونهالی و نوجوانی برخوردار باشند و از ظرفیت‌های لازم و کافی برای ارائه خدمت به این گروه سنی نیز برخوردار بوده که بتوانند اهداف تربیت کارشناسان بهداشت مدارس را محقق نمایند.

رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره، تربیت نیروهای آگاه به مسائل عملی روز، توانمند، مسئولیت پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه در حیطه بهداشت مدارس است که تخصص خود را در زمینه ارائه خدمات بهداشت مدارس به دانش‌آموزان، اولیاء آنها و معلمان در اختیار جامعه هدف قرار دهند.

اهداف کلی:

مهمترین اهداف تربیت کارشناس بهداشت مدارس، حفظ و ارتقاء سلامت جسمانی و روانی، هویت یابی و توانمند سازی دانش‌آموزان، کارکنان و خانواده‌ها بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش از طریق تربیت نیروی انسانی مورد نیاز است. همچنین کارشناس بهداشت مدارس قادر خواهد بود شاخص‌های سلامت گروه‌های هدف مختلف را از طریق نیازسنجی، ارائه خدمات سلامت، آموزش بهداشت، کنترل اپیدمی‌ها، مراقبت از تغذیه دانش‌آموزان ارتقا دهد.

اهداف اختصاصی:

آموزش و تربیت نیروهایی که:

- توانایی جلب مشارکت فعال معلمان، دانش آموزان، کارکنان مدارس و اولیاء دانش آموزان جهت تأمین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت خود و مدارس از طریق افزایش سطح آگاهی و بینش بهداشتی را داشته باشند.
- به برنامه های جوانی جمعیت و بحران سالمندی آگاهی داشته باشد.
- توانایی برقراری هماهنگی برنامه های بهداشت مدارس با سایر بخشهای مرتبط را داشته باشد.
- قادر به ارائه مراقبت های سلامت دانش آموزان در کلیه مقاطع تحصیلی باشد.
- توانایی مشارکت در تحقیقات و پژوهشهای کاربردی در زمینه های مختلف بهداشت مدارس را داشته باشد.
- توانایی استفاده از داده ها، تحلیل و ارزشیابی داده ها را داشته باشد.
- توانایی ایجاد آگاهی و نگرش بهداشتی مطلوب در دانش آموزان، معلمان و کارکنان مدارس و اولیاء آنان را داشته باشد.
- با دانش آموزان، معلمان، اولیاء دانش آموزان و همکاران ارتباط مؤثر برقرار نماید.
- سلامت گروه های هدف را بر اساس دستورالعمل های کشوری مراقبت و پایش نماید.
- از چگونگی اثر گذاری عوامل انسانی، محیطی، اقتصادی و اجتماعی بر چگونگی تأمین، حفظ و ارتقاء سلامتی در سطوح مختلف آشنا باشند.
- از چگونگی مداخله از طریق نیازسنجی ها، آموزش بهداشت، کنترل اپیدمی ها، مراقبت از چگونگی تغذیه و تغییر در شاخص های سلامتی در سطح مدرسه و جامعه آگاهی داشته باشد.
- توانایی برنامه ریزی انجام مداخلات آموزشی در راستای تحقق اهداف سند تحقق بنیادین آموزش و پرورش را داشته باشد.

وظایف حرفه ای دانش آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

دانش آموختگان بهداشت مدارس در نقش های زیر در مدارس ایفای نقش می نمایند:

۱. آموزش و ارتقاء سلامت دانش آموزان

۲. مراقب سلامت در مدرسه

۳. اجرایی

۴. پژوهشی

۵. مشاوره ای در زمینه سلامت

توانمندیها و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندیهای عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارتهای ارتباطی-تعامل
- آموزش
- پژوهش
- مهارتهای شناختی از جمله تفکر نقادانه و مهارتهای حل مسئله
- مهارتهای تنظیم هیجان (مقابله با فشار روانی و مدیریت استرس)
- مهارت‌های مدیریت (سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی) مبتنی بر شواهد
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism)

دانش‌آموخته رشته بهداشت مدارس با این توانمندی‌ها قادر به انجام مراقبت‌های لازم در مدارس برای گروه‌های سنی مختلف خواهند بود.

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه‌ای و توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان و کدهای درسی مرتبط با آنها

توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای درسی مرتبط
آموزش و ارتقا سلامت دانش‌آموزان	• مشارکت در توانمندسازی دانش‌آموزان نیازمند و جامعه هدف و ترغیب مشارکت آنها در سلامت • مشارکت و ترویج برنامه‌های جوانی جمعیت • ترویج برنامه‌های مرتبط با شیوه زندگی سالم در دانش‌آموزان و همکاری در اجرای آنها • برنامه‌ریزی و اجرای مداخلات ارتقاء سلامت به دانش‌آموزان، خانواده‌ها و سایر گروه‌های هدف • شناسایی عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت و تلاش در رفع عوامل خطر و تقویت عوامل مثبت مؤثر در بهداشت مدارس • همکاری با سایر سازمانها و ارگانها در برنامه‌ریزیها و مداخلات آموزش سلامت مدارس	۲۴، ۲۹، ۲۸
مراقب سلامت در مدرسه	• شناسایی نیازهای آموزشی و بهداشتی دانش‌آموزان و اولیاء • توانمندی برنامه‌ریزی آموزشی با استفاده از الگوها و مدل‌های مناسب در حوزه مربوطه • همکاری مستمر با مراکز بهداشتی درمانی • تشکیل پرونده الکترونیک سلامت در سامانه آموزش و پرورش • ارائه مراقبت به گروه‌های هدف جامعه (شامل: دانش‌آموزان، کودکان دوره قبل از مدرسه، آموزگاران، کارکنان مدارس، اولیای دانش‌آموزان، دانش‌آموزان یا شرایط ویژه و ...) بر اساس برنامه‌های کشوری مدون	۱۷، ۳۴، ۲۹، ۲۸، ۳۲، ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۴۰، ۳۶، ۳۳

توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای درسی مرتبط
• مراقبت از بیماری‌ها و مراقبت سندرمیک به منظور کنترل و مبارزه با بیماری‌های واگیر در مدارس تحت پوشش • خطرسنجی، کنترل و مبارزه با بیماری‌های غیر واگیر در مدارس و جامعه تحت پوشش • ارزیابی عوامل مستعد کننده ناباروری در دانش آموزان • غربالگری، نیازسنجی، اطلاع رسانی و آموزش بسته‌های ارتقاء سلامت روانی - اجتماعی (بسته تسهیل مراحل رشد کودکی، بسته تسهیل مراحل رشد نونهالی و نوجوانی، بسته مهارت‌های تنظیم هیجان، بسته تقویت مهارت‌های شناختی، بسته خودمراقبتی روانی - اجتماعی، بسته سبک زندگی روانی - اجتماعی سالم مبتنی بر فرهنگ و بسته هویت یابی سالم مبتنی بر فرهنگ) • غربالگری سلامت روانی - اجتماعی • ارزیابی سطح خطر افکار و اقدام به خودکشی در موارد مثبت غربالگری • غربالگری کودک مشکوک به آسیب • غربالگری اولیه درگیری با مصرف دخانیات، مواد و الکل • غربالگری بیماری صرع و ناتوانی ذهنی	• انجام معاینات فیزیکی و ارزیابی سلامت روانی - اجتماعی و پیشگیری از اعتیاد • ارائه خدمت در مدارس به عنوان مراقب بهداشت مدارس شامل آموزش بهداشت، بهداشت محیط مدارس، معاینات غربالگری بر اساس شناسنامه سلامت دانش آموزی و بسته خدمت گروه سنی در نظام مراقبت‌های بهداشتی اولیه، آموزش و نظارت بر تغذیه، در مدرسه و منزل، آموزش برنامه‌های جوانی جمعیت، مراقبت‌های پیشگیرانه بیماری‌های واگیر و غیرواگیر و حوادث، و انجام حمایت‌های روانی - اجتماعی در بلایا و سوانح غیر مترقبه. • تشکیل و تکمیل پرونده برای دانش آموزان و کارکنان • ارجاع به مراکز مرتبط بالاتر در صورت ضرورت بر اساس برنامه‌های مصوب کشوری • مدیریت برنامه‌ها، منابع و خدمات سلامت در مدارس	اجرائی ۲۸، ۲۹، ۳۴، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۶
• جستجو در منابع علمی • کمک به پژوهش‌های کاربردی موضوعات مرتبط با بهداشت مدارس و در عرصه‌های سلامت کشور (HSR) • ارائه طرح‌های پژوهشی در زمینه پژوهش‌های کاربردی • مشارکت در مصاحبه‌های پژوهشی و گردآوری داده‌های مورد نیاز و تجزیه و تحلیل نتایج • تهیه گزارش و کمک به نشر یافته‌های تحقیق و متون علمی	• برقراری ارتباط مؤثر و دلسوزانه با مخاطبین • ارائه مشاوره به دانش آموزان، کارکنان و والدین در زمینه سلامت با مدنظر قرار دادن عوامل جسمی، روانی، اجتماعی و فرهنگی	پژوهشی ۷، ۹، ۲۱، ۲۸، ۲۹
• برقراری ارتباط مؤثر و دلسوزانه با مخاطبین • ارائه مشاوره به دانش آموزان، کارکنان و والدین در زمینه سلامت با مدنظر قرار دادن عوامل جسمی، روانی، اجتماعی و فرهنگی	• برقراری ارتباط مؤثر و دلسوزانه با مخاطبین • ارائه مشاوره به دانش آموزان، کارکنان و والدین در زمینه سلامت با مدنظر قرار دادن عوامل جسمی، روانی، اجتماعی و فرهنگی	مشاوره‌ای در زمینه سلامت ۲۴، ۲۸، ۲۹

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills)

ردیف	مهارت	حدافل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری		
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل
۱.	اندازه‌گیری درجه حرارت**	۵	۵	۱۰
۲.	اندازه‌گیری نبض**	۵	۵	۱۰
۳.	اندازه‌گیری تعداد تنفس**	۵	۵	۱۰
۴.	اندازه‌گیری فشارخون بزرگسالان**	۵	۵	۱۰
۵.	اندازه‌گیری فشارخون کودکان**	۶	۶	۱۰
۶.	دادن داروی خوراکی	۳	۴	۵
۷.	ریختن قطره چشم، گوش و بینی	۳	۴	۵
۸.	تزریق عضلانی*	۵	۱۰	۲۰
۹.	تزریق داخل جلدی*	۵	۱۰	۲۰
۱۰.	تزریق زیرجلدی*	۵	۱۰	۲۰
۱۱.	ارائه رکتال دارو	۳	۳	۳
۱۲.	ارزیابی کم آبی کودک	۵	۵	۱۰
۱۳.	ارزیابی وضعیت سوختگی	۳	۳	۳
۱۴.	اجرای فرایندهای واکسیناسیون برای همه گروههای هدف	۵	۱۰	۲۰
۱۵.	اجرای فرایندهای مرتبط با زنجیره سرما	۳	۳	۳
۱۶.	انجام مراحل احیای پایه کودک و بزرگسال	۱۰	۱۰	۲۰
۱۷.	نحوه باز کردن راه هوایی بزرگسالان و کودکان به روش ساده	۳	۳	۳
۱۸.	انجام مانورهای کاربردی در آسپیراسیون جسم خارجی	۳	۳	۴
۱۹.	حمل و نقل مصدومین	۳	۳	۴
۲۰.	ضدعفونی کردن وسایل و سطوح	۳	۵	۵
۲۱.	کار با دستگاههای فور و اتوکلاو	۳	۴	۴
۲۲.	آماده کردن سینی معاینه	۲	۳	۵
۲۳.	پوشیدن دستکش استریل	۳	۳	۳
۲۴.	ضدعفونی کردن وسایل و سطوح	۳	۵	۵
۲۵.	برپایی چادر امداد	۲	۳	۳
۲۶.	انجام انواع بانسمان و بانداژ	۵	۱۰	۲۰
۲۷.	آتل‌بندی (انجام محدود سازی حرکت در اندام ها و ستون فقرات)	۵	۵	۱۰
۲۸.	کنترل خونریزی	۵	۱۰	۱۰
۲۹.	شستشوی زخم	۳	۳	۴
۳۰.	اکسیژن درمانی	۵	۵	۱۰
۳۱.	اندازه‌گیری قند خون	۱۰	۱۵	۱۵
۳۲.	ارزیابی وزن برای سن	۵	۵	۱۰
۳۳.	ارزیابی قد برای سن	۵	۵	۱۰
۳۴.	ارزیابی وزن برای قد	۵	۵	۱۰

ردیف	مهارت	حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری		
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل
۳۵	ارزیابی محیط دور بازو	۵	۵	۱۰
۳۶	ارزیابی کودک از نظر دور سر	۵	۵	۱۰
۳۷	ارزیابی وضعیت تغذیه گروه‌های سنی (کودک، نوجوان و بزرگسال)	۵	۵	۱۰
۳۸	آموزش تغذیه در گروه‌های سنی، فیزیولوژیک و بیماری‌های غیرواگیر	۵	۵	۱۰
۳۹	تن سنجی و ارزیابی الکوی تغذیه گروه‌های سنی هدف	۳	۳	۳
۴۰	ارزیابی کودک از نظر مصرف مکمل‌ها	۵	۵	۱۵
۴۱	غربالگری تکامل کودک با استفاده از پرسشنامه ASQ	۵	۵	۱۵
۴۲	ارزیابی واکسیناسیون کودک	۵	۵	۱۵
۴۳	ارزیابی کودک از نظر وضعیت شنوایی	۵	۵	۱۰
۴۴	ارزیابی کودک از نظر وضعیت بینایی	۵	۵	۱۰
۴۵	شناسایی کودکان مشکوک به آسم	۵	۵	۱۰
۴۶	آشنایی با عفونت‌های آمیزشی	۳	۳	۳
۴۷	ارزیابی گروه سنی ۶-۱۷ سال از نظر پوست و مو (گال)	۳	۳	۳
۴۸	بررسی مو در گروه سنی ۶-۱۷ سال از نظر وجود حشره شپش و تخم شپش	۳	۳	۳
۴۹	نحوه تشخیص نمونه‌های حشره شناسی پزشکی بر اساس دستورالعمل	۳	۳	۳
۵۰	ارزیابی فعالیت بدنی گروه‌های سنی هدف	۳	۳	۳
۵۱	آموزش بلوغ	۳	۳	۶
۵۲	مهارت برقراری ارتباط مؤثر	۳	۳	۳
۵۳	مهارت ارائه مشورت و آموزش فردی و گروهی	۳	۳	۳
۵۴	آموزش / مشاوره ازدواج و والدگری	۳	۳	۳
۵۵	ارتباط موثر، جلب مشارکت و حمایت طبیبی	۲	۲	۳
۵۶	کار با رایانه و به‌کارگیری نرم‌افزارهای Word, Excel, PowerPoint و اینترنت و استفاده از فن آوری‌های نوین سلامت الکترونیک	۵	۵	۱۰
۵۷	کار با نرم‌افزارهای جاری شبکه و سامانه‌های آموزش و پرورش	۵	۵	۱۰
۵۸	ثبت، بررسی و پیگیری از سامانه‌های نظام اطلاعات سطح یک	۴	۵	۶
۵۹	گردآوری و طبقه‌بندی اطلاعات بهداشتی	۴	۵	۶
۶۰	نمایش داده‌ها و اطلاعات بهداشتی به صورت نمودار	۴	۵	۶
۶۱	محاسبه شاخص‌های بهداشتی	۵	۵	۱۰
۶۲	نیازسنجی و مشارکت در طراحی و اجرای مداخلات ارتقای سلامت جامعه محور	۱	۱	۱
	طراحی پیام‌های آموزش بهداشتی و پیامهای جمعیتی و فرزندآوری	۳	۳	۵

ردیف	مهارت	حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری		
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل
۶۴	انجام آزمون های روان شناختی (هر آزمون)	۵	۵	۱۰
۶۵	ارزیابی سلامت روانی نوجوانان، جوانان و میانسالان	۳	۳	۳
۶۶	ارائه مداخلات آموزشی برنامه سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد گروههای سنی هدف	۳	۳	۳
۶۷	ارزیابی سلامت اجتماعی نوجوانان، جوانان، و میانسالان	۳	۳	۳
۶۸	توانمندی ارزیابی علل اجتماعی بیماریها در جهت نسخه نویسی اجتماعی	۳	۳	۳
۶۹	آموزش سلامت دهان و دندان (فردی و گروهی) به تمامی گروه های سنی	۵	۵	۵
۷۰	معاینه و غربالگری بیماری های دهان و دندان (پوسیدگی دندان، بیماری لثه، سرطان های دهان، ضایعات مخاط دهان)	۵	۵	۵
۷۱	نحوه ارجاع بیماران دارای مشکلات دهان و دندان	۵	۵	۵
۷۲	ارزیابی خطر پوسیدگی دندان در گروه های سنی	۳	۳	۶
۷۳	وارنیش فلوراید تراپی برای گروه های هدف	۵	۵	۵
۷۴	انجام مراقبت های دهان و دندان برای گروه های هدف	۵	۵	۵
۷۵	نحوه استفاده از محصولات سلامت دهان و دندان مانند مسواک انگشتی، مسواک، نخ دندان، خمیردندان، دهان شویه ها	۳	۳	۶
۷۶	نحوه استفاده از مسواک انگشتی	۵	۵	۵
۷۷	آشنایی با اشکال مختلف دارویی	۵	۵	۵
۷۸	آشنایی با نگهداری و انبارش اشکال مختلف دارویی	۵	۵	۵
۷۹	اندازه گیری کتر باقیمانده آب	۳	۳	۶
۸۰	اندازه گیری PH آب	۳	۳	۶
۸۱	نمونه برداری آب	۳	۳	۶
۸۲	گندزدایی دستی آب با کتر در مقیاس کوچک	۲	۲	۴
۸۳	گندزدایی فاضلاب	۲	۲	۴
۸۴	آموزش اصول مناسب بهداشت ساختمان مدرسه	۲	۲	۴
۸۵	ارزیابی ارگونومی شغلی در مدرسه	۲	۲	۴
۸۶	تعیین مواجهه با عوامل زیان آور فیزیکی	۳	۳	۶
۸۷	پایش عوامل محیطی و آلاینده های مستعد کننده ناپارووری	۳	۳	۶
۸۸	آموزش بهداشت و ارتقاء سطح سواد سلامت جامعه، سواد رسانه و زندگی سالم با ارتباط صحیح در فضای مجازی	۳	۳	۶

* کلیه تزیینات باید با تجویز پزشک یا طبق دستورالعمل های کشوری باشد.

** این موارد باید حداقل یک بار برای هر گروه سنی صورت گیرد. با توجه به تفاوت اندازه گیری فشارخون در افراد زیر ۱۸ سال و لزوم کسب مهارت در استفاده جداول قد و جثه و مطابقت فشارخون با محدوده قابل قبول، فشارخون در دو بند نوشته شده است.

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه ای (Task-Based Education)
- آموزش توأم دانشجو و استاد محور (Student-Teacher Oriented Education)
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem-Based Education)
- آموزش جامعه‌نگر (Community Oriented Education)
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject-Based Education)
- آموزش بیمارستانی (Hospital-Based Education)
- آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence-Based Education)
- آموزش مبتنی بر ارائه خدمات (Training based on providing services)
- آموزش در کلاسهای آموزشی موظفی (Education in mandatory training classes)

روش‌ها و فنون آموزشی:

- در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:
- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک، کارگاه‌های آموزشی، ژورنال کلاب و کتاب خوانی، معرفی مورد ها
- آموزش در کارگاه آموزشی، آموزش در مدرسه عملی یا آزمایشگاه
- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- خودآموزی، مطالعه فردی
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی
- روش های آموزشی منطبق با تقویت مهارت های شناختی و آموزش هدایت شده برای رسیدن به تصمیم مبتنی بر ماتریس SWOT (نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید) و متناسب با موضوعات روزمره آموزش و پرورش

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود فراگیران با مقررات اخلاقی و حرفه ای در زمینه رشته خود آشنا شده و موارد زیر را رعایت نمایند:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه تدوین می شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- حرفه‌ای گرایی (Professionalism)
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهشهای مربوط به رشته، نکات اخلاقی پژوهش را رعایت نمایند.
- در حفظ داده های مرتبط با سلامت دانش آموزان رازداری و اصل عدم انتشار به غیر از مسیرهای مשוב را رعایت کنند. (موارد عدم انتشار مشمول قلم برداری و ضبط صوت احوالات دانش آموزان و فعالیت های روزمره هم خواهد بود)
- موارد ۲۱ و ۲۲ ضمیمه این برنامه آورده شده‌اند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد.

- کتبی

- شفاهی

- آزمون تعاملی رایانه‌ای

- آزمون ۳۶۰ درجه

- ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات،

تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است.

ب- دفعات ارزیابی:

برای دروس نظری و عملی

مستمر

پایان ترم

میان ترم

برای دروس کارآموزی در عرصه

مستمر

پایان ترم

فصل دوم

حداقل نیازهای برنامه آموزشی رشته بهداشت مدارس

در مقطع کارشناسی پیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز:

گروه آموزشی مجری از اعضاء هیئت علمی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف- اعضای هیات علمی ثابت تمام وقت بر اساس مصوبه شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با تخصص‌های:

- PhD بهداشت عمومی
- PhD آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- PhD اپیدمیولوژی
- یکی از تخصص‌های کودکان، عفونی، پزشکی اجتماعی، پزشک خانواده یا داخلی ترجیحاً دارای مدرک MPH
- PhD مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
- دو نفر مربی کارآموزی با مدرک تحصیلی کارشناس ارشد در رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

ب- تخصص‌های مورد نیاز پشتیبان:

- گروه بهداشت باروری یا مامایی
- گروه آمار و اپیدمیولوژی
- گروه تغذیه
- گروه آناتومی
- گروه فیزیولوژی
- گروه بهداشت محیط
- گروه بهداشت حرفه‌ای
- گروه فوریتهای پزشکی / طب اورژانس
- گروه پرستاری
- گروه طب ایرانی
- گروه روانشناسی و مشاوره
- گروه بیماریهای داخلی
- گروه بیماریهای کودکان
- گروه بیماریهای عفونی
- گروه پزشکی اجتماعی
- گروه فناوری اطلاعات سلامت

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاسهای درسی	- اتاق دانشجویان	- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس	- بایگانی آموزش	- کتابخانه
- اتاق استادان	- اتاق رایانه	- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- کارگاه آناتومی - آزمایشگاه فیزیولوژی - آزمایشگاه بیوشیمی
- آزمایشگاه میکروبیشناسی، قارچ و انگل - Skill Lab - اتاق کامپیوتر
- عرصه های کارآموزی بیمارستانی، مراکز بهداشتی درمانی، توانبخشی، مهد کودک و مدرسه

جمعیتها یا نمونه های مورد نیاز:

جمعیتهای مورد نیاز آموزش دوره کارشناسی بهداشت مدارس شامل مراجعین به مراکز بهداشتی درمانی، بیمارستانها، دانش آموزان، اولیا و مربیان مقاطع مختلف تحصیلی مدارس و مهد کودکیا می باشد.

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه ای) مورد نیاز:

وسایل کمک آموزشی برای Skill Lab

- مانکن مراقبتها (تزریقات، سوند معده، سوند ادرار)
- مانکن های CPR
- ویدئو پروژکتور
- تخت بیمار، تخت معاینه
- ترازوی نوزادان، کودکان و بزرگسالان
- کپسول اکسیژن
- ساکشن
- آمبویک ویژه بزرگسالان، کودکان و نوزادان
- انواع آتل ها
- ست احیا

تجهیزات لازم برای کارگاه آناتومی

- ست کامل مولاژها و مانکن های بدن انسان
- تجهیزات لازم رای آزمایشگاه های میکروبیشناسی و فیزیولوژی
- میزبندی آزمایشگاهها و کابینت های مربوطه
- میکروسکوپ
- بن ماری سرولوژی و جوش
- اسپکتروفتومتر
- انواع هود
- ترازوهای مختلف
- سانتیفریوژ
- قور
- لام های آموزشی مرتبط با دروس میکروب شناسی، قارچ شناسی و حشره شناسی

فصل سوم

مشخصات دوره و دروس

برنامه آموزشی رشته بهداشت مدارس در مقطع کارشناسی پیوسته

مشخصات دوره:

۱- نام دوره:

کارشناسی پیوسته (BS) بهداشت مدارس School Health

۲- طول دوره و ساختار آن:

طول دوره و ساختار آن مطابق آئین نامه آموزشی مقطع کارشناسی پیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۱۳۳ واحد است که به شرح زیر میباشد:

شماره جدول	نوع واحد درسی	تعداد واحد درسی
۱	دروس عمومی	۲۴
۲	تعلیم و تربیت اسلامی	۱۹
۳	دروس پایه	۱۹
۴	دروس تخصصی	۵۵
۵	کارآموزی در عرصه	۱۶
جمع کل واحدها		۱۳۳

توضیح:

کارآموزی در عرصه در طول دو نیمسال تحصیلی کامل ارائه خواهد شد. به منظور کسب مهارت های ارائه خدمت، متناسب با نیاز نظام ارائه خدمات به فارغ التحصیلان رشته بهداشت مدارس، سعی می شود کارآموزی در عرصه با هماهنگی کامل با دانشگاه های فرهنگیان منتخب سطح کشور و با استفاده حداکثری از ظرفیتهای علمی، آموزشی و فضای فیزیکی مراکز جامع خدمات سلامت منتخب و مدارس منتخب انجام شود.

جدول ۱- دروس عمومی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز یا همزمان
			نظری	عملی	جمع	
۰۱	دو درس از دروس مبانی نظری اسلام*	۴	۶۸	-	۶۸	-
۰۲	یک درس از دروس اخلاق اسلامی*	۲	۲۴	-	۲۴	-
۰۳	یک درس از دروس انقلاب اسلامی*	۲	۲۴	-	۲۴	-
۰۴	یک درس از دروس تاریخ و تمدن اسلامی*	۲	۲۴	-	۲۴	-
۰۵	یک درس از دروس آشنایی با منابع اسلامی*	۲	۲۴	-	۲۴	-
۰۶	ادبیات فارسی	۳	۵۱	-	۵۱	-
۰۷	زبان انگلیسی عمومی	۳	۵۱	-	۵۱	-
۰۸	تربیت بدنی (۱)	۱	-	۲۴	۲۴	-
۰۹	تربیت بدنی (۲)	۱	-	۲۴	۲۴	تربیت بدنی ۱
۱۰	دانش خانواده و جمعیت	۲	۲۴	-	۲۴	-
۱۱	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران	۲	۲۴	-	۲۴	-
جمع			۲۴			

* گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول زیر) است:

گرایش	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱- مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۲۴	-	۲۴
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۲۴	-	۲۴
	انسان در اسلام	۲	۲۴	-	۲۴
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۲۴	-	۲۴
۲- اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۲۴	-	۲۴
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۲۴	-	۲۴
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۲۴	-	۲۴
	عرفان عملی اسلام	۲	۲۴	-	۲۴
۳- انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۲۴	-	۲۴
	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۲۴	-	۲۴
	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۲۴	-	۲۴
۴- تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۲۴	-	۲۴
	تاریخ امامت	۲	۲۴	-	۲۴
۵- آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۲۴	-	۲۴
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۲۴	-	۲۴

جدول ۲- دروس تعلیم و تربیت اسلامی (دانشگاه فرهنگیان) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	جمع	عملی	جمع	
۰۱	فلسفه تربیتی اسلام	۳	۲	-	۴۸	-	۴۸	
۰۲	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا	۲	۲	-	۳۲	-	۳۲	
۰۳	سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)	۲	۲	-	۳۲	-	۳۲	
۰۴	اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام	۲	۲	-	۳۲	-	۳۲	
۰۵	تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران	۲	۲	-	۳۲	-	۳۲	
۰۶	چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر	۲	۲	-	۳۲	-	۳۲	
۰۷	تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام	۲	۲	-	۳۲	-	۳۲	
۰۸	آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر	۲	۲	-	۳۲	-	۳۲	
۰۹	آشنایی با ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس	۲	۲	-	۳۲	-	۳۲	
جمع		۱۹						

جدول ۳- دروس پایه برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس

کد درس	عنوان درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	جمع	عملی	جمع	
۰۱	آناتومی	۳	۱/۵	-/۵	۴۲	۱۷	۴۲	-
۰۲	فیزیولوژی	۲	۱/۵	-/۵	۳۲	۱۷	۳۲	-
۰۳	زبان تخصصی و اصطلاحات بهداشت مدارس	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	زبان انگلیسی عمومی
۰۴	اپیدمیولوژی کاربردی در مدارس	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۵	باکتری شناسی و ویروس شناسی	۲	۱/۵	-/۵	۳۲	۱۷	۳۲	-
۰۶	فارچ شناسی و انگل شناسی	۱	-/۵	-/۵	۳۲	۱۷	۳۲	-
۰۷	کلیات سلامت عمومی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۰۸	اصول تغذیه	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۹	کاربردهای فن آوری اطلاعات در نظام سلامت، پرونده الکترونیک سلامت دانش آموزان	۳	۱	۲	۸۵	۶۸	۸۵	-
۱۰	آمار حیاتی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
جمع		۱۹						

جدول ۴- دروس تخصصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	جمع	عملی	نظری	
۱۱	روانشناسی تربیتی	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۱۲	نظریه های یادگیری و آموزش	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۱۳	اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره	۲	۱	۱	۱۷	۲۴	۵۱	-
۱۴	کاربست فن آوری در یادگیری بهداشت مدارس	۲	-	۲	-	۶۸	۶۸	-
۱۵	مبانی رشد کودک و نوجوان	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۱۶	آشنایی با معاینه فیزیکی و آزمونهای تشخیصی	۲	۱	۱	۱۷	۲۴	۵۱	۰۱، ۰۲
۱۷	اصول و کاربرد شنوایی شناسی دانش آموزان	۱	-/۵	-/۵	۹	۱۷	۲۶	-
۱۸	اصول و کاربرد بینایی سنجی دانش آموزان	۲	۱	۱	۱۷	۲۴	۵۱	-
۱۹	مراقبت از کودکان با نیازهای ویژه	۲	۱	۱	۱۷	۲۴	۵۱	-
۲۰	سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد	۳	۲	۱	۲۴	۲۴	۶۸	-
۲۱	جامعه شناسی سلامت	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۲۲	فوریتهای پزشکی و کمکهای اولیه	۲	۱	۱	۱۷	۲۴	۵۱	۰۱، ۰۲
۲۳	اصول بهداشت محیط مدرسه	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۲۴	اصول ارگونومی و ایمنی در مدرسه	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۲۵	سلامت کودک، نونهال و نوجوان	۳	۲	-	۵۱	-	۵۱	۰۱، ۰۲
۲۶	بیماریهای شایع در سن مدرسه	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	۰۱، ۰۲
۲۷	جوانی جمعیت و سلامت خانواده	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۲۸	مبانی داروشناسی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۲۹	بیماریهای واگیر	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	۰۱، ۰۲، ۰۳، ۰۴، ۰۵، ۰۶
۳۰	بیماریهای غیرواگیر	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	۰۱، ۰۲
۳۱	ایمنی و بهداشت مواد غذایی	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	۰۸
۳۲	شیوه های نوین آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مدارس	۳	۲	۱	۲۴	۲۴	۶۸	-
۳۳	روش تحقیق در بهداشت مدارس	۲	۱	۱	۱۷	۲۴	۵۱	۱۰، ۰۳
۳۴	نظام سلامت در ایران	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۳۵	مدیریت مراقبتهای سلامت در مدارس	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۳۶	سبک زندگی سالم دانش آموزان بر اساس مبانی طب ایرانی	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴	-
۳۷	سلامت دهان و دندان	۲	۱	۱	۱۷	۲۴	۵۱	۰۳، ۰۱
۳۸	اصول مدیریت بحران	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
جمع		۵۵						

جدول ۵- دروس کارآموزی در عرصه برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت مدارس

واحدهای کارآموزی در عرصه				
کد درس	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت	پیش نیاز
۳۹	کارآموزی در عرصه بهداشتی درمانی (۱)	۸	۴۰۸	۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۷
۴۰	کارآموزی در عرصه مدرسه (۲)	۸	۴۰۸	۳۹
جمع		۱۶	۸۱۶	

کد درس	۰۱	نام درس	آناتومی	نوع درس	نظری - عملی
مدت آموزش	۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی	پیش نیاز	ندارد		
تعداد واحد	۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی				
هدفهای کلی	هدف کلی این درس، آشنایی دانشجویان با ساختار تشریحی و عملکرد دستگاههای بدن انسان در وضعیت طبیعی و شناخت اختلالات ناشی از بیماری ها در این ساختار است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - اصلاحات رایج در آناتومی را توصیف نماید. - کلیات بافت شناسی و استخوان شناسی را توضیح دهد. - خصوصیات تشریحی مفاصل و عضلات را شرح دهد. - خصوصیات آناتومی دستگاههای گردش خون، لنفاوی، عصبی، تنفس، گوارشی، ادراری، تولید مثل و غدد درونریز را شرح دهد. - تکامل جنین را توصیف کند.				
شرح درس	در این درس سلول ها، بافت ها و سیستم های مختلف بدن آموزش داده می شود و از اطلس ها، مولاژها و اسکلت و سایر امکانات آموزشی برای آموزش عملی استفاده می گردد.				
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس شامل آموزش نظری، مطالعه فردی، بحث گروهی، و انجام سایر تکالیف یادگیری خواهد بود.				
توضیحات ضروری					

محتوای ضروری درس

الف) نظری: (۲۶ ساعت)

- ۱- تعاریف و تاریخچه آناتومی
- ۲- موقعیت آناتومیک و اصلاحات رایج در آناتومی
- ۳- بافت شناسی: بافت پوششی، بافت همبندی، بافت عضلانی و بافت عصبی
- ۴- استخوان شناسی: تقسیم بندی استخوان ها، استخوانی شدن، رشد استخوان، استخوان های اندام بالایی، استخوان های اندام پایینی، استخوان های تنه (جناغ، ستون مهره ای و دنده ها) استخوان های سر و صورت و استخوان لامی
- ۵- مفاصل: مفاصل فیبرو، مفاصل غضروفی و مفاصل سینوویال
- ۶- عضلات: نامگذاری و عملکرد عضلات - عضلات نواحی مختلف بدن
- ۷- دستگاه گردش خون: قلب، شریان ها و وریدها
- ۸- دستگاه لنفاوی: غده لنفاوی - تیموس - طحال - مجاری توراسیک
- ۹- دستگاه عصبی: نخاع، اعصاب نخاعی مغز اعصاب مغزی و سیستم عصبی خود مختار
- ۱۰- دستگاه تنفس: بینی، سینوس های مجاور بینی، حنجره، تار و برونکوس ها ریه ها، پلورا و مدیا ستینوم
- ۱۱- دستگاه گوارش: دهان، حلق، مری، حفره شکم و تقسیمات آن، صفاق، معده، روده باریک، روده بزرگ، کبد و پانکراس
- ۱۲- دستگاه ادراری: کلیه ها، حالب ها، مثانه ها، پیشابراه
- ۱۳- دستگاه تولید مثل: دستگاه تولید مثل مرد شامل بیضه ها، مجاری تناسلی مرد و غدد ضمیمه دستگاه تولید مثل مرد
- ۱۴- دستگاه تولید مثل زن: تخمدان ها، لوله های رحمی، رحم، واژن و پستان
- ۱۵- غدد درون ریز: هیپوفیز، پینه آل، تیروئید، پاراتیروئید و آدرنال
- ۱۶- اعضای حواس ویژه: چشم و گوش
- ۱۷- جنین شناسی: مراحل زندگی انسان، مرحله پیش رویانی، مرحله رویانی، تخمین زمان زایمان و ناهنجاری های مادر زادی

ب) عملی: (۱۷ ساعت)

- ۱- کار با مولاژ و تماشای فیلم مربوط به بخش های نظری ارائه شده
- ۲- انجام سایر تمرینات عملی پیرامون هر یک از فرایندهای آموزشی ذکر شده در مطالب نظر

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

✓ حسن زاده، غ. یادگیری آناتومی. تهران: انتشارات گذر با همکاری انتشارات ابن سینا.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه ای
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون عملی پایان نیمسال
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۰۲
نام درس	فیزیولوژی
مدت آموزش	۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی
تعداد واحد	۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی
هدفهای کلی	هدف کلی این درس، آشنایی دانشجویان با عملکرد فیزیولوژیک دستگاههای بدن و آشنایی با نارسایی های فیزیولوژیک سیستم بدن انسان در مقایسه با حالت سلامت است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - اصلاحات رایج در فیزیولوژی را توصیف نماید. - فیزیولوژی سلولی را توضیح دهد. - فیزیولوژی دستگاههای مختلف شامل: گردش خون، لنف، عصبی، قلبی عروقی، گوارش، کلیوی، تولید مثل، تنفسی، و غدد درونریز را شرح دهد.
شرح درس	در این درس به عملکرد سلول ها و دستگاههای مختلف بدن شامل قلب و گردش خون، تنفسی، عصبی، ادراری، گوارش، غدد مترشحه درون ریز و پرداخته می شود.
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس شامل آموزش نظری، مطالعه فردی، بحث گروهی، و انجام سایر تکالیف یادگیری خواهد بود.
توضیحات ضروری	
محتوای ضروری درس	
الف) نظری: (۲۶ ساعت)	
۱- فیزیولوژی سلولی	ساختمان و عمل سلول، مایعات بدن، مکانیزم های کنترل کننده تعادل درونی بدن، نقل و انتقال آب و مواد در بخش های مایع بدن، پمپ پمپ سدیم و پتاسیم، پتانسیل های غشاء و پتانسیل های عمل، انقباض عضلات اسکلتی، انتقال اینپالس ها از اعصاب به عضلات اسکلتی، انقباض و تحرک عضلات صاف
۲- فیزیولوژی خون	بافت خون (گلبول های قرمز، سفید و پلاکت ها) گروههای خونی، هموستاز و انعقاد خون
۳- فیزیولوژی دستگاه عصبی	عملکرد سیستم عصبی مرکزی (نخاع و مغز) راه های حسی، راه های حرکتی، دستگاه عصبی خودکار (سمپاتیک و پاراسمپاتیک و رفلکس ها)
۴- فیزیولوژی تنفس	تبویه ریوی و عوامل موثر بر آن، حجم ها و ظرفیت های ریوی، عملکرد مجاری تنفسی، گردش خون ریوی، تعادل گازها، انتقال گازها در خون، مایعات بدن و سلول ها
۵- فیزیولوژی غدد درون ریز	ماهیت هورمون، مروری بر اهمیت غدد درون ریز و هورمون ها، هورمون های غده هیپوفیز و نقش کنترل کنندگی هیپوتالاموس، هورمون های غده تیروئید، هورمون های غده فوق کلیوی، هورمون های پانکراس، هورمون های غده پاراتیروئید
۶- فیزیولوژی قلب و دستگاه گردش خون	اعمال و حرکات قلب، فرکانس قلب، تغییرات فشار در حفره های قلب، بافت گری، تعادل یونی، کنترل عصبی، نظاهرات الکتریکی قلب، ساختمان عروق، دینامیک خون و عوامل موثر بر آن، نبض سرخرگی، فشارنبض، جریان خون وریدی و عوامل موثر بر آن، کنترل فشار خون، سیستم لنفاوی و جریان خون مویرگی، کنترل موضعی جریان خون و تنظیم عصبی گردش خون
۷- فیزیولوژی کلیه ها	چگونگی تشکیل ادرار گومرولی، اعمال نفرون ها، جذب مجدد و ترشح، نقش فیدبک، توبولی گومرولی در تنظیم خودکار (GFR)، هورمون های موثر بر کار کلیه ها و نقش کلیه ها تنظیم اسمولاریتی و غلظت سدیم در مایع خارج سلولی، تخلیه ادرار تنظیم تعادل اسید-باز مایعات بدن
۸- فیزیولوژی گوارش	گوارش دهانی و بلع، گوارش معدی (حرکات معده، تنظیم ترشحات معده، کنترل تخلیه معده) اعمال روده باریک، اعمال روده بزرگ،

فعالیت ترشخی دستگاه گوارش، هضم و جذب در دستگاه معده روده ای، تولید و تخلیه مواد دفعی

۹- فیزیولوژی تولید مثل

فیزیولوژی تخمدان، فیزیولوژی سیکل ماهانه، فیزیولوژی بلوغ، فیزیولوژی ایستت، فیزیولوژی جفت، تکلیک جنسی، فیزیولوژی زایمان، فیزیولوژی رشد پستان شیر سازی و شیر دادن، فیزیولوژی یائسگی، فیزیولوژی بیضه و بلوغ در پسرها، فیزیولوژی پروستاتگلاندین ها

(ب) عملی: (۱۷ ساعت)

۱- کار با تجهیزات آزمایشگاهی

۲- تماشای فیلم مربوط به بخش های نظری ارائه شده

۳- انجام سایر تمرینات عملی پیرامون هر یک از فرایندهای آموزشی ذکر شده در مباحث نظری

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

✓ هال ج، هال م، چکیده فیزیولوژی پزشکی گایتون و هال، ترجمه: دکتر فاطمه نبوی زاده، انتشارات نسل فردا.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس

- ارائه تکالیف کلاسی

- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای

- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه ای

- آزمون میان دوره ای کتبی

- آزمون عملی پایان نیمسال

- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۰۳		
نام درس	زبان تخصصی و اصطلاحات بهداشت مدارس		
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	زبان انگلیسی عمومی ۰۳
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف از این درس آشنایی دانشجوی بهداشت مدارس با متون و منابع علمی و واژه ها رایج و اصطلاحات انگلیسی مورد نیاز اختصاصی رشته های بهداشت عمومی و بهداشت مدارس است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - از منابع انگلیسی مرتبط با رشته بهداشت مدارس استفاده کند. - اصطلاحات اختصاصی علمی رشته بهداشت مدارس را توضیح دهد. - برای ارتقای سطح دانش حرفه ای خود، از نشریات، کتابها و مجلات علمی به زبان انگلیسی موجود در رشته بهداشت مدارس بهره برداری کند.		
شرح درس	این درس دانشجویان را با متون، واژه ها و اصطلاحات انگلیسی مورد نیاز در رشته بهداشت مدارس آشنا نموده و توانایی آنها را در درک مفاهیم مرتبط با رشته بهداشت مدارس از کتب و مجلات علمی ارتقاء خواهد داد.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
۱- مقدمه بر اختصارات بهداشت مدارس متداول ۲- پسوندها و پیشوندهای مصطلح در بهداشت مدارس ۳- آموزش استفاده صحیح از فرهنگ لغات بهداشت مدارس ۴- خواندن متون علمی مربوط به بهداشت مدارس و درک مفاهیم و معانی ۵- نوشتن صحیح لغات و اصطلاحات بهداشت مدارس و پزشکی ۶- آموزش ترجمه و خلاصه نویسی متون علمی بهداشت مدارس			
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)			
✓ کوهن، ب. ترمینولوژی پزشکی. تهران: نشر اندیشه رفیع و آرتین طب. ✓ بیداری، ر. English for the students of Medicine. تهران: سازمان نشر. ✓ مجلات انگلیسی مرتبط با بهداشت مدارس			
شیوه ارزشیابی دانشجو:			
دانشجویان یا روشهای زیر بصورت دست و تراکمی ارزیابی خواهند شد:			
- حضور منظم و فعال در کلاس - ارائه تکالیف کلاسی - آزمون کلاسی شفاهی - آزمون پایان نیمسال			

کد درس	۰۴
نام درس	اپیدمیولوژی کاربردی در مدارس
مدت آموزش	۲۳ ساعت نظری
تعداد واحد	۲ واحد نظری
هدفهای کلی	هدف از این درس آشنایی با مفاهیم و اصطلاحات اپیدمیولوژی، شناخت سلامت و بیماری و چگونگی انتشار آن‌ها در جامعه و تاثیر عوامل مختلف بر بروز و شیوع بیماری‌ها می‌باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - مفاهیم و تعاریف اپیدمیولوژی را شرح دهد. - اصطلاحات اپیدمیولوژی را بخوبی توصیف نماید. - نظام مراقبت و گزارش دهی را بشناسد. - انواع مختلف مطالعات اپیدمیولوژی را توصیف کند. - نحوه کنترل همه‌گیری‌ها را تشریح نماید. - سطوح مختلف پیشگیری را توضیح دهد. - گزارش دهی عملی اپیدمی‌ها و آمار مرتبط با اپیدمی‌ها را شرح دهد.
شرح درس	در این درس دانشجویان بهداشت مدارس با مبانی همه‌گیری‌شناسی و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مشکلات سلامت جامعه آشنا می‌شوند و موضوعاتی چون سلامت و بیماری، عوامل مؤثر بر آنها، اهمیت نقش مراقب سلامت در ارتقای سلامت، سطوح مختلف پنجگانه پیشگیری، مدل‌های اپیدمیولوژیک مورد بحث قرار می‌گیرد.
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.
توضیحات ضروری	
محتوای ضروری درس	
۱- تاریخچه و مسیر تغییرات تعاریف اپیدمیولوژی ۲- واژه‌های متداول در اپیدمیولوژی و کاربرد اپیدمیولوژی در بهداشت مدارس ۳- مفهوم گذار اپیدمیولوژیک و گذار سلامت ۴- توجه بیماری از دیدگاه اپیدمیولوژی و مدل‌های مختلف اپیدمیولوژی (مثلث اپیدمیولوژیک، شبکه علیت، مدل چرخ) ۵- تقسیم‌بندی فاکتورهای اپیدمیولوژیک بر حسب زمان-مکان و شخص (مفهوم ارتباط و علیت) فرضیه و روش‌های تدوین آن ۶- منابع اطلاعات در اپیدمیولوژی ۷- سطوح پنجگانه پیشگیری (تعاریف- مثالها- اهداف) ۸- شاخصهای بهداشتی و کاربردهای آن در اپیدمیولوژی ۹- نظام مراقبت (Surveillance System) و گزارش دهی ۱۰- غربالگری (مفهوم، انواع، اهداف، کاربردها و معیارها) آزمونهای غربالگری شامل: اعتبار (حساسیت و ویژگی، ارزش‌های اخباری) و تکرارپذیری ۱۱- مفهوم ارتباط و علیت در اپیدمیولوژی ۱۲- انواع مطالعات اپیدمیولوژیک ۱۳- بررسی و کنترل همه‌گیری‌ها ۱۴- نقش اپیدمیولوژی در برنامه‌ریزی و ارزشیابی خدمات سلامت ۱۵- اپیدمیولوژی اجتماعی	

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ گوردیس، ل. اپیدمیولوژی گوردیس، مترجمان: حسین صباغیان، کورش هلاکوئی، شهرزاد نعمت‌اللهی. تهران: انتشارات آوای دانش گستر.
- ✓ ملک‌افضلی، ح. مجزاده، ر. قترجی، ا. و دیگران. روش شناسی پژوهش‌های کاربردی در علوم پزشکی. تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ثراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۰۵
نام درس	باکتری شناسی و ویروس شناسی
مدت آموزش	۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی
تعداد واحد	۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی
هدفهای کلی	هدف کلی این درس، آشنایی دانشجویان با اهمیت، انتشار، سیر تکاملی و راههای انتقال، بیماری زایی، اصول تشخیص آزمایشگاهی، پیشگیری، کنترل و طبقه بندی باکتریها و ویروسهای بیماریزای مهم برای انسان است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - خانواده های مختلف باکتریها و ویروسهای بیماریزا و غیر بیماریزا را توصیف نماید. - خصوصیات مهم و نحوه تکثیر باکتریها و ویروسهای بیماریزای مهم را توضیح دهد. - روشهای انتقال بیماریهای باکتریایی و ویروسی را شرح دهد. - چگونگی کنترل باکتریها و ویروسهای بیماریزای مهم را شرح دهد. - اکولوژی باکتریها و ویروسها در طبیعت را توصیف کند. - روشهای فیزیکی و شیمیایی سترون سازی و استریلیزاسیون را شرح دهد.
شرح درس	میکروارگانیسمهای بیماریزا بخصوص باکتریها و ویروسها می توانند سلامت انسان را مورد تهدید قرار دهند. در این درس، دانشجویان با ویژگیهای مورفولوژیک، چرخه حیات، خصوصیات اکولوژیک و اپیدمیولوژیک، همچنین مکانیزمهای بیماریزایی باکتریها و ویروسهای بیماریزا برای انسان و راههای مقابله با آن آشنا می شود.
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس شامل آموزش نظری، مطالعه فردی، بحث گروهی، و انجام سایر تکالیف یادگیری خواهد بود.
توضیحات ضروری	
محتوای ضروری درس	
الف) نظری: (۲۶ ساعت)	
• باکتری شناسی ۴- کلیاتی درباره جایگاه، ساختمان تشریحی و شیمیایی باکتری ها ۵- اکولوژی باکتریها در طبیعت ۶- مواد ضد میکروبی ۷- آشنایی با استافیلوکوکها، استرپتوکوک ها (پنوموکوک، گونوکوک و مننگوکوک)، باسیل دیفتری، باسیل سیاه زخم، باسیل سل و جذام، گلسریدیومها (تنتانی، بوتولینوم و پرفرانزس)، باسیلهای گرم منفی روده ای (سالمونلا، شیکلا، کلی باسیل و ...)، هموفیلوس، بروسلا، پاستورلاویریوها، پزدموناس، اسپروکتها (ترپونما پالیدوم و ...)، کلامیدیا، ریکتزیا و میکوپلاسما ۸- روشهای مختلف سترون سازی و استریلیزاسیون • ویروس شناسی ۱- کلیاتی درباره ساختمان و خصوصیات ویروسها ۲- روشهای تشخیص بیماریهای ویروسی ۳- بیماریهای ویروسی دستگاه تنفس و راه انتقال آنها (آنفلونزا، سرماخوردگی، RSV، پارانفلونزا، سرخک) ۴- بیماریهای ویروسی دستگاه گوارش (روتاویروسها، آدنوویروسها، کالسی ویروسها) ۵- بیماریهای ویروسی کبدی (هپاتیت A, B, C) و مواد بثورات پرستی (هپس، آبله) ۶- بیماریهای ویروسی دستگاه عصبی (پولیو، هاری) ۷- بیماریهای ویروسی منتقله بوسیله حشرات ۸- ویروسهای مولد ناهنجاری در جنین ۹- راههای مختلف پیشگیری و واکسیناسیون بر علیه بیماریهای ویروسی	

ب) عملی: (۱۷ ساعت) ۳- آشنایی با مورفولوژی باکتریها ۴- انواع رنگ آمیزی ۵- انواع محیط های کشت و نحوه کشت دادن ۶- آشنایی با نحوه تعیین هویت باکتریهای پاتوژن ذکر شده در درس نظری	منابع اصلی درس: (آخرین چاپ) ✓ مورای، QR مرجع سریع و خلاصه میکروب شناسی پزشکی مورای، ترجمه مجید ترابی، تهران: انتشارات اندیشه رفیع ✓ جاوتز، خلاصه میکروب شناسی پزشکی جاوتز، ترجمه میلاد عیدی، امیر علیرضائی، مجید ترابی، تهران: انتشارات اطمینان
شیوه ارزشیابی دانشجویان: دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد: - حضور منظم و فعال در کلاس - ارائه تکالیف کلاسی - آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای - آزمون های کلاسی تعاملی رایانه ای - آزمون میان دوره ای کتبی - آزمون عملی پایان نیمسال - آزمون پایان نیمسال	

کد درس	۰۶		
نام درس	انگل شناسی و قارچ شناسی	نوع درس	نظری-عملی
مدت آموزش	۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی		
هدفهای کلی	هدف کلی این درس، آشنایی دانشجویان با اهمیت، انتشار، سیر تکاملی و راههای انتقال، بیماری‌زایی، اصول تشخیص آزمایشگاهی، پیشگیری، کنترل و طبقه بندی انگل‌ها و قارچ‌های بیماری‌زای مهم برای انسان است. همچنین با نقش عوامل مستعدکننده در ایجاد عفونتهای قارچی، بیماری‌زایی، روشهای تشخیص آزمایشگاهی، روشهای کنترل و پیشگیری ریلرچها و انگلها آشنا می‌شوند. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - خانواده‌های مختلف قارچ‌ها و انگل‌های بیماری‌زا و غیر بیماری‌زا را توصیف نماید. - خصوصیات مهم و نحوه تکثیر انگل‌ها و قارچ‌های بیماری‌زای مهم را توضیح دهد. - روشهای انتقال بیماریهای قارچی و انگلی را شرح دهد. - چگونگی کنترل قارچ‌ها و انگل‌های بیماری‌زای مهم را شرح دهد.		
شرح درس	در این درس، دانشجویان با ویژگیهای مورفولوژیک، چرخه حیات، خصوصیات اکولوژیک و اپیدمیولوژیک، همچنین مکانیزمهای بیماری‌زایی انگل‌ها و قارچهای بیماری‌زا برای انسان و راههای مقابله آشنا می‌شود.		
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس شامل آموزش نظری، مطالعه فردی، بحث گروهی، و انجام سایر تکالیف یادگیری خواهد بود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری: (۹ ساعت)			
• انگل شناسی پزشکی ۱- تک پاخته‌های بیماری‌زا برای انسان ۲- کلیات تک پاخته شناسی و انگلهای مالاریا ۳- تک پاخته‌های روده‌ای و دستگاه تناسلی ۴- کلیات کرم شناسی و کرمهای منتقله از راه خاک ۵- کرمهای منتقله از راه آب و مواد غذایی ۶- کرمهای منتقله بوسیله بندپایان و حلزونها • قارچ شناسی پزشکی ۱- تعریف قارچ شناسی پزشکی ۲- روشهای تکثیر و تولید مثل قارچ‌ها ۳- روشهای کنترل میزان اسپورهای قارچی در فضا ۴- عفونتهای قارچی سطحی ۵- عفونتهای قارچی زیرجلدی ۶- عفونتهای قارچی احشایی فرصت طلب			
ب) عملی: (۱۷ ساعت)			
۱- جنبه‌های عملی مطالب ذکر شده در دروس نظری میحت انگل شناسی - مورفولوژی درمانوفیت‌های مهم (گلنی و میکروسکوپی) - تریکوفائون روبروم، تریکوفائون متاگروفاثیس، میکروسپوروم کانلیس، میکروسپوروم جیپسنوم، تریکوفائون و پولاسنوم ۲- مورفولوژی قارچهای مهم فرصت طلب: - اسپرژیلوس، فومیگاتوس، موکور، کاندیدا و کریپتوکوکوس ۳- مورفولوژی قارچهای مهم زیرجلدی در کشت و بافت ۴- اسپوروتریکس شکنی (فاز مخمری و رشته‌ای)، مشاهده اسکروئیک بادی در بافت			

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ مورای، QR مرجع سریع و خلاصه میکروپ شناسی پزشکی مورای، ترجمه مجید ترابی، تهران: انتشارات اندیشه رفیع.
- ✓ جاوید، خلاصه میکروپ شناسی پزشکی جاوید، ترجمه میلاد عیدی، امیر علیرضائی، مجید ترابی، تهران: انتشارات اطمینان.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه ای
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون عملی پایان نیمسال
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۰۷
نام درس	کلیات سلامت عمومی
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری
تعداد واحد	۱ واحد نظری
اهداف کلی	- آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی سلامت عمومی و مراقبت‌های سلامت، شناسایی عوامل مؤثر بر سلامت فردی و جمعی، و ارتقاء دانش و مهارت‌های لازم برای پیشگیری از بیماری‌ها و ارتقاء سلامت جامعه. - در پایان این درس دانشجو باید قادر باشد: - تعریف، ابعاد و طیف سلامت را توضیح دهد. - مراقبت‌های بهداشتی اولیه، اهداف و اصول آن را شرح دهد. - سطوح پیشگیری را در بهداشت و اهمیت آن را توضیح دهد. - عوامل تعیین‌کننده سلامت جمعیت‌های خاص (بر اساس گروه‌های سنی) را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. - پیاده‌سازی ارتباطات موثر با استفاده از رسانه‌های مختلف برای انتقال نتایج کار خود به عموم و ذینفعان سطح اول خدمات بهداشت مدارس را تشریح نماید. - با اعمال آموزش و توانمندسازی جامعه در زمینه سلامت و بسیج جامعه برای شناسایی و حل مشکلات بهداشت در سطح اول آشنا شود. - با استفاده از اصول علمی علوم سلامت عمومی در حیطه‌های تخصصی رشته آشنا شود. - با برنامه‌ریزی و مدیریت منابع مالی برای خدمات بهداشتی اولیه آشنا شود. - با انطباق توسعه علم و فناوری بهداشت و درمان آشنا شود.
شرح درس	این درس به معرفی مبانی سلامت عمومی و مراقبت سلامت، اصول پیشگیری از بیماری‌ها، و ارتقاء سلامت می‌پردازد. دانشجویان با مفاهیم سلامت عمومی، روش‌های ارزیابی سلامت جامعه، و برنامه‌های پیشگیری و کنترل بیماری‌ها آشنا می‌شوند. این درس همچنین به بررسی عوامل خطر بیماری‌ها، تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت، مؤلفه‌های محافظتی و مؤلفه‌های خطر سلامت روانی اجتماعی و استراتژی‌های ارتقاء سلامت می‌پردازد.
فعالیت‌های آموزشی	سخنرانی و ارائه مطالب توسط مدرس بحث‌های گروهی و مشارکت فعال دانشجویان مطالعه و مرور منابع تعیین‌شده انجام تکالیف و پروژه‌های کلاسی
توضیحات ضروری	
محتوای ضروری درس	
✓ مفاهیم و تعاریف بهداشت عمومی: ۱- تعریف سلامت عمومی ۲- تاریخچه سلامت عمومی ۳- اهمیت و نقش سلامت عمومی در سلامت جامعه ✓ عوامل مؤثر بر سلامت: ۴- عوامل زیست‌محیطی ۵- عوامل اجتماعی ۶- عوامل اقتصادی ۷- عوامل ژنتیکی ✓ پیشگیری از بیماری‌ها: ۸- سطوح مختلف پیشگیری ۹- برنامه‌های ایمن‌سازی و واکسیناسیون ۱۰- مراقبت‌های اولیه بهداشتی	

✓ ارتقاء سلامت:
۱۱- استراتژی‌های ارتقاء سلامت
۱۲- آموزش سلامت
۱۳- توانمندسازی جامعه
۱۴- نقش رسانه‌ها و ارتباطات در ارتقاء سلامت و جوانی جمعیت
✓ ارزیابی سلامت جامعه:
۱۵- شاخص‌های سلامت و جمعیت
۱۶- روش‌های جمع‌آوری و تحلیل داده‌های بهداشتی
۱۷- نظرسنجی‌ها و مطالعات اپیدمیولوژیک
✓ برنامه‌های بهداشتی:
۱۸- برنامه‌های ملی و بین‌المللی سلامت
۱۹- سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با سلامت
۲۰- بررسی برخی برنامه‌های موفق سلامت در جهان
✓ تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت:
۲۱- نقش عوامل اجتماعی در سلامت (مؤلفه‌های محافظتی و خطر اجتماعی)
۲۲- عدالت در سلامت
۲۳- سیاست‌های سلامت
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)
✓ حاتمی، ح. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند.
✓ صادقی حسن‌آبادی، ع. کلیات بهداشت عمومی. شیراز: انتشارات گپ.
✓ آخرین ویرایش دستورالعمل‌های مرتبط وزارت بهداشت
✓ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
شیوه ارزیابی دانشجو:
- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره‌ای
- آزمون میان دوره‌ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

نام درس	اصول تغذیه	نوع درس	نظری	کد درس	۰۸
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد		
تعداد واحد	۲ واحد نظری				
هدفهای کلی	هدف از این درس، آشنا کردن دانشجویان با تعاریف، اهمیت و مفاهیم تغذیه، نقش تغذیه در حفظ سلامت و ارتقاء سطح سلامت افراد، خانواده و جامعه است. در پایان این درس، دانشجویان باید بتوانند: - کلیات تأثیر تغذیه بر سلامت را شرح دهد. - ارتباط تغذیه بر باروری، فرزندآوری و ناباروری شرح دهد. - گروههای غذایی مواد مغذی، منابع غذایی، و علائم کمبود و مسمومیت آنها را توضیح دهد. - کلیات تغذیه در گروههای مختلف جمعیتی را توضیح دهد. - تنظیم توصیه های مختلف تغذیه ای در گروههای هدف مختلف و تأثیر آن بر باروری را شرح دهد.				
شرح درس	در این درس دانشجویان با کلیات تغذیه، ویژگیهای تغذیه ای انرژی و گروهها غذایی آشنا می شود و اصول کلی تغذیه در گروههای مختلف هدف شامل مادران باردار و شیرده، کودکان و سالمندان را می آموزد تا بر اساس آن بتواند ارزیابی تغذیه ای انجام دهد.				
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.				
توضیحات ضروری					
محتوای ضروری درس					
۱- نظری (۲۴ ساعت) ۲- کلیات تغذیه و سلامتی و توصیه های تغذیه ای ۳- تأثیر تغذیه بر باروری و فرزندآوری ۴- گروههای غذایی ۵- تعریف (غذا- مواد مغذی- گروههای غذایی- تغذیه صحیح و مناسب و سالم) ۶- نقش فیزیولوژیک و منابع مواد مغذی به تفکیک زیر: ۷- کربوهیدراتها (انواع، خواص، نقش آن در برنامه های غذایی و بدن، منابع آن) ۸- چربی ها (اسیدهای چرب ضروری، انواع آن، خواص آن، نقش آن در برنامه غذایی و بدن، منابع آن) ۹- پروتئین (انواع، خواص آن، نقش آن در برنامه غذایی و بدن، منابع مهم آن) ۱۰- ویتامین ها (محلول در آب، محلول در چربی، نقش فیزیولوژیک آن در بدن و منابع آن و کمبودهای ویتامینی) ۱۱- املاح (نقش فیزیولوژیک آن در بدن، منابع آن، کمبودهای ید، آهن و کلسیم) ۱۲- شاخص های ارزیابی وضعیت تغذیه در ایران ۱۳- سوء تغذیه (انواع سوء تغذیه، راههای شناسائی سوء تغذیه، درجات سوء تغذیه، وضعیت سوء تغذیه در ایران و جهان، دلایل ایجاد سوء تغذیه در ایران و جهان، دلایل ایجاد سوء تغذیه در گروههای مختلف سنی) ۱۴- نقش تغذیه در گروههای آسیب پذیر و تأثیر بر باروری ۱۵- چاقی ۱۶- ارتباط چاقی با ناباروری ۱۷- ارزیابی وضعیت تغذیه ۱۸- تغذیه در مادران باردار و شیرده، کودکان و سالمندان					

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ اسکات، ا. کراوس، م. ماهان، ال. اصول کلی تغذیه: کراوس. ترجمه: ناهید خلدی. آرزو منقی، فرزاد شیدفر، تهران: انتشارات جامعه نگار، سالمی.
- ✓ آخرین ویرایش دستورالعمل‌های مرتبط معاونت بهداشتی.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال
- نتایج آزمایشهای عملی در هر جلسه و امتحان عملی پایان نیمسال

کد درس	۰۹
نام درس	کاربردهای فن آوری اطلاعات در نظام سلامت، پرونده الکترونیک سلامت دانش آموزان
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری - ۶۸ ساعت عملی
تعداد واحد	۱ واحد نظری - ۲ واحد عملی
هدفهای کلی	هدف این درس، آشنایی دانشجویان با مفاهیم و کاربردهای فناوری اطلاعات در نظام شبکه، و توانمندسازی آنان در جستجوی تخصصی اطلاعات، مدیریت داده‌ها، و استفاده از نرم‌افزارهای مرتبط بخصوص نرم‌افزارهای مورد استفاده در نظام شبکه است. همچنین با مفاهیم پایه فناوری اطلاعات، انفورماتیک پزشکی و داده‌کاوی آشنا خواهند شد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - اطلاعات علمی در وب و استفاده از موتورهای جستجو را انجام دهد. - راههای ارتباط و ابزارهای اطلاع‌رسانی در بهداشت مدارس و پزشکی را شرح دهد. - نحوه استفاده از منابع، کتاب‌ها و نظریات علمی را به صورت عملی انجام دهد. - بر نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات و مهارت استفاده از آنها تسلط داشته باشد. - نحوه ثبت اطلاعات بیمار، گزارش‌نویسی و استفاده از نرم‌افزارهای کاربردی را بیاموزد. - پایگاههای اطلاعاتی و مدیریت نظام اطلاعات یک مرکز بهداشت یا مدرسه را مورد نقد و بررسی قرار دهد. - دانش و مهارت استفاده از نرم‌افزارهای مورد استفاده در نظام شبکه و سامانه های آموزش و پرورش را بیاموزد.
شرح درس	این درس به دانشجویان کارشناسی بهداشت مدارس مفاهیم و کاربردهای فناوری اطلاعات، انفورماتیک پزشکی، و داده‌کاوی را آموزش می‌دهد. دانشجویان مهارت‌های جستجوی تخصصی اطلاعات در وب و پایگاههای اطلاعاتی، استفاده از ابزارهای ارتباطی و اطلاع‌رسانی، ثبت و مدیریت اطلاعات بیمار، و گزارش‌نویسی را فرا می‌گیرند. همچنین، با نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات آشنا شده و توانایی نقد و بررسی پایگاههای اطلاعاتی و نظامهای اطلاعات بهداشتی را کسب می‌کنند تا بتوانند به صورت عملی از منابع علمی و نظریات کاربردی استفاده کنند.
فعالیت‌های آموزشی	• سخنرانی‌ها و ارائه‌های تعاملی • مطالعه و بحث گروهی: بررسی و تحلیل مقالات علمی مرتبط با فناوری اطلاعات در بهداشت مدارس، مباحثه در مورد کاربردهای مختلف فناوری اطلاعات در پزشکی و بهداشت. • مطالعه موردی: تحلیل و بررسی نمونه‌های واقعی از استفاده فناوری اطلاعات در نظام بهداشتی و نقد و بررسی پایگاههای اطلاعاتی و سیستمهای مدیریت اطلاعات. • کارگاههای عملی: تمرین عملی جستجوی اطلاعات در وب و پایگاههای تخصصی، انجام پروژههای عملی در نصب، راهاندازی و استفاده از نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات مانند SPSS و STATA. • تمرینات کلاسی: انجام تمرینهای کاربردی در جستجوی اطلاعات، استفاده از ابزارهای ارتباطی و ثبت اطلاعات بیمار و تمرین گزارش‌نویسی و ثبت اطلاعات بهداشتی. • پروژههای گروهی: اجرای پروژههای گروهی در نقد و بررسی پایگاههای اطلاعاتی و مدیریت نظام اطلاعات یک مرکز بهداشت یا مدرسه و تهیه و ارائه گزارشهای جامع از نتایج پروژههای عملی. • آزمونهای عملی: آزمونهای کلاسی برای ارزیابی تواناییهای عملی دانشجویان در استفاده از نرم‌افزارها و ابزارهای فناوری اطلاعات.
توضیحات ضروری	
محتوای ضروری درس	الف) نظری: (۱۷ ساعت)
	۱- آشنایی با اجزای سیستمهای ورودی، پردازش گر و خروجی رایانه ۲- آشنایی با کار با سیستم عامل windows و آشنایی مقدماتی با نرم افزارهای Word, Excel, Power point و سایر موارد ۳- آشنایی با پرونده الکترونیک سلامت و نحوه کار با آن ۴- مقدمه‌ای بر فناوری اطلاعات و انفورماتیک پزشکی (تعاریف و مفاهیم پایه، اهمیت و کاربردها در بهداشت عمومی و مدارس) ۵- جستجوی عمومی در وب و مرورگرها (نکات اصلی جستجوی عمومی، معرفی و کار با مرورگرهای مختلف)

۶- موتورهای جستجو در اینترنت (انواع موتورهای جستجو، روش‌های پیشرفته جستجو)	
۷- ابزارهای ارتباط و اطلاع‌رسانی در بهداشت عمومی و مدارس (ایمیل، شبکه‌های اجتماعی، وبسایت‌ها، ابزارهای مدیریت پروژه و ارتباط تیمی)	
۸- جستجوی تخصصی اطلاعات علمی (پایگاه‌های اطلاعاتی پزشکی و بهداشت، روش‌های جستجوی تخصصی در کتابخانه دیجیتال)	
۹- نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات: معرفی نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات (مانند SPSS, STATA)، کاربردها و مزایای هر نرم‌افزار	
۱۰- ثبت اطلاعات بیمار و گزارش‌نویسی: اصول و استانداردهای ثبت اطلاعات، نرم‌افزارهای کاربردی برای ثبت و مدیریت اطلاعات بیمار	
(ب) عملی: (۶۸ ساعت)	
۱- کار با موتورهای جستجو و جستجوی تخصصی: تمرین عملی جستجو در وب و پایگاه‌های اطلاعاتی، حل تمرین‌ها و مثال‌های کاربردی	
۲- استفاده از ابزارهای ارتباط و اطلاع‌رسانی: ایجاد و مدیریت حساب کاربری ایمیل، استفاده از ابزارهای مدیریت پروژه	
۳- کار با نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات: نصب و راه‌اندازی نرم‌افزارها، انجام تمرین‌های عملی در SPSS, STATA	
۴- ثبت اطلاعات بیمار و گزارش‌نویسی عملی: تمرین عملی ثبت اطلاعات بیمار، نوشتن گزارش‌های پزشکی	
۵- نقد و بررسی پایگاه‌های اطلاعاتی و مدیریت نظام اطلاعات: بررسی و تحلیل یک پایگاه اطلاعاتی، ارزیابی نظام مدیریت اطلاعات یک مرکز بهداشت یا مدرسه	
۶- استفاده از نرم‌افزارهای مورد استفاده در نظام شبکه	
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)	
✓ مقدسی، ح. کیفیت اطلاعاتی در مراقبت بهداشتی، تهران: انتشارات واژه پرداز.	
✓ ویگور، ک. ا. ویکهام، ف. مدیریت سیستم‌های اطلاعات بهداشتی (راهکار عملی برای مدیران مراقبت بهداشتی)، ترجمه: زهرا مستانه و دیگران، تهران: انتشارات آثار سبحان.	
✓ منابع آنلاین و وبسایت‌های تخصصی	
✓ دفتر مطالعات، ارتباطات و فناوری نوین مجلس شورای اسلامی ایران، سند بررسی وضعیت سلامت الکترونیک، تهران: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ایران.	
✓ مرکز مدیریت آمار و فناوری اطلاعات، اسناد اداره تنظیم مقررات استانداردها و صدور پروانه، تهران: وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی.	
شیوه ارزشیابی دانشجوی:	
دانشجویان با روش‌های زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:	
- حضور منظم و فعال در کلاس	
- آزمون کتبی نظری: ارزیابی دانش و درک مفاهیم پایه‌ای و تئوری‌های مطرح شده در کلاس	
- تمرین‌ها و پروژه‌های عملی: تمرین‌ها، پروژه‌ها و آزمون‌های عملی انجام شده در طول ترم	
- ارزیابی نهایی پروژه نقد و بررسی پایگاه اطلاعاتی: ارزیابی جامع پروژه نقد و بررسی پایگاه اطلاعاتی و مدیریت نظام اطلاعات یک مرکز بهداشت یا بیمارستان	

کد درس	۱۰		
نام درس	آمار حیاتی	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف از این درس آشنایی با مفاهیم آمار حیاتی، اهمیت و کاربرد آن در علوم بهداشتی و روشهای جمع آوری، طبقه بندی و نمایش داده ها یا استفاده از جداول و نمودارهای مناسب است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - داده های بهداشتی و جمعیتی را جمع آوری، طبقه بندی و با استفاده از جدول و نمودارهای مناسب نمایش دهد. - شاخصهای مهم مرکزی و پراکندگی و جمعیتی را برای داده های جمع آوری شده بهداشتی و جمعیتی محاسبه و مفهوم عملی هر یک را شرح دهد. - مفهوم احتمال و اهمیت توزیع نرمال را در اطلاعات بهداشتی توضیح دهد. - شاخص های مهم بهداشتی را محاسبه کند و مفهوم هر یک را تشریح کند. - مفاهیم احتمال، نمونه گیری، برآورد میانگین و نسبت در جامعه و آزمونهای ساده آماری را توضیح دهد. - روشهای کلی تحلیل مطالعات کیفی را شرح دهد.		
شرح درس	در این درس دانشجوی بهداشت مدارس یاد می گیرد با جمع آوری، طبقه بندی و تجزیه و تحلیل داده های بهداشتی و جمعیتی بتواند وضعیت موجود برنامه های مختلف را مورد توصیف قرار دهد، شاخصهای بهداشتی و جمعیتی را تهیه کند. همچنین در این درس دانشجو ضمن اطلاع از مفاهیم مرتبط با آمار حیاتی، با شاخص های مهم بهداشتی و جوانی جمعیت آشنا خواهد شد تا در مراحل مختلف پژوهش های کاربردی از آنها استفاده نماید.		
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
۷- تعریف آمار و اهمیت آن در علوم بهداشتی ۸- انواع متغیرها و مقیاسهای اندازه گیری ۹- روشهای جمع آوری داده ها ۱۰- طبقه بندی و نمایش داده ها بصورت جدول و نمودار (توزیع فراوانی ساده و طبقه بندی شده) ۱۱- مفهوم و محاسبه توزیع تجمعی و کاربرد آن در محاسبه صدکها و چارکها ۱۲- محاسبه شاخص های مرکزی شامل میانگین، میانه و نما ۱۳- محاسبه شاخص های پراکندگی شامل دامنه تغییرات، واریانس، انحراف معیار و ضریب تغییرات ۱۴- مفهوم احتمال و احتمال حاصل ضرب و حاصل جمع ۱۵- توزیع نرمال و اهمیت آن در بیان حدود طبیعی در مشاهدات بهداشتی ۱۶- محاسبه شاخص های مهم بهداشتی، جوانی جمعیت و بیان مفهوم امید به زندگی ۱۷- مفهوم سرشماری و نمونه گیری، تکنیک نمونه گیری تصادفی ساده و طبقه ای، منظم و خوشه ای ۱۸- قضیه حد مرکزی ۱۹- برآورد حدود اعتماد میانگین و نسبت			
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)			
✓ محمد، ک. ملک افصلی، ج. روش های آماری و شاخص های بهداشتی. تهران: انتشارات رویان پژوه.			
✓ روستر، ب. اصول آمار زیستی. ترجمه علی عمیدی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.			

شیوه ارزیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائكى ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در كلاس
- ارائه تكالیف كلاسى
- آزمون كلاسى شفاهى میان دوره اى
- آزمون هاى كلاسى تعاملی رایانه هاى
- آزمون میان دوره اى كتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۱۱		
نام درس	روانشناسی تربیتی	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۳۴ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	- هدف از این درس آشنایی با مفاهیم روانشناسی تربیتی، رشد، استعداد، تفاوت‌های فردی و فرایندهای شناختی دانش آموزان برای شکل‌گیری مهارت‌های فراشناختی دانش آموزان می‌باشد. - در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - نقش یافته‌های علمی در زمینه آموزش اثر بخش، تصمیمات آموزشی و تربیتی اتخاذ شده در سطح مدرسه را تحلیل و گزارش نماید. - کاربست نظریه‌های یادگیری در برنامه ریزی، آموزش، تقویت انگیزه و ارزشیابی از یادگیری در دنیای واقعی مدرسه را تشریح نماید. - فرایند‌های شناختی دانش آموزان نظیر درک مفهوم، تفکر، حل مسئله و خلاقیت، برای شکل‌گیری و تقویت مهارت‌های فراشناختی دانش آموزان را توضیح دهد. - روشهای افزایش مهارت، توانمندیها، استعدادیابی، و مسئولیت‌پذیری را شرح دهد.		
شرح درس	- در این درس دانشجو معلمان یاد می‌گیرند از یافته‌های علمی پژوهشی برای پاسخ به مسئله‌ها یا پرسش‌هایی که با آن روبه‌رو می‌شوند استفاده نمایند، یافته‌های علم روانشناسی تربیتی را در زمینه کاربست نظریه‌های یادگیری در برنامه ریزی، آموزش، تقویت انگیزه و ارزشیابی از یادگیری در دنیای واقعی مدرسه مورد استفاده قرار دهند.		
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
۱- کلیات • تعریف روانشناسی و کاربرد روانشناسی در آموزش ۲- روانشناسی تربیتی • تعریف روانشناسی تربیتی • روش‌های پژوهش در روانشناسی تربیتی ۳- رشد (رشد شناختی، رشد اجتماعی و عاطفی، رشد اخلاقی) ۴- تفاوت‌های فردی • عوامل موثر بر رفتار • احساس و ادراک • هوش • هوش و مسئله طبیعت و تربیت • هوش و رشد شناختی • شخصیت و خلق و خو • انگیزش، آموزش و یادگیری • تفاوت‌های فرهنگی و جنسیتی ۵- استعداد • تعریف‌های «هوش» و «استعداد» و بیان رابطه میان آنها • فاصله‌گذاری میان دو مفهوم «هوش» و «استعداد» • تعریف دیگر مفاهیم مرتبط با طرح (خلاقیت، تیزهوشی یا سرآمدی، هوش عاطفی و هیجانی و...) و رابطه میان آنها • اشاره به عامل ژنتیک، محیط (خانواده، جامعه).			

۶- فرایندهای شناختی

- فرایندهای شناختی پیچیده
- درک مفهوم
- تفکر
- حل مساله
- خلاقیت

۷- کودکان با نیازهای ویژه

- کودکان مبتلا به ناتوانی
- اختلالات حسی
- اختلالات جسمی
- کم توان ذهنی
- اختلالات زبانی و گفتاری
- ناتوانی‌های یادگیری
- اختلالات رفتاری و عاطفی
- کودکان تیزهوش
- کودکان سرآمد

- اختلالات تغذیه ای در کودکان با نیازهای ویژه

منابع اصلی درس: آخرین چاپ

- ✓ بیتنام، س. روانشناسی کاربردی برای معلمان، ترجمه: رابعه موحد، تهران: انتشارات ارجمند.
- ✓ سائراک، ج. د. روان شناسی تربیتی، ترجمه: سعیدی شاهده و همکاران، تهران: نشر موسسه خدمات فرهنگی رسا.
- ✓ مجدفر، م. اصلاتی، ا. سلیقه دار، ل. دستنامه شهاب (راهنمای آموزگاران و مدیران)، تهران: مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان.
- ✓ فیاض، ف. اخوت، ا. تربیت جسمی در سنایه عفاف، تهران: انتشارات قرآن و اهل بیت.
- ✓ فیاض، ف. اخوت، ا. مهارتهای تربیت کودک ۲ تا ۷ سال با رویکرد طبیب گزینی، تهران: انتشارات قرآن و اهل بیت.
- ✓ اخوت، احمدرضا، ادیب، مریم، فیاض، فاطمه، (۱۳۹۴)، مهارتهای خیرگزینی: بالابردن توان کنترل و مراقبت در کودکان ۷ تا ۱۳ ساله، تهران: انتشارات قرآن و اهلیت.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائکی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۱۲		
نام درس	نظریه های یادگیری و آموزش	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۳۴ ساعت	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف از این درس آشنایی با نظریه های یادگیری، نقاط قوت و ضعف هر یک از این نظریه ها و بکارگیری آنها در تبیین یادگیری انسان می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - نظریه های مختلف یادگیری را شرح دهد. - نقاط قوت و ضعف نظریه های مختلف یادگیری را شرح دهد. - کاربری نظریه های یادگیری در آموزش را توضیح دهد. - بکارگیری نظریه های یادگیری در یادگیری بهینه دانش آموزان را توضیح دهد.		
شرح درس	در این درس دانشجویان با نظریه های یادگیری، نقاط قوت و ضعف هر یک از این نظریه ها آشنا می شوند تا با در کنار هم قرار دادن این دیدگاه ها به درک عمیق تری از مکانیسم یادگیری دانش آموزان دست پیدا کنند.		
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
۱- بیان ضرورت و جایگاه نظریه در علم ۲- مکاتب و نظریه های جدید در یادگیری ۳- تعریف مفاهیم (نظریه، نظریه علمی، یادگیری، آموزش) ۴- نظریه های رفتاری یادگیری ۵- نظریه های شناختی یادگیری ۶- نظریه های تجربه رازی یادگیری ۷- نظریه های سازندگی یادگیری ۸- نظریه نورو فیزیولوژی ۹- کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش			
منابع اصلی درس: آخرین چاپ			
✓	اولسون، م. اچ. هرگنهان، بی. آر. مقدمه ای بر نظریه های یادگیری. ترجمه: علی اکبر سیف. تهران: انتشارات دوران.		
✓	سیف، ع. روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش. تهران: انتشارات دوران.		
شیوه ارزشیابی دانشجو:			
دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائمی ارزیابی خواهند شد:			
- حضور منظم و فعال در کلاس - ارائه تکالیف کلاسی - آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای - آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های - آزمون میان دوره ای کتبی - آزمون پایان نیمسال			

کد درس	۱۳		
نام درس	اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره	نوع درس	نظری - عملی
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری - ۲۴ ساعت عملی	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی		
هدفهای کلی	هدف از این درس، آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اصول مشاوره و مهارتهای ارتباطی، مددکاری اجتماعی و جایگاه مشاوره در بهبود کیفیت مراقبت است. در پایان این درس، دانشجویان باید بتوانند: - اهمیت و ضرورت مشاوره در ارائه خدمات مراقبت را توضیح دهد. - گامهای لازم برای انجام مشاوره موفق را شرح دهد. - تکنیک های مشاوره فردی، خانواده و گروهی را بیان نماید. - اهمیت ارتباط بین حلقه ای و تعامل مناسب با همکاران را شرح دهد. - شیوه های صحیح تبادل اطلاعات در بین اعضای تیم مراقبت را بیان نماید. - جایگاه مددکاری اجتماعی را در بهبود کیفیت مراقبت شرح دهد.		
شرح درس	در این درس دانشجویان با مفاهیم و اصول مشاوره، مددکاری اجتماعی، آسیب های اجتماعی، همچنین اهمیت به کارگیری مددکاری اجتماعی در کنترل، پیشگیری و کاهش آسیب های اجتماعی آشنا می شود.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری (۱۷ ساعت)			
۱- تعریف و مفاهیم مشاوره و راهنمایی			
۲- اصول و مبانی مشاوره			
۳- اهداف و فرایند مشاوره			
۴- تکنیک های مشاوره و کاربردهای آن در موقعیت های مختلف زندگی			
۵- مشاوره و سبک زندگی سالم			
۶- انواع ارتباط (ارتباط یک طرفه، دو طرفه، ارتباط تعاملی، ارتباط کلامی و غیر کلامی و...)			
۷- خرده مهارتهای ارتباط مؤثر (گوش دادن فعال، بازخورد، زبان بدن و...)			
۸- ویژگی های ارتباط درمانی مؤثر			
۹- اهمیت ارتباط مؤثر در فرایند ارائه مراقبت			
۱۰- ارتباط با سایر اعضای تیم بهداشت و درمان			
۱۱- مدیریت مشکلات ارتباطی			
ب) عملی (۲۴ ساعت)			
۱- به کارگیری اصول مشاوره در ارائه خدمات			
۲- به کار گیری مهارتهای ارتباطی در ارائه خدمات و آموزش			

منابع اصلی درس: آخرین چاپ

- ✓ گذارد، د. مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره (آموزش و کاربرد مهارت‌های خرد در مشاوره فردی). ترجمه: سیمین حسینیان، تهران: انتشارات کمال تربیت.
- ✓ حسینی، م. اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره، تهران: انتشارات رشد.

سایر منابع درس:

- ✓ فقیهی، ع. مشاوره در آیینه علم و دین، قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم.
- ✓ ماف، م. د. اشفورد، ج. ب. اصول و مبانی مددکاری اجتماعی. ترجمه: خدیجه السادات غنی آبادی، تهران: انتشارات آوای نور.
- ✓ بولتون، ر. روان‌شناسی روابط انسانی (مهارت‌های مردمی). ترجمه: حمید رضا سهرابی، تهران: انتشارات رشد.
- ✓ قربانی، ن. شبکه‌ها و مهارت‌های ارتباطی، تهران: انتشارات بینش نو.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائکی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۱۴
نام درس	کاربست فناوری در یادگیری بهداشت مدارس
مدت آموزش	۶۸ ساعت عملی
تعداد واحد	۲ واحد عملی
اهداف کلی	هدف از این درس، به کارگیری فناوری جهت خلق و مدیریت منابع و فرایندهای فناورانه جهت بهبود عملکرد آموزشی با هدف ایجاد انگیزه و ترغیب دانش آموزان به یادگیری و جستجوگری و سازندگی است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - فناوری یادگیری از جمله یادگیری در هر مکان و زمان، یادگیری مشارکتی، خودارزیابی و خودرأهبردی را توضیح دهد. - به کارگیری فناوری جهت خلق و مدیریت منابع و فرایندهای فناورانه جهت بهبود عملکرد آموزشی را شرح دهد. - تکنیک های مشورت و آموزش فردی، خانوادگی و گروهی را بیان نماید. - در عمل فناوری های نوین را در آموزش بکار گیرد. - از بازیهای مجازی در آموزش استفاده نماید.
شرح درس	روش های یادگیری با توسعه ی فناوری و ظهور برنامه های تعاملی تغییر کرده است. بنابراین می توان فناوری آموزشی را به کارگیری فناوری جهت خلق و مدیریت منابع و فرایندهای فناورانه جهت بهبود عملکرد آموزشی با هدف ایجاد انگیزه و ترغیب دانش آموزان به یادگیری و جستجوگری و سازندگی مفاهیم دانست که یادگیرندگان را وادار به تفکر در سطوح بالا نموده تا بتوانند اطلاعات پیچیده را تحلیل کنند لذا آشنایی و بهره مندی از فناوری یادگیری یکی از نیازهای معلمان است که وظیفه ی آماده سازی فراگیران را برای ورود به جامعه و عرصه ی کار را دارند. با تلفیق فناوری در فرصت های یاددهی و یادگیری علاوه بر بهبود کارایی آموزش، دانش آموزان آموزش می بینند که چگونه خود را برای استفاده ی صحیح از فرصت های پیش رو بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.
توضیحات ضروری	
محتوای ضروری درس	
عملی (۶۸ ساعت)	
۱- فناوری و محیط های یاددهی-یادگیری - تکنولوژی آموزشی - رسانه های آموزشی - چند رسانه ای ها - فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش - یادگیری الکترونیکی - تعامل در محیط های الکترونیکی - محتوای الکترونیکی - استانداردها و معیارهای تولید محتوای الکترونیکی - کلیات تولید نرم افزارهای چندرسانه ای - ارزشیابی از محتوای الکترونیکی چندرسانه ای ۲- اصول و روش طراحی و ویرایش پیام های صوتی - اصول پیام های صوتی در تولید محتوای الکترونیکی - معرفی نرم افزارهای تولید و ویرایش صدا - تنظیمات سخت افزاری و نرم افزاری صدا ۳- آموزش نرم افزار AVS Audio Editor - معرفی نرم افزار مبدل صوتی AVS Audio Converter ۴- اصول و روش طراحی و ویرایش پیام های تصویری	

- اصول طراحی پیامهای تصویری در تولید محتوای الکترونیکی

- انواع تصاویر گرافیکی

- اصول و ویژگیهای تصاویر آموزشی

- معرفی ابزارها و نرم افزارهای تولید ویرایش تصاویر

- آموزش نرم افزار Snagit 2020.1.0.4965

۵- اصول و روش طراحی و ویرایش فیلمهای آموزشی

- اصول طراحی فیلم آموزشی در تولید محتوای الکترونیکی

- اصول و ویژگیهای فنی فیلم های آموزشی

- اصول و ویژگیهای آموزشی فیلم های آموزشی

- معرفی نرم افزارهای تولید فیلم های آموزشی

- آموزش نرم افزار AVS Video Editor 9.2.1.349

- آموزش نرم افزار Camtasia Studio 2019.0.9.17643

۶- اصول و روش طراحی و ویرایش پویانماییهای آموزشی

- اصول طراحی پیامهای انیمیشنی در تولید محتوای الکترونیکی

- ویژگیهای پیامهای انیمیشن های آموزشی

- معرفی نرم افزارهای تولید و ویرایش انیمیشن

- آموزش مقدماتی نرم افزار Adobe Flash Professional CS6 v12.0.0.481

۷- آموزش نرم افزار SWF Decompile Expert v3

۸- اصول و روش طراحی و تولید آزمونهای الکترونیکی

- اصول طراحی تولید آزمونهای الکترونیکی

- اصول کلی در طراحی آزمونهای الکترونیکی

- معرفی نرم افزارهای آزمون ساز الکترونیکی

- آموزش نرم افزار Wondershare QuizCreator 4.5.1

۹- اصول و روش طراحی و ویرایش رابط گرافیکی (ترکیب عناصر چندرسانه‌ای)

- اصول طراحی و تولید رابط گرافیکی

- اصول و روشهای طراحی چندرسانه‌ای

- نمای کلی یا نقشه نرم افزار آموزشی

- معرفی نرم افزارهای چند رسانه‌ای برای تولید نرم‌افزار آموزشی

۱۰- آموزش نرم‌افزار AutoPlay Media Studio 8.5.3.0

۱۱- قفل‌گذاری و انتشار نرم افزار آموزشی

- فرایند عمومی انتشار نرم افزار آموزشی

- آموزش نرم افزار v.v.v GiliSoft Secure Disc Creator

- آموزش نرم افزار v.v.v Build v.v.v CD Label Designer

۱۲- اصول طراحی و تولید اپلیکیشنهای آموزشی

- اصول و روش طراحی و تولید اپلیکیشنهای آموزشی

- نکاتی پیرامون طراحی و تولید اپلیکیشنهای آموزشی

- اصول و ویژگیهای آموزشی و فنی اپلیکیشن آموزشی

- معرفی نرم‌افزارهای مهم برای طراحی اپلیکیشن

- آشنایی با محیط و اصول کار با نرم‌افزار آچه (Appche)

۱۳- ارزشیابی اپلیکیشن ساخته شده

۱۴- آشنایی با روشهای آموزش بوسیله بازیهای مجازی در مدرسه (Learning Through Play at School)

۱۵- استفاده از بازیهای مجازی در آموزش

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ بادل، ع. کاريست فناوری در يادگيري، تهران: انتشارات دانشگاه بين المللي چابهار.
- ✓ مقدسي، ح. كيفيت اطلاعاتي در مراقبت بهداشتي، تهران: انتشارات واژه پرداز.
- ✓ ويگر، ك. ا. ويكهام، ف.، مديريت سيستمهاي اطلاعات بهداشتي (راهنماي عملي براي مديران مراقبت بهداشتي)، ترجمه: زهرا مستانه و ديگران، تهران: انتشارات آثار سبحان.

شيوه ارزشيابي دانشجو:

دانشجويان با روشهاي زير بصورت دست و تراكبي ارزشيابي خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در كلاس
- ارائه تكاليف كلاسي
- آزمون كلاسي شفاهي ميان دوره اي
- آزمون هاي كلاسي تعاملي رايانه هاي
- آزمون ميان دوره اي كتبي
- آزمون پايان نيمسال

کد درس	۱۵		
نام درس	مبانی رشد کودک و نوجوان	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف از این درس، آشنایی دانشجو با مفاهیم و اصول دانش روان شناسی رشد بمنظور بکار گیری آن در شکل گیری انتظارات مربیان از دانش آموزان متناسب با ویژگی های رشدی آنان است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - اهمیت روانشناسی رشد از زمان تولد تا مرگ را توضیح دهد. - ویژگیهای رشدی دانش آموزان را شرح دهد. - حوزه های جسمی، شناختی، هیجانی و اجتماعی رشد کودک را بیان نماید. - مبانی رشد و نقش وراثت و محیط در رشد و تحول انسان را شرح دهد. - نابهنجاری ها و عوامل تهدید کننده رشد دانش آموزان را بیان نماید. - اقدامات حمایتی در صورت بروز نابهنجاری های رشد کودکان را شرح دهد.		
شرح درس	رشد، تغییر قابلیت های انسان است که از لحظه لقاح شروع می شود و تا آخر عمر ادامه می یابد. روان شناسی رشد و تحول انسان اکنون تمامی گستره عمر از تولد تا مرگ را مورد بررسی قرار می دهد. دانش روان شناسی رشد به مربیان کمک می کند تا متناسب با ویژگی های رشدی دانش آموزان، انتظارات متناسبی را از آنان در حوزه های جسمی، شناختی، هیجانی و اجتماعی شکل بدهند. هم چنین، نسبت به اختلال در مسیر رشد دانش آموزان حساس باشند و اقدامات لازم را بعمل آورند یا ممانعت از رشد و نقش وراثت و محیط در رشد و تحول انسان آشنایی پیدا می کند.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
نظری (۳۴ ساعت)			
۱- کلیات رشد انسان			
۲- مبانی رشد			
• مبانی ژنتیکی و محیطی			
• رشد پیش از تولد، تولد، نوزاد و حفظ حیاط جنین			
۳- رشد در سنین پیش از مدرسه			
• رشد در شیرخوارگی (۲ سال اول زندگی)			
• رشد در اوایل کودکی ۲ تا ۶ سالگی			
۴- رشد در نونهالی (۷ تا ۱۳ سالگی)			
• رشد جسمانی			
• رشد شناختی			
۵- رشد هیجانی و اجتماعی			
۶- رشد در نوجوانی (۱۳ تا ۱۷ سال)			
• رشد جسمانی			
• رشد شناختی			
• رشد هیجانی و اجتماعی			

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ برک، ل. روان شناسی رشد: از لقاح تا کودکی. جلد اول. ترجمه یحیی سید محمدی. تهران: نشر ارسباران.
- ✓ برک، ل. روان شناسی رشد: از توجوانی تا پایان عمر. جلد دوم. ترجمه یحیی سید محمدی. تهران: نشر ارسباران.
- ✓ پاپالیا، د. ا. وندکاس، ا. س. فلدمن، ر. د. روان شناسی رشد و تحول انسان. ترجمه عرب قهستانی، و دیگران. تهران: انتشارات رشد.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان یا روشهای زیر بصورت دست و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۱۶		
نام درس	آشنایی با معاینه فیزیکی و آزمون های تشخیصی		
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی	نوع درس	نظری - عملی
تعداد واحد	۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی		
هدف های کلی	هدف از این درس آشنایی دانشجوی بهداشت مدارس با روش شناسایی نیازها و وضعیت عملکردی مراجع از طریق معاینه فیزیکی و اخذ شرح حال و آزمون های تشخیصی بر اساس دستورالعمل های مراقبت می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: ۱- اهمیت ارزیابی جامع سلامت را توضیح دهد. ۲- اصول مصاحبه و اداره کردن یک جلسه مصاحبه با بیمار را بیان کند. ۳- مصاحبه با همراهان و بستگان بیماران ناتوان در برقراری ارتباط را انجام دهد. ۴- روش های متفاوت معاینه دستگاه های مختلف بدن را تشریح نماید. ۵- از ابزارهای مختلف سنجش سلامت استفاده کند. ۶- بررسی وضعیت سلامت اعضا و اندام های مختلف را انجام دهد. ۷- آزمایش ها و تکنیک های پاراکلینیکی مرتبط با بررسی هر یک از دستگاه های بدن را تفسیر کند. ۸- مباحث اخلاقی در ارزیابی سلامت را در عمل اجرا کند.		
شرح درس	در این درس دانشجویان با چگونگی گرفتن شرح حال، ارزیابی و معاینه سیستم های مختلف بدن و بررسی ابعاد چندگانه سلامت و کاربرد تکنیک های مصاحبه و معاینه آشنا می شوند. همچنین به صورت عملی کاربرد این تکنیک ها را تمرین نموده و مهارت کسب می نمایند.		
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، آموزش عملی در اتاق پراتیک و انجام پروسیجرها بر روی افراد را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری: (۱۷ ساعت)			
۱- اهمیت ارزیابی جامع سلامت ۲- اصول مصاحبه، گرفتن شرح حال و اداره کردن یک جلسه مصاحبه ۳- مصاحبه با همراهان و بستگان بیماران ناتوان در برقراری ارتباط ۴- اخذ شرح حال بر اساس فرم های استاندارد ۵- روش های ارزیابی سلامت و معاینات بالینی ۶- ابزارهای مختلف سنجش سلامت ۷- بررسی وضعیت سلامت اعضا، دستگاه ها و اندام های مختلف (از سر تا انگشت پا) ۸- آزمایش ها و تکنیک های پاراکلینیکی مرتبط با بررسی هر یک از دستگاه ها ۹- مباحث اخلاقی در ارزیابی سلامت			
ب) عملی: (۳۴ ساعت)			
۱- انجام مصاحبه بالینی یا تکنیک ایفای نقش ۲- اندازه گیری و ثبت علایم حیاتی ۳- پرکردن فرم استاندارد شرح حال			

۴- انجام معاینات بالینی یا روش های مشاهده، لمس، سنج و دقیق
۵- انجام معاینات بالینی سیستم های مختلف بدن (قلب و عروق، تنفس، شکم، سیستم عضلانی- اسکلتی، سیستم اعصاب مرکزی و محیطی)
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ) ✓ اقبالی، م. شاه قلیان، ن. بابایی، س. بررسی وضعیت سلامت و نشانه شناسی، تهران: انتشارات پشیری، تحفه. ✓ بیتز، ب. معاینات بالینی و روش های گرفتن شرح حال، ترجمه: منوچهر قارونی و دیگران، تهران: انتشارات اندیشه رفیع.
شیوه ارزشیابی دانشجو: دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائمی ارزیابی خواهند شد: - حضور منظم و فعال در کلاس - ارائه تکالیف کلاسی - انجام عملی پروسیجرها - آزمون پایان نیمسال

کد درس	۱۷		
نام درس	اصول و کاربرد شنوایی شناسی دانش آموزان	نوع درس	نظری - عملی
مدت آموزش	۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی		
هدفهای کلی	هدف از این درس، آشنایی دانشجو با آزمونهای پایه شنوایی و مشاهده و آشنایی با روند آزمونهای پایه شنوایی و تجهیزات مربوطه است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - سیستم شنوایی را توضیح دهد. - ویژگیهای رشدی دانش آموزان را شرح دهد. - آزمونهای رفتاری شنوایی را بیان نماید. - روشهای مختلف شنوایی سنجی را شرح دهد. - انواع اختلالات شنوایی را شرح دهد. - روشهای مختلف شنوایی سنجی را شرح دهد.		
شرح درس	دانشجو مفاهیم تئوریک تاریخچه گیری، آزمایشهای دیپازونی، اتوسکوپی، نحوه انجام آستانه گیری شنوایی، و آزمونهای گفتاری را می آموزد. در بخش عملی، دانشجو مهارت انجام تاریخچه گیری، آزمونهای دیپازونی و اتوسکوپی را کسب کرده و با نحوه کار با دستگاههای شنوایی سنجی آشنا می شوند.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری: (۹ ساعت)			
۱- تقسیم بندی سیستم شنوایی و انواع کم شنوایی ۲- اتوسکوپ و اتوسکوپی ۳- نحوه انجام اتوسکوپی در کودکان و بزرگسالان ۴- کاربرد دیپازون در ارزیابی شنوایی ۵- ادیومتر و قسمتهای مختلف آن ۶- سنجش شنوایی با صوت خالص ۷- تعریف آستانه شنوایی و عوامل مؤثر بر آستانه شنوایی ۸- شناخت الگوهای مختلف ادیوگرامها ۹- انواع کم شنوایی ها ۱۰- میزان کاهش شنوایی ۱۱- آزمونهای گفتاری متداول در ارزیابی پایه شنوایی			
ب) عملی: (۱۷ ساعت)			
۱- رعایت اصول اخلاقی حرفه ای و بهداشتی در محیطهای بالینی ۲- انجام دقیق تاریخچه گیری ۳- انجام دقیق آزمونهای دیپازونی و تفسیر نتایج حاصله ۴- انجام دقیق معاینه گوش (اتوسکوپی) ۵- آشنایی با دستگاه ادیومتر ۶- نحوه تعیین آستانه شنوایی در فرکانسهای مختلف از طریق راه هوایی و راه استخوانی و انجام آن در افراد طبیعی ۷- نحوه انجام آزمونهای گفتاری و نحوه ثبت نتایج			

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

✓ Martin FN, Clark JG. Introduction to audiology, Boston: Allyn and Bakon.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائكى ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در كلاس
- ارائه تكالیف كلاسى
- آزمون كلاسى شفاهى میان دوره اى
- آزمون هاى كلاسى تعاملی رایانه هاى
- آزمون میان دوره اى كتبی
- آزمون عملی پایان نیمسال
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۱۸
نام درس	اصول و کاربرد بینایی سنجی دانش آموزان
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی
تعداد واحد	۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی
هدفهای کلی	هدف از این درس، آشنایی دانشجویان با انواع عیوب انکساری چشم و دستگاههای معاینه و وسایل اولیه بینایی سنجی است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - سیستم بینایی را توضیح دهد. - ویژگیهای نور و عملکرد آن را شرح دهد. - عیوب انکساری چشم را بیان نماید. - چگونگی استفاده از رتینوسکوپ، کراتومتر، لنزومتر، اسفرومتر را یاد می‌گیرد.
شرح درس	در این درس دانشجو با عملکرد چشم، نور، عیوب انکساری چشم، روشهای معاینه و تشخیصی عیوب انکساری چشم آشنا شده و استفاده از رتینوسکوپ، کراتومتر، لنزومتر، اسفرومتر، و کار بر روی چشم شماتیک و تمرینات بالینی در زمینه معاینه عیوب انکساری و تنبلی چشم را عملاً یاد می‌گیرد.
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.
توضیحات ضروری	
محتوای ضروری درس	
الف) نظری: (۱۷ ساعت)	
۱- شناخت ماهیت نور و قوانین عمومی شکست نور ۲- آشنایی با انواع عدسی ها، منشورها ۳- آشنایی با آناتومی چشم ۴- آشنایی با فیزیولوژی چشم ۵- آشنایی با قوانین توری در سیستمهای اپتیکی ساده ۶- اصول اپتیک هندسی ۷- آشنایی با انعکاس نور ۸- آشنایی با عیوب انکساری چشم ۹- میوپی: علل، فرضیات، ویژگی ها، تعریف و روش اصلاح ۱۰- هیپرمتری: علل، فرضیات، ویژگی ها، تعریف و روش اصلاح ۱۱- آستیگماتیسم: علل، انواع، ویژگی ها، تعریف و روش اصلاح ۱۲- آشنایی با انیزومترپیا، انیزوگنیا، تطابق و تقارب ۱۳- حدت بینایی، استانداردهای آن و اصول اندازه گیری آن ۱۴- کلیات روشهای معاینه و معالجه عیوب انکساری چشم ۱۵- شناخت لوازم جعبه عینک ۱۶- آشنایی با سیستم کلی دستگاههای لنزومتر، اتنالموسکوپ و عملکرد آنها	
ب) عملی: (۳۴ ساعت)	
۱- تمرینات بالینی جهت مهارت در استفاده از رتینوسکوپ، کراتومتر، لنزومتر، اسفرومتر، و کار بر روی چشم شماتیک و تمرینات بالینی در زمینه معاینه عیوب انکساری و تنبلی چشم	
منابع اصلی درس:	
✓ بر اساس نظر استاد	

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائكى ارزيابي خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در كلاس
- ارائه تكاليف كلاسى
- آزمون كلاسى شفاهى ميان دوره اى
- آزمون هاى كلاسى تعاملى رايانه هاى
- آزمون ميان دوره اى كتبي
- آزمون عملى پايان نيمسال
- آزمون پايان نيمسال

کد درس	۱۹		
نام درس	مراقبت از کودکان با نیازهای ویژه	نوع درس	نظری - عملی
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی		
هدفهای کلی	هدف از این درس، توانمند سازی دانشجو در برقراری ارتباط، ارزیابی و ارائه مراقبت به کودکان با نیازهای ویژه در سنین مختلف قبل از مدرسه و در سن مدرسه و خانواده آنان می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - رشته های مختلف توانبخشی و طرز کار آنها را تشریح نماید. - نقش توانبخشی در سلامت کودکان را توضیح دهد. - مهارت ارزیابی و شناخت کودکان نیازمند مراقبتهای ویژه را در هر سنی از دوران جنینی تا ۱۸ سالگی را بدست آورد. - قادر باشد به این گروه از کودکان و خانواده آنها، آموزشها و مراقبتهای مبتنی بر آموخته های خود را ارائه نمایند.		
شرح درس	از آنجایی که توانبخشی از روشهای متداول توانمند سازی و بازتوانی کودکان مبتلا به مشکلات تکاملی می باشد، آشنایی دانشجویان با مبانی کاردرمانی و گفتاردرمانی می تواند در تحقق اهداف درس کمک نماید. در این درس دانشجویان با مشکلات کودکانی که نیازمند مراقبتهای ویژه هستند (شامل اختلالات گفتاری، حرکتی، ناشنوایی و نابینایی) آشنا میشوند و ارائه مراقبتهای مختلف شامل سازگاری، ارتقای توانمندی های شناختی به کودکان و خانواده آنها را عملی یاد می گیرند. نیازهای ویژه شامل کودکانی مبتلا به اختلالات تکاملی، اختلالات گفتاری، زبان و حرکتی، شب ادراری، سوء تغذیه، طیف اوتیسم، ناتوانی ذهنی، صرع، مشکلات شناختی، ارتباطی و عصبی و سایر مشکلات تکاملی و جسمی می باشد.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری: (۱۷ ساعت)			
۱- کلیات اختلالات تکاملی کودکان (اختلالات گفتاری و زبان، اختلالات حرکتی، شب ادراری، سوء تغذیه، اختلالات طیف اوتیسم، عقب ماندگی ذهنی صرع، مشکلات شناختی، ارتباطی و عصبی و سایر مشکلات تکاملی و جسمی) ۲- اصول گفتاردرمانی - تعریف، وسایل کار در گفتاردرمانی، تقسیم بندی گفتار و زبان - انواع بیماریها و اختلالات گفتاری (با اختصار) - رشد طبیعی گفتار و زبان - نقش خانواده درمانی در اختلالات گفتاری و زبان - علل تاخیر در گفتار و زبان - اختلالات جسمی مرتبط با گفتار و زبان شامل شکاف کام - انواع آگاهی و تاکید بر علل آگاهی در کودکان ۳- اصول کاردرمانی - تعریف کاردرمانی، آشنایی با وسایل کار - انواع اختلالات حرکتی نیازمند به مراقبتهای کاردرمانی - روشهای درمان معلولین جسمی و روانی - نقش خانواده درمانی در بازتوانی اختلالات حرکتی - تطابق وضعیت منزل و مدرسه با معلولین			

ب) عملی: (۳۳ ساعت)

در این درس انتظار می‌رود دانشجویان زیر نظر استاد مربوطه و بر اساس برنامه از قبل تدوین شده، در مراکز مختلف شامل مراکز کاردرمانی، گفتاردرمانی، بیمارستان آموزشی کودکان، مهد کودک ها، و مدارس کودکان استثنایی حضور یافته با اصول کلی معاینات و ارزیابی کودکان مبتلا به اختلالات رشد و تکامل و روشهای مختلف کاردرمانی و گفتاردرمانی آشنا شده و بتوانند کودکان دچار مشکل را غربالگری نموده و همچنین بررسی های لازم بهداشت روان را انجام داده، آموزش بهداشت در زمینه مسائل مختلف و مراقبت های لازم را برای دانش آموزان، پرسنل آموزشگاه و خانواده به طور کامل انجام دهند و در صورت نیاز نسبت به ارجاع کودکان به مراکز مرتبط اقدام نمایند. مشکلاتی که لازم است در این بخش مورد توجه قرار بگیرند و آموزش عملی ارائه شود عبارتند از:

- اختلالات گفتاری و زبان
- اختلالات حرکتی
- مشکلات تکامل بیولوژیک، سوء تغذیه، روانی اجتماعی، خلق و خو، تکامل شناختی، تکامل اخلاقی، تکامل معنوی، تکامل اجتماعی، تکامل مفهوم از خود، تکامل جسمی، بازی و تئوری های زیربنایی
- سازگاری یا نگرانی های مرتبط با رشد و تکامل
- تجارب مدرسه، محدودیتها و ترس از مدرسه
- توانمندی شناخت و ارائه مراقبت های لازم به کودکان و خانواده آنان در موارد کودک دارای نیازهای ویژه شامل: کودکان مبتلا به اختلالات تکاملی، شب ادراری، طیف اوتیسم، عقب ماندگی ذهنی، صرع، مشکلات شناختی، ارتباطی و عصبی.
- راهنمایی و آموزش به والدین در مورد مراقبت های خانواده محور برای کودکان دارای نیازهای ویژه

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ Asher, I. E. Occupational Therapy Assessment Tools: An Annotated Index. AOTA Press. USA.
- ✓ Behrman, A. Speech and voice sciences. SanDiego: Plural Publishing.
- ✓ دستورالعملهای وزارت بهداشت شامل:
 - "مراقبتهای ادغام یافته کودک سالم"
 - "مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال"
 - پرسشنامه ASQ
 - و سایر دستورالعملها

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاسی
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون عملی
- تهیه گزارش کار

کد درس	۲۰		
نام درس	سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد	نوع درس	نظری- عملی
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری - ۲۴ ساعت عملی	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی		
هدفهای کلی	هدف از این درس، آشنا کردن دانشجویان با جنبه های اساسی و بنیادین مراقبت از سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد با تأکید بر برنامه های کشوری و انتظارات از کارشناس بهداشت مدرسه در این ارتباط می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - سلامت روانی و اجتماعی را تعریف کند. - اهمیت موضوعهای حوزه سلامت روانی، اجتماعی را توضیح دهد. - سطوح پیشگیری در برنامه های حوزه سلامت روانی، اجتماعی را توضیح دهد. - عوامل خطر ساز و محافظت کننده را در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد در سطوح فردی، خانوادگی، اجتماعی، محیطی و اقتصادی توضیح دهد. - راهکارهای ارتقاء سلامت روانی و اجتماعی مبتنی بر عوامل خطر و عوامل محافظت کننده ادغام یافته را شرح دهد. - راهکارهای کاهش آسیب و ارتقاء سلامت روانی و اجتماعی را شرح دهد. - مهمترین برنامه های حوزه سلامت روانی وزارت بهداشت بخصوص برای مدارس را توضیح دهد. - مهمترین برنامه ها و اولویتهای حوزه سلامت اجتماعی سازمانهای مختلف ذیربط در مدارس را شرح دهد. - مهمترین برنامه ها در حوزه پیشگیری از سوء مصرف مواد و الکل را بداند. - مهمترین خدمات ارتقا دهنده سلامت روانی اجتماعی مبتنی بر فرهنگ ایرانی اسلامی را توضیح دهد. - به عنوان کارشناس بهداشت مدرسه آزمونهای غربالگری حوزه سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد را تشریح نماید.		
شرح درس	شرح درس نظری: در بخش نظری درس سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد، مهمترین برنامه های حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد سازمانهای مختلف مرتبط در حوزه عمومی و در مدارس مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. شرح درس عملی: در درس عملی، دانشجویان با آزمونهای مختلف برای غربالگری اختلالات روانی اجتماعی و بسته های ارتقا سلامت روانی اجتماعی، روان سنجی و نیز نشانه شناسی رفتاری آشنا خواهند شد. همچنین پیشگیری از سوء مصرف مواد و الکل و ترک اعتیاد به آنها آموزش داده خواهد شد.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری و عملی، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری (۳۴ ساعت)			
۱- آشنایی با تعاریف و مفاهیم سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد ۲- عوامل خطر در سلامت روان ۳- عوامل محافظت کننده در سلامت روان ۴- آشنایی با الگوی سلامت روانی اجتماعی ۵- خودمراقبتی روانی - اجتماعی ۶- اورژانس های اختلالات روانی و مهارتهای ارتباطی مرتبط ۷- خانواده سالم و منسجم مبتنی بر فرهنگ ۸- قدری در مدرسه و راههای پیشگیری و مدیریت آن ۹- آزمونها و جایگاه آنها در غربالگری و تشخیص اختلالات روانی ۱۰- نشانه شناسی رفتاری در خصوص آسیب های روانی و اجتماعی ۱۱- اصول روان سنجی و تشخیص بالینی			

- ۱۲- مراقبت اختلالات مصرف دخانیات، الکل و مواد در مدرسه و جامعه
- ۱۳- آشنایی با انواع مواد، عوارض مواد و پیامدهای مصرف آن در دانش آموزان
- ۱۴- آشنایی با انواع دخانیات و عوارض آن و پیامدهای مصرف دخانیات در دانش آموزان
- ۱۵- آشنایی با سیاستهای پیشگیری از اعتیاد
- ۱۶- آشنایی با الکل و پیامدهای مصرف آن در دانش آموزان
- ۱۷- آشنایی با سیاستهای ملی و بین المللی کنترل و کاهش آسیب مصرف مواد و دخانیات
- ۱۸- آشنایی با سیاستهای ملی و بین المللی کنترل و کاهش آسیب مصرف الکل
- ۱۹- آشنایی با الگوی ارائه خدمات سلامت روان، اجتماعی و اعتیاد
- ۲۰- تسهیل مراحل رشد (کودکی و نوجوانی و نوجوانی)
- ۲۱- تنظیم هیجان، انگیزش و امید
- ۲۲- تقویت مهارت‌های شناختی
- ۲۳- سبک زندگی روانی - اجتماعی سالم مبتنی بر فرهنگ
- ۲۴- هویت یابی سالم مبتنی بر فرهنگ

(ب) عملی (۳۴ ساعت)

- ۱- جایگاه مصاحبه بالینی در تشخیص اختلالات روانی اجتماعی در دانش آموزان
- ۲- آزمون‌ها و اصول نشانه شناسی رفتاری
- ۳- انجام آزمونهای ادغام شده مرتبط با سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد در مدارس
- ۴- انجام صحیح غربالگری و آموزش مختصر بسته های ارتقا سلامت روانی اجتماعی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

✓ بسته آموزشی کارشناسی مراقب سلامت خانواده در حوزه سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد/ ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشت، دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد. کتاب‌های ۸ گانه آموزش جمعیت عمومی و کارشناس سلامت روان/ ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشت، دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد:

۱. بسته تسهیل مراحل رشد (کودکی) ویژه جمعیت عمومی
 ۲. بسته تسهیل مراحل رشد (نوجوانی) ویژه جمعیت عمومی
 ۳. بسته انگیزش و امید ویژه جمعیت عمومی
 ۴. بسته مهارت‌های تنظیم هیجان ویژه جمعیت عمومی
 ۵. بسته تقویت مهارت‌های شناختی ویژه جمعیت عمومی
 ۶. بسته خودمراقبتی روانی - اجتماعی ویژه جمعیت عمومی
 ۷. بسته سبک زندگی روانی - اجتماعی سالم مبتنی بر فرهنگ ویژه جمعیت عمومی
 ۸. بسته هویت یابی سالم مبتنی بر فرهنگ ویژه جمعیت عمومی
- ✓ محتشمی، ج. توغاتی، ف. پرستاری بهداشت روان (جلد اول و دوم). تهران: انتشارات آرتین طب
- ✓ حاتمی، ج. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال
- نتایج آزمونهای عملی در هر جلسه و امتحان عملی پایان نیمسال

کد درس	۲۱		
نام درس	جامعه‌شناسی سلامت	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۳۴ ساعت نظری	پیش‌نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدف‌های کلی	هدف از این درس، دانشجویان یا معافین جامعه‌شناسی و نیز شناخت علمی پدیده‌ها و امور اجتماعی و سیر تکوین نهادهای اجتماعی در ایران است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - اصطلاحات جامعه‌شناسی، شناخت علمی پدیده‌ها و امور اجتماعی را توضیح دهد. - اصول و روشهای کمی و کیفی مسائل اجتماعی و تاثیر آن بر جمعیت را شرح دهد. - ویژگیهای جوامع مختلف در ایران را بیان نماید. - اثر متقابل فرهنگ و سلامت (فرصت‌ها و چالش‌ها) - سیر تکوین نهادهای اجتماعی در جامعه ایران را تشریح کند.		
شرح درس	انسان موجودی اجتماعی است که با پدیده‌های اجتماعی ارتباط نزدیک دارد. مطالعه پدیده‌های اجتماعی و آشنایی با انواع جوامع انسانی و قوانین اجتماعی حاکم بر آنها و چگونگی انجام تحقیق و پژوهش در مسائل مربوط به آن برای دانشجویانی که به دلیل حضور در مدارس به عنوان کارشناس بهداشت مدرسه ارتباط نزدیک و مداوم با کودکان و اجتماع دارند، بسیار ضروری است.		
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
نظری (۳۴ ساعت)			
۱- مفهوم و محتوای جامعه‌شناسی - تعریف جامعه‌شناسی - قلمرو جامعه‌شناسی - ارزش‌های فرهنگی ایرانی - اسلامی - جامعه‌شناسی و سایر علوم اجتماعی - جامعه‌شناسی، توصیفی و کاربردی - مکاتب مختلف جامعه‌شناسی - زیست بوم ایرانی - اسلامی مبتنی بر تنوع اقوام و سبک زندگی ۲- امور پدیده‌های اجتماعی - تعریف امور اجتماعی - ماهیت و ویژگیهای امور و پدیده‌های اجتماعی - پیوستگی امور و پدیده‌های اجتماعی ۳- اصول و روشهای تحقیق در جامعه‌شناسی - روشهای علمی در جامعه‌شناسی - مراحل پژوهشی کمی و کیفی - کاربرد روشهای کمی و کیفی در جامعه‌شناسی - قوانین جامعه‌شناسی و ویژگیهای آن - مشکلات پژوهش در جامعه‌شناسی - محدودیتها ملاحظات اخلاقی در پژوهشهای اجتماعی و اصول انتشار و تعمیم داده			

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ محسنی، م. مقدمات جامعه‌شناسی. تهران: انتشارات دوران.
- ✓ کوئن، ب. جامعه‌شناسی. ترجمه: غلامعباس توسلی، رضا فاضل. تهران: انتشارات علوم اجتماعی.

شیوه‌ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۲۲			
نام درس	فوریتهای پزشکی و کمکهای اولیه	نوع درس	نظری- عملی	
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری - ۲۴ ساعت عملی	پیش نیاز	آناتومی ۱- فیزیولوژی ۲	
تعداد واحد	۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی			
هدفهای کلی	هدف کلی این درس آشنایی با مهارتهای تشخیص سریع و صحیح مشکلات حیاتی و انجام اقدامات اولیه لازم برای تثبیت شرایط فیزیولوژیک افراد نیازمند به خدمات اورژانسی می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - مفاهیم علمی و عملی در فوریتهای را توضیح دهد. - مفاهیم و کاربرد کمکهای اولیه روانشناختی را توضیح دهد. - ارزیابی جامع نیازهای سلامتی مددجویان و خانواده های آنان را شرح دهد. - مهارت لازم در زمینه اجرای برنامه های کمکهای اولیه و اقدامات لازم در شرایط اضطرار را کسب نماید.			
شرح درس	این درس به دانشجویان بهداشت مدارس آموزش می دهد که چگونه در شرایط اضطراری و حوادث مختلف اقدامات اولیه و فوری را برای حفظ و بهبود وضعیت فیزیولوژیک افراد انجام دهد. این موارد شامل شناسایی و تشخیص سریع مشکلات حیاتی، کنترل خونریزیها، مدیریت شوک از طریق استفاده از داروها و تجهیزات اورژانسی مناسب می باشد. همچنین غربالگری افراد در معرض آسیب و ارائه حمایت های روانی- اجتماعی را بداند و موارد حادث شناسایی شده در معرض استرس پس از سانحه (PTSD) و استرس حاد (acute stress) را ارجاع دهند و اصول مراقبت فردی در فرآیند امداد رسانی را به کار بگیرد.			
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد حوادث و انجام پروسیجرها و مانورهای عملی و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.			
توضیحات ضروری				

محتوای ضروری درس

رتوس مطالب نظری: (۱۷ ساعت)

- ۱- کلیات حوادث، طبقه بندی و آثار حوادث
- ۲- اهداف و مهارت های مورد نیاز برای انجام کمک های اولیه
- ۳- مفهوم و سیستم های مختلف تریاژ در حوادث
- ۴- برقراری ارتباط مناسب یا مصدوم و تیم پزشکی ارزیابی مصدوم در مواقع بحرانی
- ۵- اصول و شرایط انجام احیای قلبی- ریوی در گروه های مختلف سنی
- ۶- آشنایی با شوک و مدیریت آن
- ۷- تجهیزات مورد نیاز و نحوه استفاده از آنها در شرایط اورژانس
- ۸- شکستگی ها، دررفتگی ها، روش های بیحرکت کردن اندام ها و روش های حمل بیمار
- ۹- اصول مراقبت از زخم، خونریزی و قطع عضو
- ۱۰- انواع پانسمان و بانداز
- ۱۱- علائم و نشانه های تروماهای نافذ و غیرنافذ سر و گردن، قفسه سینه، شکم
- ۱۲- ملاحظات در حوادث در جمعیت در معرض خطر (کودکان، زنان باردار، معلولین و سالمندان)
- ۱۳- علائم و نشانه های مسمومیت دارویی و غیردارویی و روش های مقابله با آن
- ۱۴- علائم و نشانه های سرمازدگی و گرمزدگی، گزیدگی ها و مداخلات مورد نیاز
- ۱۵- علائم و نشانه های قرار گرفتن در معرض تشعشعات هسته ای
- ۱۶- روش های کنترل آتش سوزی
- ۱۷- انواع سوختگی و درجه بندی آنها
- ۱- اصول غربالگری و شناسایی موارد در معرض آسیب روانی- اجتماعی
- ۲- علائم و نشانه های بروز استرس حاد و تجربه اختلال استرس پس از سانحه
- ۳- آشنایی با علائم و نشانه های واریکوسل در موارد اورژانسی

رفوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

- ۴- مدیریت خونریزی‌ها و استفاده از انواع بانداز
- ۵- انجام احیای قلبی-ریوی بر روی ماکت
- ۶- استفاده از انواع مازوها و تجهیزات اورژانسی به صورت صحیح
- ۷- گرفتن علائم حیاتی از کودک و بزرگسال
- ۸- مانتوهای مورد نیاز در مواقع آسپیراسیون
- ۹- مراقبت‌های مورد نیاز در موارد سوختگی
- ۱۰- مراقبت‌های مورد نیاز در زمان تشنج
- ۱۱- مراقبت‌ها و مداخلات فوری در گزیدگی‌ها
- ۱۲- مراقبت در موارد ورود جسم نافذ به درون بدن
- ۱۳- ارائه حمایت‌های روانی اجتماعی در بلایا و حوادث غیر مترقبه

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ فیاض، م. درسنامه جامع فوریات‌های پزشکی. تهران: معاونت آموزشی و امور دانشجویی وزارت بهداشت.
- ✓ تقی‌نیا، م. خاتمی، م. اسداللهی، ر. میانی تریار: اولویت‌دهی مصدومین در حوادث. تهران: انتشارات مؤسسه آموزش عالی علمی-کاربردی هلال.
- ✓ بلدسو، ب. پوتر، ر. پری، ر. اورژانس‌های قلبی میانی پیش بیمارستانی. ترجمه مهدی ابوذر و دیگران. تهران: انتشارات سپهر دخت.
- ✓ متقی، ی. و دیگران. حمایت‌های روانی-اجتماعی در بلایا و حوادث غیر مترقبه (ویژه معلمان و مشاوران مدارس). دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- ✓ متقی، ی. و دیگران. حمایت‌های روانی-اجتماعی در بلایا و حوادث غیر مترقبه (ویژه بهورزان). دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائکی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال
- کارگروهی و عملی و آزمون عملی از مهارت‌های دانشجو

کد درس	۲۳		
نام درس	اصول بهداشت محیط مدرسه	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف از این درس، آشنا نمودن دانشجویان با آلودگی های آب و مشکلات ناشی از آنها و راه جلوگیری از این آلودگی ها، فاضلاب و اثرات آن بر محیط، روش های بهداشتی جمع آوری و نگهداری زباله، و انواع آلوده کننده های هوا می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - ویژگی های آب سالم، گندزدایی، روشهای صحیح نمونه برداری از آب و اصول و مقررات بهداشتی آب سالم را شرح دهد. - فاضلابها، اثرات فاضلاب ها بر محیط و راههای ساده تصفیه و دفع فاضلاب ها را توضیح دهد. - مدیریت کاهش تولید و افزایش بازیافت زباله را تشریح کند. - معیارهای بهداشتی در اماکن عمومی و مسکن و بخصوص مدرسه را توضیح دهد. - انواع آلاینده های هوا و اثرات بهداشتی آنها را توضیح دهد. - آلاینده های زیست محیطی و تاثیر آن بر نابرابری		
شرح درس	دانشجویان بهداشت مدارس در این درس با ویژگی های آب سالم، چگونگی تصفیه آب، روشهای صحیح نمونه برداری از آب، همچنین با فاضلابها، تغییرات کمی و کیفی فاضلابها، اثرات فاضلاب ها بر محیط و راههای ساده تصفیه و دفع فاضلاب ها آشنا می شوند. در ارتباط با مسکن، با معیارهای بهداشتی اماکن عمومی و بخصوص مدرسه آشنا می شوند و انواع آلوده کننده های هوا و منابع انتشار آنها و همچنین اثرات نامساعد زندگی انسانها و محیط زیست تدریس می شود.		
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری و عملی، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری (۳۲ ساعت)			
• بهداشت محیط آب ۱- شناخت قوانین کیفی آب شرب شامل استانداردهای فیزیکی، شیمیایی و میکروبی ۲- اصلاح خواص ظاهری آب- حذف رنگ و بو و مزه ۳- روشهای گندزدایی آب شرب ۴- اصلاح خواص شیمیایی، فلور زنی و حذف فلوئور و آهن و منگنز ۵- سختی و سختی گیری ۶- عناصر جزئی در آب و فلزات سنگین ۷- کیفیت آبهای سطحی ۸- ظرفیت خود پالایی رودخانه و پالایش طبیعی ۹- استانداردهای پساب جهت دفع در آبهای سطحی ۱۰- بیماریهای ناشی از آب ۱۱- روش صحیح نمونه برداری آب و انجام اقدامات لازم در مواقع آلودگی نمونه ۱۲- اقدامات بهداشتی اولیه در رابطه با آب در مواقع بحران • بهداشت محیط فاضلاب- زباله ۱- فاضلاب- (تعریف، انواع، منابع، تغییرات و ...) ۲- مشخصات فاضلابها (فیزیکی، بیولوژیکی، و شیمیایی) و انواع فاضلاب ۳- روشهای تصفیه فاضلاب (آشغالگری، شن گیری ته نشینی، تصفیه بیولوژیکی و دفع لجن ها) ۴- استاندارد کیفیت پساب ها، دفع و یا استفاده مجدد از پساب و لجن ها ۵- زباله (تعریف، ترکیب، انواع، منابع و ...) ۶- خطرات ناشی از دفع غیر بهداشتی زباله			

۷- روشهای جمع آوری زیاله
۸- نحوه آموزش مردم در خصوص مشارکت آنها در اجرای روشهای صحیح جمع آوری زیاله
۹- بازیافت مواد زائد جامد
۱۰- روشهای دفع زیاله و نقش آن در پیشگیری از بیماریها
۱۱- تاثیر مواد غذایی مضر بر باروری
• بهداشت محیط مسکن (مدرسه)، هوا
۱- تعریف مسکن
۲- استانداردهای فضای فیزیکی مدارس از نظر ساختار و فضا و ...
۳- عوارض ناشی از زندگی در مساکن نامناسب و مسائل بهداشتی روانی
۴- تسهیلات و تجهیزات ایمنی در ساختمان مدرسه
۵- تعمیرات و نگهداری ساختمانها، نور، حرارت، رطوبت، تهویه
۶- کلیاتی در مورد بهداشت مسکن و بخصوص مدارس
۷- مقررات و آئین نامه های بهداشتی
۸- ترکیب هوا، تعاریف و اصطلاحات، اثرات جو بر انتشار آلودگی ها، تاریخچه سوانح ناشی از آلودگی هوا
۹- منابع آلودگی هوا، اثرات آلودگی هوا بر انسان، کنترل آلودگی ها
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)
✓ امیریگی، ح. اصول بهداشت محیط. تهران: انتشارات رفیع
شیوه ارزشیابی دانشجو:
دانشجویان یا روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:
- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۲۴
نام درس	اصول ارگونومی و ایمنی در مدرسه
مدت آموزش	۳۴ ساعت نظری
تعداد واحد	۲ واحد نظری
هدف‌های کلی	هدف از این درس، آشنا کردن دانشجوی بهداشت مدارس با مشکلات ایمنی و ارگونومی مدرسه و دانش آموزان می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - مفاهیم، اهداف و دامنه عمل بهداشت حرفه ای را شرح دهد. - عوامل زیان آور محیط‌های مختلف بخصوص مدرسه را توضیح دهد. - نقش عوامل فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی مؤثر در سلامت دانش آموزان در محیط منزل و مدرسه را تشریح کند. - عوامل زیان آور محیطی و ارتباط آن بر ناباروری را توضیح دهد. - اصول و روش‌های پیشگیری از بیماری‌ها و حوادث ناشی از حضور در منزل و مدرسه را توضیح دهد. - مفهوم، اهداف و اصول ارگونومی را توضیح دهد. - اختلالات اسکلتی - عضلانی و عوامل خطر مربوطه را در محیط‌های آموزشی و مدارس شرح دهد. - آنتروپومتری و استفاده از آن در طراحی مناسب تجهیزات مدرسه را شرح دهد. - استانداردهای عوامل محیطی نظیر صدا، روشنایی، رطوبت و دما در محیط‌های آموزشی را بیان کند و تاثیر عدول از این استانداردها را در عملکرد ذهنی شرح دهد. - اصول و راهکارهای پیشگیری از اختلالات اسکلتی - عضلانی (مدیریتی، اجرایی و رفتاری) را بیان نماید.
شرح درس	این درس با توضیح مفاهیم، اهداف و دامنه عمل بهداشت حرفه ای، دانشجویان را با عوامل زیان آور محیط‌های مختلف کاری بخصوص خانه و مدرسه و نیز نقش عوامل فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی مؤثر آشنا نموده و اختلالات اسکلتی، عضلانی، روانی ناشی از حضور در خانه و مدرسه و همچنین اصول و روش‌های پیشگیری از بیماری‌ها و حوادث ناشی از حضور در خانه و مدرسه برای دانش آموزان را آموزش می دهد.
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری و عملی، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.
توضیحات ضروری	
محتوای ضروری درس	
نظری (۳۴ ساعت)	
۱- تعاریف، مفاهیم، اهداف و دامنه عملکرد بهداشت حرفه ای ۲- عوامل اختلالات زیان آور محیط های منزل و مدرسه (فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی و ارگونومی) ۳- بیماری‌ها و عوارض ناشی از عوامل زیان آور محیط کار شامل عوارض مرتبط با بارور و ناباروری (فیزیکی، شیمیایی، سموم و مسمومیت های شغلی و گرد و غبار) ۴- کلیات ارگونومی (مهندسی عوامل انسانی) ۵- اختلالات اسکلتی-عضلانی ناشی از عوامل ارگونومیکی در محیط‌های کاری مختلف بخصوص خانه و مدرسه ۶- اصول و راهکارهای پیشگیری از اختلالات اسکلتی - عضلانی (مهندسی، مدیریتی، اجرایی و رفتاری) در خانه و محیط‌های آموزشی مختلف ۷- اختلالات روانی ناشی از حضور در محیط‌های کاری مختلف بخصوص خانه و مدرسه (استرس) ۸- کلیات روش‌های ارزیابی اندازه گیری عوامل زیان آور محیط‌های کاری مختلف بخصوص خانه و مدرسه ۹- کلیات روش های ارزیابی اندازه گیری عوامل زیان آور مرتبط با سلامت باروری و ناباروری ۱۰- ایمنی و حوادث ناشی از حضور در محیط‌های کاری مختلف بخصوص خانه و مدرسه ۱۱- آنتروپومتری و استفاده از آن در طراحی و بهینه سازی تجهیزات مدرسه ۱۲- استانداردهای عوامل محیطی نظیر صدا، روشنایی، رطوبت و دما در محیط‌های آموزشی و تاثیر عدول از این استانداردها در عملکرد ذهنی افراد ۱۳- بازدید از محیط مدرسه و تهیه گزارش بررسی	

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)
✓ چوبینه، ع. کلیات مهندسی بهداشت حرفه ای. شیراز: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
✓ حدود شغلی (OEL)، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی.
شیوه ارزشیابی دانشجو:
دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:
- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۲۵		
نام درس	سلامت کودک، نونهال و نوجوان	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۵۱ ساعت نظری	پیش نیاز	آناتومی ۰۰۱- فیزیولوژی ۰۰۲
تعداد واحد	۳ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف از این درس، آشنا کردن دانشجو با مفاهیم، رشد و تکامل، تغذیه، نیازها و مشکلات سلامت و بیماری کودکان در دوره های سنی مختلف از زمان تولد تا ۱۸ سالگی (جنینی، نوزادی، شیرخوارگی، کودکی، نونهالی، نوجوانی) و کسب توانمندی انجام مداخلات لازم بر اساس برنامه های کشوری مرتبط با سلامت کودکان می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: الف) در مراقبت از کودک زیر پنج سال: - گامهای لازم برای حمایت، آموزش و رشد و تکامل مطلوب کودک از دوره جنینی تا کودکی را شرح دهد. - غربالگری های لازم در چهارچوب دستورالعمل کشوری برای کودکان به ظاهر سالم را توضیح دهد. ب) در مواجهه با هر یک از علائم و خصوصیات شایع کودکان سالم و بیمار: - تعریف آن را بیان نماید. - معاینات فیزیکی لازم برای رویکرد به آن را بر اساس دستورالعمل کشوری شرح دهد. - گامهای ضروری برای مدیریت مشکل کودک سالم و بیمار را بر اساس دستورالعمل کشوری شرح دهد. ج) در مورد بیماریهای شایع و مهم کودکان: - تعریف و علائم بیماری را شرح دهد. - مشکلات بیماران مبتلا به بیماریهای مهم و شایع را توضیح دهد. - روشهای طبقه بندی و تشخیص بیماری را بر اساس دستورالعمل کشوری شرح دهد. - مهمترین اقدامات پیشگیری در سطوح مختلف، مشتمل بر مراقبت و توانبخشی بیمار را بر اساس دستورالعمل کشوری در حد مورد انتظار از مراقب سلامت توضیح دهد. د) موارد اورژانس کودکان و نوجوانان: - علائم و نشانه های اورژانس روانپزشکی را شرح دهد. - اصول مداخله در موارد اورژانس روانپزشکی و مسیر ارجاع را توضیح دهد. - علائم و نشانه های کودکان مشکوک به آسیب را توضیح دهد و مسیر ارجاع را بداند.		
شرح درس	در این درس با استفاده از آخرین دستورالعملهای کشوری، نحوه ارائه مراقبتهای مناسب جهت بهبود رشد و تکامل کودکان و مدیریت کودک بیمار آموزش داده می شود. همچنین بر آموزش به والدین برای بهبود تغذیه، رشد و تکامل کودکان تاکید می شود. این درس بر دو بخش مراقبتهای اقدام یافته کودک سالم و مراقبتهای اقدام یافته کودک بیمار اختصاص دارد.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری	مدرس این درس لازم است متخصص کودکان یا پزشکی متخصص در حیطه های بهداشتی باشد که دوره MPH را گذرانده باشد و با برنامه های وزارت بهداشت برای سلامت کودکان آشنایی کافی داشته باشد.		
محتوای ضروری درس			
۱- تعریف سلامت و بیماری در کودکان، بار بیماریهای کودکان در ایران، و آشنایی با برنامه های سلامت کودکان در ایران ۲- شاخص های سلامت کودکان و تفسیر آنها ۳- آشنایی با تاریخچه و روند شکل گیری برنامه های کشوری مرتبط با سلامت کودکان مراقبتهای اقدام یافته کودک سالم ۴- ارتباط با مادر و گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی کودک سالم و بیمار ۵- خصوصیات نوزاد سالم ۶- مراقبت از نوزاد ۷- آموزش به خانواده برای مراقبت جسمی و عاطفی از نوزاد ۸- غربالگری بیماریهای کودکان بر اساس برنامه های کشوری (بینایی، شنوایی، کم کاری تیروئید، بیماریهای متابولیک ارثی، ژنتیک، آسم، فشار خون -) ۹- کم خونی ها			

۱۰- اهمیت تکامل کودکان و ابزارهای غربالگری و تشخیصی اختلالات تکامل کودکان (ASQ, Red Flags, SE, Bayley)

۱۱- مراقبتهای لازم برای بهبود تکامل کودکان

۱۲- شاخص‌های رشد فیزیکی و تفسیر اختلالات رشد کودکان

۱۳- ارزیابی سلامت دهان و دندان

۱۴- بیماریهای مادرزادی و ژنتیکی از جمله اختلالات شایع متابولیک

۱۵- مراقبتهای دوره ای کودک سالم از روز سوم بعد از تولد تا پنج سالگی

۱۶- اهمیت ۱۰۰۰ روز طلایی در سلامت کودکان

۱۷- پایش و ارزشیابی برنامه‌های کشوری مرتبط با سلامت کودکان

مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال

۱۸- خصوصیات نوزاد آسیب پذیر، علائم خطر فوری

۱۹- عوامل خطر دوره نوزادی و شیرخواری

۲۰- عفونتهای دستگاه تنفسی فوقانی و تحتانی

۲۱- بیماریهای اسهالی و مایع درمانی خوراکی

۲۲- بیماریهای بثوری تب دار کودکان

۲۳- تغذیه و سوء تغذیه در کودکان

۲۴- عفونتهای دوره نوزادی و بعد از نوزادی

۲۵- مشاوره با مادر شیرخوار بیمار

۲۶- ارزیابی، طبقه بندی و درمان کودک مصدوم، مسمومیت و سوختگی

۲۷- زردی و تشنج در کودکان

۲۸- مارگزیدگی و عقرب گزیدگی

۲۹- احیای نوزادان

۳۰- بیماریهای مادر و شیردهی

سایر بیماریهای کودکان

۳۱- بلوغ و اختلالات مرتبط با آن

۳۲- اختلالات سیستم عصبی کودکان

۳۳- بیماریهای پوستی کودکان

۳۴- بیماریهای اسکلتی-عضلانی کودکان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

✓ دستورالعمل کشوری مراقبتهای ادغام یافته کودک سالم - ویژه غیرپزشک. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اداره سلامت کودکان.

✓ دستورالعمل کشوری مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال - ویژه غیرپزشک. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اداره سلامت کودکان.

✓ برکاتی، ح. و دیگران. احیای پایه کودکان و شیرخواران. تهران: انتشارات اندیشه ماندگار.

✓ دستورالعمل نظام مراقبت از مرگ کودکان ۱-۵۹ ماهه

✓ حائمی، ح. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی، تهران: انتشارات ارجمند.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس

- ارائه تکالیف کلاسی

- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای

- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های

- آزمون میان دوره ای کتبی

- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۲۶		
نام درس	بیماریهای شایع در سن مدرسه	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	آناتومی ۱ - فیزیولوژی ۱ - ۲
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
اهداف کلی	هدف کلی از ارائه این درس آشنایی دانشجویان بهداشت مدارس با بیماریهای شایع دستگاههای مختلف بدن با تاکید بر سنین مدرسه می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - مفاهیم سلامت و بیماری را شرح دهد. - پدیده های نوین پزشکی را نام ببرد. - بیماریهای شایع دستگاههای مختلف بدن شامل دستگاه عصبی مرکزی، دستگاه قلبی عروقی، دستگاه تنفسی، دستگاه گوارش، دستگاه غدد درونریز، پوست، دستگاه کلیوی، چشم، گوش، دستگاه اسکلتی عضلانی، سیستم خون و لنف، بیماریهای خودایمنی و آلرژیک، سیستم تولید مثل زنان و مردان را با تاکید بر سنین دوران مدرسه شرح دهند.		
شرح درس	دانش آموختگان رشته بهداشت مدارس با گذراندن سرفصلهای زیر با تعاریف سلامت و بیماری، بیماریهای شایع یا مهم دستگاههای مختلف بدن و تشخیص افتراقی علائم هر کدام از بیماریهای فوق با سایر بیماریها یا تاکید بر سنین مدرسه آشنا خواهند شد. بیماریهای مطروحه در این درس بیماریهایی هستند که علیرغم شیوع بالا در جامعه در زمره بیماریهایی هستند که برای آنها برنامه پیشگیری و کنترل ملی وجود ندارد ولی لازم است که دانش آموختگان این رشته اطلاعات کلی در مورد آنها داشته باشند.		
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
۱- تعاریف سلامت و بیماری ۲- پدیده های نوین پزشکی: - سلول های بنیادی - ژنتیک و مهندسی ژنتیک - بارور ساختن در محیط آزمایشگاه - پیوند اعضا ۳- یادآوری مختصری از آناتومی و فیزیولوژی دستگاههای مختلف بدن و علائم و بیماری های شایع آنها به شرح ذیل: - دستگاه عصبی مرکزی - دستگاه قلبی عروقی - دستگاه تنفسی - دستگاه گوارش - دستگاه غدد درونریز - پوست - دستگاه کلیوی - چشم - گوش - دستگاه اسکلتی عضلانی - دستگاه گردش خون و لنف - بیماریهای خودایمنی - دستگاه تولید مثل زنان و مردان			

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

✓ هاریسون، ت. چکیده اصول طب داخلی هاریسون، ترجمه: بهرام قاضی جهانی، حامد باطنی، تهران: انتشارات اشاعت.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۲۷		
نام درس	جوانی جمعیت و سلامت خانواده	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
اهداف کلی	هدف از این درس آشنایی دانشجویان با مدیریت سلامت خانواده و جوانی جمعیت (ازدواج- باروری سالم- فرزندآوری به موقع)، عوامل مؤثر ساختار جمعیت و اهمیت و نقش جمعیت و ساختار آن در سلامت خانواده و توسعه جامعه و کرامت سالمندی می باشد. همچنین دانشجویان بهداشت مدارس یا رویکردهای علمی جهت افزایش میزانهای باروری با در نظر گرفتن سلامت خانواده و کرامت سالمندی آشنا خواهند شد. در پایان این درس، دانشجو باید قادر باشد: - سیر تحولات رشد جمعیت در ایران بیان کند. - نقش عوامل اثرگذار بر باروری و رشد جمعیت را بیان کند. - مفهوم پنجره جمعیت و اهمیت آن در رشد و توسعه اقتصادی اجتماعی کشور را شرح دهد. - قانون جوانی جمعیت و لزوم اجرای آن را توضیح دهد. - نحوه پایش شاخص های جمعیتی، ناباروری، زایمان طبیعی، سقط جنین، تک فرزندی را توضیح دهد. - برنامه ابلاغی جوانی جمعیت، وظایف و نقش نظام سلامت در دستیابی به اهداف آن را توضیح دهد. - موانع و تسهیل کننده های ازدواج و فرزند آوری را بیان کند. - فواید بارداری و شیردهی را توضیح دهد. - فواید ازدواج به هنگام را توضیح دهد. - فواید فرزند آوری به موقع را توضیح دهد. - عوارض دیر فرزندی، تک فرزندی و کم فرزندی را توضیح دهد. - راهکارهای عملی برای مدیریت جوانی جمعیت و ترویج فرزندآوری متعادل را ارائه دهد. - اصول بهداشت و تامین سلامت سالمندان در دوران سالمندی را تشریح کند. - عواملی که موجب افزایش طول عمر یا کیفیت در سالمندان می شود را نام ببرد. - تغییرات فیزیولوژیک دوران سالمندی را توضیح دهد. - بیماریهای شایع و مهم دوران سالمندی را شرح دهد. - مهارتهای لازم برای تکریم سالمندی را بیان نماید. - مهمترین مشکلات مرتبط با سلامت در سالمندان را توضیح دهد. - مهمترین اقدامات و برنامه های ملی مرتبط با سلامت سالمندان را تشریح کند. - مهارتهای لازم برای ارائه مراقبت به سالمندان را بر اساس برنامه های کشوری بکارگیرد.		
شرح درس	این درس به بررسی عوامل مؤثر بر باروری و رشد جمعیت، مسائل و سیاست های جمعیتی می پردازد. همچنین با استراتژی های ارتقاء سلامت سالمندان و تکریم سالمندی (نحوه ارائه خدمات جامع سلامت محور، کنترل عوامل خطر قابل مداخله، آموزش و توانمندسازی در راستای بهبود رفتار و ارتقاء شیوه زندگی و تقویت خودمراقبتی)، بیماری های دوران سالمندی در زنان و مردان و نحوه کنترل و پیشگیری از آنها آشنا شده همچنین اطلاعاتی را در زمینه ارزیابی دوره ای شامل گرفتن شرح حال و سوابق پزشکی، معاینات غربالگری، نحوه ارجاع و پیگیری کسب می نمایند.		
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی و انجام تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
۱- مفهوم و اصول میانی جمعیت شناسی ۲- تاریخچه تغییرات جمعیتی و رشد جمعیت در ایران ۳- عوارض کاهش باروری و نرخ جایگزینی در کشور			

- ۴- عوامل تعیین‌کننده فرزندآوری
- ۵- مشکلات بهداشتی خانواده‌های بدون فرزند و معایب تک فرزندی
- ۶- قانون جوانی جمعیت و الزامات آن
- ۷- راهکارهای موثر جهت افزایش فرزندآوری
- ۸- نقش پرستل بهداشتی در ارتقای فرزندآوری
- ۹- سقط جنین و پیامدهای آن بر سلامت مادر و خانواده
- ۱۰- جنبه‌های مختلف ناباروری (تعاریف، انواع، پیشگیری و مراقبت)
- ۱۱- آشنایی با عوارض استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری و تاثیر آن بر ناباروری
- ۱۲- مشاوره قبل از ازدواج
- ۱۳- سلامت ازدواج
- ۱۴- برنامه جوانی جمعیت، اجزای آن و وظایف اجرایی نظام سلامت در این خصوص
- ۱۵- برنامه‌های ابلاغی وزارت بهداشت در خصوص قانون و برنامه‌های جوانی جمعیت
- ۱۶- تعریف میانسال و سالمندی
- ۱۷- عوامل موثر بر تغییرات جمعیت سالمندی
- ۱۸- ویژگی‌های دوره سالمندی
- ۱۹- تکریم سالمندی
- ۲۰- سندروم‌های سالمندی
- ۲۱- آشنایی با اصطلاحات سالمندشناسی و طب سالمندی
- ۲۲- ارزیابی جامع سلامت سالمندان (تن سنجی و ارزیابی الگوی تغذیه، ارزیابی فعالیت بدنی، سلامت روان، سلامت اجتماعی)
- ۲۳- پیشگیری از سگته‌های قلبی و مغزی از طریق خطرسنجی و مراقبت ادغام یافته دیابت- فشارخون بالا و اختلالات چربی‌های خون، غربالگری اولیه درگیری با مصرف دخانیات، مواد و الکل (۲۰ تا ۶۰ سال)
- ۲۴- خدمات سلامت زنان در پائسگی و سالمندی
- ۲۵- چالش‌ها و فرصت‌های سالمندی جمعیت
- ۲۶- برنامه کشوری سلامت سالمندی (نحوه کار با بولت چارت سالمندی شامل: معاینات دوره‌ای، نتیجه ارزیابی، طبقه‌بندی و اقدامات لازم)

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
- ✓ فردی، ف. جمعیت و توسعه: درآمدی انتقادی، ترجمه: حسین قدرتی، شقیه قدرتی، تهران: انتشارات سازمان جهاد دانشگاهی.
- ✓ زنجانی، ح. تحلیل جمعیت شناختی، تهران: انتشارات سازمان سمت.
- ✓ تولیدات مکتوب مورد تأیید مرکز جوانی جمعیت، مدارس و سلامت خانواده وزارت بهداشت
- ✓ حق پرست، م. ازدواج (مشتمل بر مهارت‌های زندگی خانوادگی، فرزند آوری و فواید بارداری، سقط جنین و سلامت جنسی و باروری)، تهران: انتشارات شورای عالی انقلاب فرهنگی.
- ✓ چهار جلد کتاب راهنمای بهبود شیوه زندگی سالم در سالمندی
- ✓ سند ملی سالمندان - سال ۱۳۹۶
- ✓ مراقبت‌های بهداشتی از سالمندان (کتابچه راهنما برای کارکنان مراقبت‌های اولیه بهداشتی)، مترجمان: فرانک تفرشی، شهرناز عباس‌نیا، ۱۳۸۷، ناشر: اداره کل روابط عمومی سازمان بهزیستی کشور.
- ✓ کتاب جامع بهداشت عمومی، دکتر حسین حاتمی و همکاران، جلد سوم، آخرین انتشار

شیوه آموزشی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائکی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون‌های کلاسی شفاهی و کتبی
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۲۸		
نام درس	مبانی داروشناسی	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۱ واحد نظری		
اهداف کلی	درس داروشناسی یا تأکید بر مبانی نظری و کاربردهای عملی داروها، به بررسی اثرات دارویی، مکانیسم‌های عمل داروها، و کاربردهای آنها در درمان بیماری‌ها و ناباروری می‌پردازد. این درس به دانشجویان کارشناسی بهداشت مدارس این امکان را می‌دهد که مفاهیم نظری را با کاربردهای عملی در زمینه داروشناسی آموزش ببینند. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - مفاهیم و اصول مبانی داروشناسی را توضیح دهد. - مکانیسم عمل داروها و اثرات آنها بر سلامت انسان را شرح دهد. - کاربردهای عملی داروها در درمان بیماری‌ها را آموزش ببیند. - مهارت‌های عملی در استفاده از داروها و موارد کاربرد آنها را توسعه دهد.		
شرح درس	شرح درس نظری: این درس کلیات مفاهیم داروشناسی، مکانیسم اثر داروها، عوارض جانبی داروها، موارد مصرف بالینی داروها آموزش داده می‌شود.		
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری و عملی، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
نظری (۱۷ ساعت)			
۱- مفاهیم اولیه داروشناسی و تاریخچه آن ۲- کلیات فارماکولوژی ۳- اشکال مختلف دارویی و نحوه اثر آنها ۴- آشنایی با دسته‌های مختلف داروهای مورد استفاده در نظام شبکه ۵- تقسیم‌بندی داروها- منشأ دارو ۶- راههای تهیه دارو- مراحل تهیه دارو ۷- استانداردهای دارویی ۸- چگونگی جذب و پخش و اثر داروها در بدن بطور خلاصه، استفاده نابجا از دارو و طریقه نگهداری دارو (سوسپانسیون‌ها- شربت‌ها- قطره‌ها- آمپول‌ها) ۹- مقاومت دارویی ۱۰- عوارض دارویی ۱۱- عوارض مربوط به داروهای استفاده در سقط جنین و عوارض داروهای پیشگیری از بارداری ۱۲- واکنش‌ها و سرم‌ها ۱۳- داروهای مؤثر بر سیستم اعصاب و مرکزی (خواب آور، آرامبخش، بیهوش کننده، بیحس کننده موضعی) مسکن‌ها و ضد دردها، حشره کش‌ها و اسهال‌ها داروهای ضد میکروبی شامل ضد باکتریها به ویژه داروهای ضد سل ضد قارچها و ضد انگلها و ضد ویروسها)			
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)			
✓ تکنیکال فارماکولوژی، مباحث عمومی اولیه.			

شیوه ارزیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال
- آزمون عملی پایان نیمسال

کد درس	۲۹		
نام درس	بیماریهای واگیر	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۳۴ ساعت نظری	پیش نیاز	آناتومی ۰۰۱- فیزیولوژی ۰۰۲- باکتری شناسی و ویروس شناسی ۰۰۵- فارچ شناسی و انگل شناسی ۰۰۶
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف کلی از ارائه این درس آشنایی دانشجویان بهداشت مدارس یا بیماریهای واگیر مهمی که وزارت بهداشت برای آنها برنامه های پیشگیرانه و کنترلی دارد، می باشد. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - اصطلاحات و تعاریف مرتبط با بیماریهای واگیر را بیان نماید. - کلیاتی در باره مبارزه با بیماریهای واگیر شرح دهد. - کلیات مراقبت از بیماریهای واگیری که برنامه ملی کشوری دارند، را تشریح نمایند. - روشهای پیشگیری و کنترل بیماریهای واگیر مختلف را توضیح دهند. - سیر طبیعی بیماریهای واگیر (دوره کمون، بالینی، بهبودی، نقامت، دوره نهفته، و ...) را توضیح دهد.		
شرح درس	دانش آموختگان این رشته یا گذراندن سرفصلهای زیر با بیماریهای واگیر شایع و مهم و علل و عوامل ایجاد کننده و اهداف و راههای کنترل و مبارزه با این بیماریها آشنا خواهند شد.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
۱- کلیاتی در باره مبارزه با بیماریهای واگیر شامل: - زنجیره عفونت - چگونگی ایجاد یک عفونت - راههای انتقال و انتشار عفونت - استراتژی های انتقال و انتشار عفونها - نظام دیده بانی یا مراقبت (Surveillance) بیماریها - روشهای کشف و کنترل اپیدمیها ۲- آشنایی با بیماریهای واگیر مهم از نظر بار بیماریها و عوامل خطر و برنامه های ملی مبارزه با آنها شامل بیماریهای: - بیماریهای قابل کنترل از طریق واکسیناسیون • سرخک • سرخجه • دیفتی • کزاز • سیاه سرفه • فلج اطفال • هپاتیت • مفلزیت • آنفولانزا • آبله مرغان و زونا • سل • بوتولیسم - عفونتهای منتقله از طریق آب و غذا • تب تیفوئید			

▪ انواع اسهال ○ وبا ○ اسهال خونی
- بیماریهای آمیزشی ▪ سوزاک ▪ سیفلیس ▪ ایدز ▪ کلامیدیا ▪ ویروس پاپیلومای انسانی
- بیماریها مشترک بین انسان و حیوان ▪ تب مالت ▪ مالاریا ▪ لشمائوز جلدی و احشائی ▪ هاری ▪ تب خونریزی دهنده ویروسی کریمه-کنگو (CCHF) ▪ تب دانگی و بیماری های منتقله توسط پشه آندس
۳- کلیاتی در زمینه بیماریهای نوپدید و باز پدید ۴- کرونا ویروس ها (کووید- ۱۹) ۵- مراقبت در اپیدمی ها و طغیان بیماریهای واگیر ۶- آشنایی با عفونتهای بیمارستانی و مراقبت آنها ۷- بیوتروریسم و ارتباط آن با ناباروری
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ) ✓ آخرین ویرایش دستورالعمل های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مورد مراقبت بیماریها ✓ حاتمی، ح. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند.
شیوه ارزشیابی دانشجوی: دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و تراکمی ارزیابی خواهند شد: - حضور منظم و فعال در کلاس - ارائه تکالیف کلاسی - آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای - آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های - آزمون میان دوره ای کتبی - آزمون پایان نیمسال

کد درس	۳۰		
نام درس	بیماریهای غیرواکیر	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	آناتومی ۰۱- فیزیولوژی ۰۲
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
اهداف درس	هدف کلی از ارائه این درس آشنایی دانشجویان بهداشت مدارس با برنامه های ملی کنترل بیماریهای غیرواکیر و مزمن است. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - کلیاتی در باره عوامل خطر بیماریهای غیرواکیر را توضیح دهد. - کلیاتی در باره نحوه بروز و اپیدمیولوژی بیماریهای غیرواکیر را شرح دهد. - کلیاتی در باره راههای پیشگیری و کنترل بیماریهای غیرواکیر را توضیح دهد. - برنامه های ملی کنترلی بیماریهای غیرواکیر را بیان نماید. - برنامه ملی "ایران" را تشریح نماید.		
شرح درس	داشتن آموختگان این رشته با گذراندن سرفصلهای زیر با بیماریهای غیر واکیر شایع و علل و عوامل ایجاد کننده و اهداف و راههای کنترل و مبارزه با این بیماریها آشنا خواهند شد.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
۱- کلیاتی در باره مبارزه با بیماریهای غیر واکیر شامل: - اهمیت بیماریهای غیر واکیر با تاکید بر گذار سلامتی و بیماری و تغییر ساختار جمعیت - نظام دیده یابی یا مراقبت (surveillance) در بیماریهای غیر واکیر - اولویت های نظام سلامت و بار بیماریها - اهداف جهانی و ملی مبارزه با بیماریهای غیر واکیر - استراتژی های مبارزه با بیماریهای غیر واکیر ۲- آشنائی با برنامه ایران و عوامل خطر و بیماریها و رویندهائی که وزارت بهداشت و درمان برای مبارزه با آنها برنامه های معین دارد شامل: - عوامل خطر مهم بیماریهای غیر واکیر منجمه عوامل خطر چهارگانه و استراتژی های پیشنهادی سازمان بهداشت جهانی برای کنترل آنها مطابق با استراتژی های ملی - بیماریهای قلبی عروقی (شامل بیماریهای عروق کرونر قلبی، سندرم متابولیک، بیماریهای عروق مغزی، پرفشاری خون) - سرطان ها با تاکید بیشتر بر سرطان های روده بزرگ، پستان، دهانه رحم - دیابت - آسم و بیماریهای مزمن انسدادی ریوی - حوادث و سوانح با تاکید بیشتر بر تصادفات رانندگی - بیماریهای تیروئید ○ اختلالات ناشی از کمبود ید IDD ○ برنامه کم کاری تیروئیدی نوزادان ۱- سرطانهای وابسته به جنس ۲- بیماریهای مزمن سیستم عصبی ۳- انواع آنمی و تالاسمی ۴- پوکی استخوان ۵- بیماریهای روان با تاکید بیشتر بر افسردگی، اضطراب و اسکیزوفرنی ۶- بیماریهای مزمن کلیوی ۷- بیماریهای خود ایمنی ۸- بیماریهای مرتبط با ناباروری			

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ عزیزی، فد. جانفروانی، م. حاتمی، ح. اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران، تهران: انتشارات اشتیاق، آخرین ویرایش.
- ✓ آخرین ویرایش دستورالعملهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مورد مراقبت بیماری های غیرواگیر (ایران).
- ✓ حاتمی، ح. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی، تهران: انتشارات ارجمند.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کند درس	۳۱		
نام درس	ایمنی و بهداشت مواد غذایی	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۳۴ ساعت نظری	پیش نیاز	اصول تغذیه ۰۸
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف این درس شناخت کارشناس بهداشت مدارس از موضوعات اساسی مرتبط با مفاهیم و اهمیت سلامت مواد غذایی و چگونگی نگهداری سالم آنها آشنا و عوامل مسمومیت‌های غذایی و میکروارگانیسم‌های موجود آورنده آنها می باشد در پایان این درس دانشجو باید بتواند: - اصول سلامت مواد غذایی را شرح دهد. - اهمیت ایمنی مواد غذایی در سلامت دانش آموزان و در محیط مدرسه را تشریح نماید. - میکروارگانیسم‌های مهمی که موجب فساد و تغییرات شیمیایی مواد غذایی میشوند را بیان نماید. - مسمومیت‌های غذایی را توضیح دهد. - روشهای تشخیص مواد غذایی فاسد و مشکوک به فساد را بیان نماید. - تقلب‌های غذایی را شرح دهد.		
شرح درس	در این درس دانشجویان با اصول، مفاهیم و اهمیت سلامت مواد غذایی و چگونگی نگهداری سالم آنها آشنا شده و عوامل مسمومیت‌های غذایی و میکروارگانیسم‌های موجود آورنده آنها، و تغییرات نامطلوب مواد غذایی تحت تاثیر عوامل فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیک و غیره و نیز تاثیر آنها بر باروری و ناباروری را فرا خواهند گرفت.		
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد بیماری و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
نظری: (۳۴ ساعت)			
۱- کلیات، اصول، مفاهیم و تعریف سلامت مواد غذایی ۲- اهمیت ایمنی مواد غذایی در سلامت دانش آموزان و در محیط مدرسه ۳- اصول نگهداری سالم و بهداشتی مواد غذایی و تاثیر شرایط محیطی بر مواد غذایی ۴- تعریف و ماهیت بیماری‌های با منشأ مواد غذایی ۵- آماده سازی و عرضه بهداشتی مواد غذایی ۶- آشنایی با افزودنی‌های مجاز و غیرمجاز مواد غذایی و اهمیت آنها و تاثیر آنها بر باروری ۷- اصول سیستم‌های HACCP (تجزیه و تحلیل خطر در نقاط کنترل بحرانی) ۸- میکروارگانیسم‌هایی که در سلامت مواد غذایی اهمیت دارند ۹- مسمومیت‌های مواد مختلف غذایی (انواع مسمومیت‌ها مانند بوتولیسم و ...) ۱۰- تقلب‌های غذایی ۱۱- سلامت شیر: - بیماری‌های منتقله بوسیله شیر (بیماری سل، تب مالت، سیاه زخم و سالمونلوز)، پاستوریزاسیون و استریلیزاسیون شیر و فرآورده‌های شیری (کره، خامه، پنیر و ...)، استانداردهای بهداشتی فرآورده های لبنی ۱۲- سلامت گوشت: - بیماری‌های منتقله توسط گوشت (آلودگی به کرم‌های پهن، عفونتهای میکروبی، سیاه زخم، سل، مسمومیت غذایی) - چگونگی تشخیص گوشت ناسالم: - خصوصیات سلامت گوشت (معاینه دامها قبل و بعد از کشتار، کشتارگاه بهداشتی) و آبیان - خصوصیات سلامت کتسروها ۱۳- سلامت طیور و تخم مرغ ۱۴- شرایط سلامت محل و مواد غذایی بوقه مدارس ۱۵- سازمانهای مسئول و مجاز در مراقبت و نظارت بر سلامت مواد غذایی			

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ کریم، گ. آزمونهای میکروبی مواد غذایی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ✓ کریم، گ. خندقی، ج. محمدی، خ. شیر و فرآورده های آن. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ✓ فرج زاده آ. بهداشت مواد غذایی. تهران: انتشارات حیدری.
- ✓ حائقی، ح. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۳۴		
نام درس	شیوه های نوین آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مدارس	نوع درس	نظری- عملی
مدت آموزش	۲۴ ساعت - ۲۴ ساعت عملی	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی		
هدفهای کلی	هدف کلی این درس کسب دانش و نگرش لازم دانشجویان نسبت به اهمیت، اهداف، رویکردها و فعالیت های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مدارس آشنایی با مفاهیم و اصول توانمند کردن آنها در برنامه ریزی و نحوه آموزش و ارزشیابی آموزش بهداشت در مدارس می باشد. همچنین، دانشجویان با جنبه های نرم افزاری و سخت افزاری طراحی و اجرای برنامه های آموزشی آشنا می شوند. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - اهمیت، مفاهیم و اصول آموزش بهداشت را توضیح دهد. - اهمیت مفاهیم و اصول آموزش بهداشت و نقش آن در جوانی جمعیت را شرح دهد. - نیاز سنجی در آموزش بهداشت و ارتقا سلامت جسمی، روانی و اجتماعی دانش آموزان را توصیف نماید. - انواع مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت جسمی، روانی و اجتماعی را بخصوص در مدرسه تشریح کند. - ارزشیابی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت جسمی، روانی و اجتماعی را در جمعیت دانش آموزی توضیح دهد. - موانع و چالش های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت بخصوص در دانش آموزان را شرح دهد. - تکنولوژی آموزشی را تعریف کند. - مراحل طراحی منظم آموزشی را تشریح نمایند. - بر اساس اصول و مفاهیم، اهداف آموزشی را بر حسب موضوع و در حیطه های مختلف تدوین نمایند. - انواع وسایل کمک و رسانه های آموزشی را توضیح داده و مهارت لازم برای تهیه و تولید رسانه های آموزشی را برحسب امکانات کسب نمایند. - برنامه های آموزش سلامت را ارزشیابی نمایند.		
شرح درس	در این درس فراگیر با مفاهیم آموزش بهداشت و ارتقای سلامت و اهمیت اجرای اقدامات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت جسمی، روانی و اجتماعی با توجه به ابعاد مختلف و رویکردها در سطح فرد، خانواده، محیط، سازمان و جامعه آشنا می شود و قادر خواهد شد با توجه به مفهوم جامع سلامت و عوامل موثر بر آن مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را در مدرسه طراحی و اجرا کند. همچنین، از آنجا که یکارگیری یافته های علمی در تکنولوژی آموزشی نتیجه آموزش را مطمئن تر می نماید، آشنایی دانشجویان بهداشت مدارس با اصول و مبانی تکنولوژی آموزشی در هنگام ارائه آموزش بهداشت به گروههای مختلف جامعه، یک امر ضروری بنظر می رسد.		
فعالیت های آموزشی	فعالیت های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی و انجام پروژه های عملی و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری: (۲۴ ساعت)			
۱- مفاهیم و اصول و اهداف آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مدارس ۲- رفتار بهداشتی و آموزش بهداشت در مدارس ۳- مشکلات رفتاری رایج در دانش آموزان مدرسه ۴- راهبردهای ترویج رفتارهای ارتقاء دهنده سلامت ۵- نقشها، مسئولیت ها و عرصه های موثر در فعالیت آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت ۶- راهبردهای اساسی در اجرا و تحقق اهداف ارتقاء سلامت مدارس ۷- طرح و برنامه ریزی آموزش بهداشت در ارتقاء خدمات بهداشت مدارس ۸- شناخت نیازها، الزامات و فرصتهای آموزش بهداشت در مدارس ۹- شیوه های جلب مشارکت دانش آموزان، خانواده ها و معلمان و اولیایی مدارس در آموزش و ترویج بهداشت در مدرسه			

- ۱۰- شیوه های جلب و سازماندهی دانش آموزان، خانواده ها و معلمان و اولیای مدرسه در مشارکت با برنامه های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت جامعه
 - ۱۱- برنامه‌ریزی مداخلات دانش آموزان، خانواده ها، معلمان و اولیای مدرسه در مراحل مختلف اجرای برنامه های ارتقاء دهنده سلامت مدرسه و تاثیر آن بر جوانی جمعیت
 - ۱۲- طراحی کردن و یا انتخاب دروس و مطالب برای آموزش بهداشت در مدارس
 - ۱۳- طرح و برنامه و نحوه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مدارس روستایی و عشایری
 - ۱۴- راهبردهای آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مدارس
 - ۱۵- آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دانش آموزان استثنایی در مدارس عمومی و خاص
- (ب) عملی: (۳۴ ساعت)

- ۱- ارزیابی وضعیت آموزش بهداشت در یک مدرسه
- ۲- ارزیابی نیازهای آموزش بهداشت و اولویت بندی آنها
- ۳- تهیه و تنظیم طرح یک مداخله آموزش بهداشت
- ۴- تهیه طرح و اجرای یک جلسه آموزشی
- ۵- تهیه و ارائه گزارش
- ۶- تهیه محتوای آموزش متناسب با اهداف آموزشی و ویژگی های فراگیران
- ۷- یکارگیری انواع استراتژی ها و روشهای آموزش
- ۸- ارزشیابی برنامه های آموزشی
- ۹- انواع رسانه های آموزشی و نحوه تهیه آنها
- ۱۰- کاربرد تکنولوژی های نوین و هوش مصنوعی در آموزش
- ۱۱- طراحی یک برنامه آموزشی در حوزه سلامت و جمعیت
- ۱۲- تهیه رسانه های آموزشی (پمفلت، پوستر و ... در رابطه با موضوعات سلامت و جمعیت)

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ آقا علایی، ت. آموزش بهداشت. اهواز: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان.
- ✓ دهداری، ط. رمضانخانی، ع. زرقي، ن. مبانی ارتقاء سلامت، تهران: انتشارات نظری.
- ✓ صفاری، م. شجاعی زاده، د. اصول و مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت. تهران: انتشارات سعادت.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و پاگیری ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۳۳
نام درس	روش تحقیق در بهداشت مدارس
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری - ۲۴ ساعت عملی
تعداد واحد	۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی
هدفهای کلی	هدف کلی این درس آشنایی دانشجویان با روشهای تحقیق و طراحی و اجرای تحقیقهای کاربردی بر اساس نیازهای نظام سلامت می باشد. در پایان این درس دانشجو باید بتواند: - به تبیین و انتخاب مسئله تحقیق بپردازد. - اهداف و فرضیه های تحقیق را بر اساس مسئله و عنوان تحقیق در حیطه مدرسه و دانش آموزان تدوین کند. - متغیرهای تحقیق و روش اندازه گیری آنها را مشخص نماید. - انواع مطالعات را بر اساس فرضیه ها و سوالات تحقیق بکار بگیرد. - ملاحظات اخلاق در تحقیق را توضیح دهد. - قادر به تنظیم زمان و تعیین بودجه تحقیق باشد.
شرح درس	در این درس دانشجو از طریق حضور در کلاس درس، کارگاه آموزشی، و انجام تکالیف گروهی و فردی، توانایی لازم برای پاسخگویی به بخشی از سوالات و فرضیات حوزه سلامت را از طریق تحقیق بدست می آورند.
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید حضور منظم در کلاس های درس و شرکت در مباحث علمی در کلاس و ترکیبی از آموزش نظری، مطالعه فردی و تدوین پروپوزال را شامل شود.
توضیحات ضروری	مدرس این درس لازم است دکتری بهداشت عمومی یا اپیدمیولوژی باشد

محتوای ضروری درس

- ۱- تعاریف- کلیات و انواع رویکردهای تحقیق شامل تحقیقات کمی و کیفی
- ۲- نحوه تعیین اولویت تحقیق و انتخاب موضوع بر اساس سوالات و چالش های نیازمند تحقیق در حیطه مدرسه و دانش آموزان
- ۳- نحوه نگارش عنوان، بیان مساله و بررسی متون
- ۴- نحوه تنظیم اهداف، پرسش ها و یا فرضیه های تحقیق
- ۵- نحوه تعریف و نقش متغیرها، لزوم انتخاب نوع مطالعات براساس فرضیه ها یا سوالات تحقیق
- ۶- مطالعات توصیفی در علوم بهداشتی
- ۷- مطالعات تحلیلی در علوم بهداشتی
- ۸- طرح های مداخله ای در علوم بهداشتی نحوه طراحی RCT
- ۹- شیوه های جمع آوری داده ها (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، چک لیست، و ...)
- ۱۰- نحوه تهیه و روایی و پایایی ابزارهای تحقیق در علوم بهداشتی
- ۱۱- روش های محاسبه حجم نمونه براساس نوع مطالعه و انواع متغیرها
- ۱۲- روش های نمونه گیری
- ۱۳- ملاحظات اخلاقی، اخذ رضایت نامه آگاهانه. plagiarism
- ۱۴- متغیرها، مقیاس ها و نحوه اندازه گیری آنها- نحوه استفاده از نرم افزار
- ۱۵- نحوه تجزیه تحلیل داده ها بر اساس انواع فرضیه ها و پرسشهای تحقیق
- ۱۶- نحوه گزارش نتایج در گزارش تحقیق یا پایان نامه و چگونگی نشر آن و تهیه مقاله

(ب) عملی: (۲۴ ساعت)

تهیه یک پروپوزال تحقیقات

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ سعیدی ژیلان ع، اکبری صدیقه، ا. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. تهران: انتشارات جامعه نگار.
- ✓ محمد، ک. ملک افشلی، ح. روش های آماری و شاخص های بهداشتی. تهران: انتشارات دریاچه نو.
- ✓ گوردیس، ل. اپیدمیولوژی گوردیس. مترجمان: حسین صباغیان، کورش هلاکوئی، شهرزاد نعمت الهی. تهران: انتشارات آوای دانش گستر.

شیوه ارزیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال
- ارائه تکالیف کلاسی و پروپوزال تدوین شده

کد درس	۳۴	نام درس	نظام سلامت در ایران	نوع درس	نظری	مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری	تعداد واحد	۱ واحد نظری	اهداف کلی	هدف کلی این درس، آشنا کردن دانشجویان با ساختار و عملکرد نظام سلامت ایران است. در پایان این درس، دانشجو باید قادر باشد:
				پیش نیاز	ندارد					- اهمیت آشنایی با نظام‌های سلامت را بیان کند. - ویژگی‌ها و مشخصات نظام‌های سلامت را شرح دهد. - ساختار، اهداف و عملکرد نظام‌های سلامت در جهان و ایران را بیان کند. - عملکرد و وظایف هر سطح ارائه خدمت را شرح دهد. - ساختار شبکه بهداشت و درمان را بیان کند. - جایگاه و نقش پایگاه سلامت و سایر واحدهای نظام شبکه را بیان کند. - ساختار، اهداف و عملکرد جوانی جمعیت را در ایران بیان کند.	
		شرح درس	در این درس دانشجو با ساختار، اهداف و عملکرد نظام‌های سلامت در جهان و ایران آشنا شده و سطوح مختلف خدمت را خواهد شناخت. همچنین با عملکرد و وظایف هر سطح ارائه خدمت آشنا شده و ساختار شبکه بهداشت و درمان را خواهد شناخت و در نهایت با جایگاه و نقش پایگاه سلامت و سایر واحدهای نظام شبکه آشنا خواهد شد.								
		فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.								
		توضیحات ضروری	مدرس این درس باید تخصص بهداشت عمومی یا یکی از تخصص‌های مدیریت خدمات بهداشتی را دارا باشد.								
محتوای ضروری درس											
نظری (۱۷ ساعت)											
۱- تقسیم‌بندی انواع نظام‌های سلامت ۲- تولید در نظام سلامت ۳- سیاستگذاری در نظام سلامت ۴- سیاستگذاری در جمعیت ۵- کنترل و حاکمیت در نظام سلامت ۶- اهداف نظام سلامت ۷- کارکردهای نظام سلامت ۸- ابعاد سلامت و عوامل موثر روی آن ۹- تخصیص مالی در نظام سلامت ۱۰- پاسخگویی در نظام سلامت ۱۱- نظام پرداخت هزینه‌ها در نظام سلامت ۱۲- خصوصیات منابع مورد نیاز نظام سلامت ۱۳- وضعیت بیمه‌ای در نظام‌های سلامت ۱۴- نظام‌های اطلاعات سلامت ۱۵- اندازه‌گیری عملکرد نظام‌های سلامت ۱۶- مبانی اپیدمیولوژیک نظام‌های سلامت دنیا ۱۷- تاریخچه ارائه خدمات بهداشتی درمانی در ایران ۱۸- کیفیت مراقب ۱۹- خدمات بهداشتی درمانی در سطح دولتی و خصوصی ۲۰- آشنایی با برنامه پزشکی خانواده و نظام ارجاع											

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در تدوین سیاستهای کلی در بخش سلامت.
- ✓ آئین نامه ها و مصوبات دولت در بخش سلامت
- ✓ بسته خدمات سلامت سطح اول، ویژه استفاده در واحدهای ارائه خدمت در مناطق شهری، حاشیه شهر و روستایی.
- ✓ اصلاحات در نظام سلامت راهتمای عدالت و کارایی. جمعی از مؤلفین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- ✓ رضاپور، ع. آصف زاده، س. مدیریت بهداشت و درمان. قزوین: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی قزوین.
- ✓ قانون جوانی جمعیت و کتب جمعیتی مورد تایید اداره جوانی جمعیت
- ✓ حائمی، ح. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت تکوینی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره‌ای
- آزمون میان دوره‌ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۳۵		
نام درس	مدیریت مراقبتهای سلامت در مدارس	نوع درس	نظری
مدت آموزش	۲۴ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۲ واحد نظری		
هدفهای کلی	هدف کلی این درس آشنایی با مفاهیم اولیه و کلیات مدیریت، و نقش آن در بهبود عملکردها در ارائه مراقبتهای سلامت و کاربرد آن در بهداشت مدارس می باشد. در پایان این درس دانشجو باید قادر باشد: - مفاهیم اولیه مدیریت، اهداف، ساختار، رفتار، وظایف و کارکردهای سازمانی را شرح دهد. - تشکیلات بهداشتی درمانی کشور، جنبه های اقتصادی- اجتماعی PHC و نحوه مدیریت آنها را بیان کند. - معیارها و ضوابط لازم برای پایش و نظارت بر فعالیت ها، تهیه بازخوردهای اطلاعاتی جهت بهبود عملکردها در ارائه مراقبتهای سلامت را توضیح دهد. - کاربرد اصول مراقبت نظامهای سلامت را در مراقبتهای بهداشت مدارس توصیف کند.		
شرح درس	دانش آموختگان با گذراندن سرفصل های زیر قادر خواهند بود با مفاهیم اولیه مدیریت، اهداف، ساختار، رفتار، وظایف و کارکردهای سازمانی آشنا شده، تشکیلات بهداشتی درمانی کشور، جنبه های اقتصادی- اجتماعی PHC و نحوه مدیریت آنها را درک نمایند، معیارها و ضوابط لازم برای پایش و نظارت بر فعالیت ها، تهیه بازخوردهای اطلاعاتی جهت بهبود عملکردها در ارائه مراقبتهای سلامت را بشناسند و بتوانند آنها را با ساختار و کارکرد سازمانهای سلامت بین المللی قابل مقایسه نمایند. همچنین کاربرد اصول مراقبت نظامهای سلامت را در مراقبتهای بهداشت مدارس آموزش خواهند دید.		
فعالیتهای آموزشی	سخنرانی و ارائه مطالب توسط مدرس بحثهای گروهی و مشارکت فعال دانشجویان مطالعه و مرور منابع تعیین شده انجام تکالیف و پروژههای کلاسی		
توضیحات ضروری	مدرس این درس باید تخصص بهداشت عمومی یا یکی از تخصص های مدیریت خدمات بهداشتی را دارا باشد.		
محتوای ضروری درس			
نظری: (۲۴ ساعت)			
۱- مقدمه ای بر مدیریت نظامهای سلامت: تعاریف و مفاهیم ۲- تاریخچه و تکامل مدیریت نظامهای سلامت ۳- اصول و چارچوبهای مدیریت نظامهای سلامت ۴- ساختار سازمانی و سلسله مراتب در نظامهای سلامت ۵- رهبری و مدیریت در نظامهای سلامت ۶- برنامه ریزی استراتژیک در نظامهای سلامت ۷- مدیریت منابع انسانی در نظامهای سلامت ۸- مدیریت مالی و بودجه بندی در نظامهای سلامت ۹- ارزیابی و بهبود کیفیت در خدمات سلامت ۱۰- مدیریت خطر و بحران در نظامهای سلامت ۱۱- مدیریت بحران در نظام سلامت و کاهش جمعیتی ۱۲- سیاست گذاری و تصمیم گیری در نظامهای سلامت ۱۳- فناوری اطلاعات در مدیریت نظامهای سلامت ۱۴- سیستمهای اطلاعات بهداشتی و کاربرد آنها ۱۵- چالشهای نوین در مدیریت نظامهای سلامت ۱۶- چالشهای جمعیتی ۱۷- مدیریت تغییر در نظامهای سلامت			

۱۸- مشارکت جامعه و سیاست‌های عمومی در نظام‌های سلامت
۱۹- کاربرد اصول مراقبت نظام‌های سلامت را در مراقبت‌های بهداشت مدارس
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ) ✓ رضائیان، علی. میانی سازمان و مدیریت. تهران: انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت). ✓ عبادی فرد آذر، ف. شجاعی تهرانی، ح. و دیگران. اصول خدمات بهداشتی. تهران: انتشارات عبادی فرد. ✓ حاتمی، ح. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند.
شیوه ارزشیابی دانشجو: - حضور منظم و فعال در کلاس - ارائه تکالیف کلاسی - آزمون کلاسی شفاهی میان دوره‌ای - آزمون میان دوره‌ای کتبی - آزمون پایان ترمسال

کد درس	۳۶	نام درس	سبک زندگی سالم دانش آموزان بر اساس مبانی طب ایرانی	نوع درس	نظری	مدت آموزش	۳۴ ساعت نظری	تعداد واحد	۲ واحد نظری	هدفهای کلی
این درس به بررسی اصول و مفاهیم مرتبط با مدیریت عوامل ضروری برای حفظ سلامتی و تأثیرات مثبت سبک زندگی سالم بر بهبود سلامت عمومی با تأکید بر دانش آموزان می‌پردازد. در این درس، مفاهیم نظری و کاربردهای عملی مدیریت عوامل ضروری برای حفظ سلامتی از دیدگاه طب ایرانی و اهمیت سبک زندگی سالم در جلوگیری از بیماری‌ها و ارتقای سلامت عمومی در سنین مدرسه بررسی می‌شود. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - مفهوم عوامل ضروری برای حفظ سلامتی از دیدگاه طب ایرانی و نقش آنها در پیشگیری از بیماری‌ها و مشکلات سلامت عمومی را تشریح نماید. - اصول مدیریت سبک زندگی از دیدگاه طب ایرانی از جمله شستاسایی، ارزیابی، و کنترل عوامل ضروری برای حفظ سلامتی از دیدگاه طب ایرانی را در سنین مدرسه توضیح دهد. - تأثیر سبک زندگی سالم از جمله تغذیه، خواب، فعالیت بدنی، تعادل سیستم جذب و دفع مواد در بدن و کنترل استرس بر بهبود سلامت فردی و جامعه‌ای را بیان نماید. - راهکارهای عملی برای ترویج سبک زندگی سالم در جامعه و بهبود نتایج سلامت عمومی را در دانش آموزان توضیح دهد.										
شرح درس	با توجه به وجود پشتوانه فرهنگی غنی در مکتب طب سنتی ایرانی مبنی بر تأثیر سبک زندگی سالم در حفظ و ارتقاء سلامت و پیشگیری از بیماری‌ها که آخرین دیدگاه‌های سازمان جهانی بهداشت نیز آن را تأیید نموده و یکارگیری طب‌های سنتی را با توجه به اقبال مردمی مورد تأکید قرار داده است؛ همچنین ضرورت توجه به پیشگیری سطح اول و اهمیت آن در ارتباط با ارتقاء سلامت و پیشگیری از بیماری‌های مربوط به سبک زندگی و همچنین کاهش بار بیماری‌ها بر نظام سلامت، لزوم ارائه درس سبک زندگی ایرانی - اسلامی در این راستا ضروری است.									
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های یادگیری این درس باید شامل آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی در مورد ابعاد سبک زندگی در طب ایرانی و تأثیر آن در حفظ سلامتی و پیشگیری از بیماری‌ها و انجام سایر تکالیف یادگیری باشد.									
توضیحات ضروری										
محتوای ضروری درس										
۱- اهمیت نقش سبک زندگی در علم پزشکی امروزی و همچنین در طب سنتی ایرانی ۲- مفهوم عوامل ضروری و غیر ضروری برای حفظ سلامتی از دیدگاه طب ایرانی ۳- آشنایی با عوامل ضروری برای حفظ سلامتی از دیدگاه طب ایرانی ۴- تعریف و انواع عوامل ضروری (سه ضروری) برای حفظ سلامتی یا به عبارت دیگر ابعاد سبک زندگی در طب ایرانی ۵- ارتباط عوامل و ابعاد سبک زندگی در طب ایرانی با بیماری‌ها و مشکلات سلامت عمومی ۶- نقش آب و هوا در سلامتی و نحوه مدیریت سبک زندگی در زمان آلودگی هوا ۷- اهمیت آداب خوردن و آشامیدن و نوع غذا در حفظ سلامتی ۸- مدیریت تغذیه برای حفظ سلامتی در گروه‌های سنی مختلف ۹- نقش ورزش و فعالیت بدنی در حفظ سلامتی ۱۰- مدیریت فعالیت بدنی و ورزش متناسب با شرایط فردی ۱۱- نقش خواب مناسب و مدیریت شرایط برای داشتن خواب خوب ۱۲- نقش سیستم نگهداری مواد ضروری و دفع مواد زائد (پاکسازی) در حفظ سلامتی و مدیریت آن ۱۳- نقش حالات روحی روانی در حفظ سلامتی ۱۴- روش‌های مدیریت حالات روحی - روانی ۱۵- راهکارهای ترویج سبک زندگی سالم در جوامع مختلف ۱۶- آشنایی با برنامه‌های جاری در کشور ایران برای کنترل عوامل موثر سبک زندگی ۱۷- ارزیابی اثربخشی برنامه‌های ترویج سبک زندگی سالم										

- ۱۸- نحوه ارزیابی عوامل سبک زندگی از دیدگاه طب ایرانی (بر کردن شناسنامه سبک زندگی تحت عنوان خدمت طب ایرانی در سامانه الکترونیک سلامت)
- ۱۹- راهکارهای کنترل و اصلاح سبک زندگی یا مدیریت عوامل ضروری برای حفظ سلامتی
- ۲۰- روش‌های مشاوره برای سبک زندگی سالم یا تاکید بر دانش آموزان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ✓ محمدی کناری، ح. و دیگران. سبک زندگی سالم بر اساس آموزه‌های طب ایرانی. تهران: انتشارات طب گستر.
- ✓ گروه نویسندگان. کتابچه آموزشی طرح «نهضت سوان سلامت آموزی».
- ✓ گروه نویسندگان. سری کتابچه‌های «سبک زندگی سلامت محور» ویژه مربیان بهداشت و ویژه دانش آموزان.
- ✓ ناصری، م. حفظ سلامتی از دیدگاه طب سنتی ایران. تهران: انتشارات طب سنتی ایران.
- ✓ حاتمی، ح. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و ترائکی ارزشیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون کلاسی شفاهی میان دوره ای
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه ای
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	۳۷		
نام درس	سلامت دهان و دندان	نوع درس	نظری-عملی
مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری - ۲۴ ساعت عملی	پیش نیاز	آناتومی ۰۱- فیزیولوژی ۰۲
تعداد واحد	۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی		
هدفهای کلی	هدف این درس، آشنایی کامل دانشجوی بهداشت مدارس با مشکلات و بیماریهای سلامت دهان و دندان گروههای سنی مختلف است. همچنین، دانشجویان دانش و مهارت کافی برای انجام برخی از مراقبتهای مجاز در زمینه سلامت دهان و دندان را کسب خواهند نمود تا بتوانند به عنوان مراقب سلامت دهان فعالیت نموده و نیز به آموزش چگونگی مراقبت از دهان و دندان ها به گروههای هدف و سنی مختلف خواهند پرداخت. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - آناتومی و فیزیولوژی دهان و دندان را تشریح کند. - جزئیات دندانهای شیری و دائمی را توضیح دهد. - بیماریهای مختلف دهان و دندان و مراقبت آنها را تشریح کند. - مهارتهای عملی برای حفظ و ارتقای بهداشت دهان و دندان را بکار گیرد.		
شرح درس	رعایت سلامت دهان و دندان نقش مهمی در پیشگیری از بیماریها و حفظ سلامتی فرد دارد و این امر در کودکان زیر ۱۴ سال اهمیت بیشتری دارد. در این درس آشنایی با فضای دهان، دندانهای شیری و دائمی و اصول سلامت دهان و دندان شامل فلوراید، مسواک زدن صحیح، استفاده از دهان شویه ها، معاینات منظم، استفاده از نخ دندان و ... مورد تأکید قرار می گیرد. علاوه بر آموزش نظری، نحوه کار مدارس و چگونگی ارائه آموزش سلامت دهان و دندان به گروههای سنی مختلف، انجام معاینات و مراقبت ها آموزش داده می شود.		
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری و عملی، مطالعه فردی و بحث گروهی می باشد		
توضیحات ضروری			
محتوای ضروری درس			
الف) نظری: (۱۷ ساعت)			
۱- تعریف سلامت دهان و دندان و اهمیت پیشگیری ۲- شناخت دهان و بخش های مختلف و نقش های آن ها ۳- شناخت دندان های شیری و دائمی، دوره های دندان، اجزاء و ساختمان دندان ها ۴- بیماری های شایع دهان و دندان ها ۵- عوامل ایجاد کننده بیماری های دهان و دندان ۶- راه های پیشگیری از بیماری های دهان و دندان ۷- نقش فلوراید در سلامت دهان و دندان و انواع و روشهای استفاده از آن ۸- نقش تغذیه در سلامت دهان و دندان ۹- عوامل میکروبی داخل دهان ۱۰- آشنایی با انواع محصولات بهداشت دهان و دندان و کاربرد و نحوه استفاده ۱۱- تأثیر معاینات دوره ای در سلامت دهان و دندان ۱۲- نقش عوامل اقتصادی-اجتماعی در سلامت دهان و دندان ۱۳- اهمیت سلامت دهان و دندان در سلامت همه جانبه و پیشگیری از بیماریهای عمومی ۱۴- شناخت شاخص ای مهم سلامت دهان و دندان ۱۵- رویکرد عوامل خطر مشترک در بیماری های دهان و بیماری های عمومی ۱۶- ارتقای سلامت دهان و دندان در گروه های سنی مختلف دانش آموزان ۱۷- آموزش بهداشت دهان و دندان و رسانه های آموزشی ۱۸- شناخت مدل های رفتاری در سلامت دهان و دندان ۱۹- شناخت باورهای غلط در زمینه دهان و دندان ۲۰- برنامه های کشوری سلامت دهان و دندان برای مدارس			

۲۱- آشنایی با نظام سلامت دهان و دندان و نیروهای مرتبط آن
۲۲- آشنایی با گروه های هدف و سنی در سلامت دهان و دندان و مراقبت های هر گروه از دانش آموزان
۲۳- چگونگی معاینات دهان و دندان
۲۴- نحوه تشخیص بیماری های شایع دهان و دندان
۲۵- آسیب های وارده به دهان و دندان ها و راه های پیشگیری و مواجهه با آسیب
۲۶- ضایعات مخاطی و سرطان های دهان و عوامل موثر بر آن ها از جمله دخانیات
۲۷- آشنایی با کلیات رشته دندان پزشکی
۲۸- آشنایی با بیماری های منتقله و کنترل عفونت در دندانپزشکی
(ب) عملی: (۳۴ ساعت)
۱- کسب مهارت چگونگی آموزش بهداشت دهان و دندان به گروه های سنی مختلف دانش آموزان
۲- کسب مهارت چگونگی برخورد با گروه های سنی مختلف دانش آموزان
۳- انجام روش های خودمراقبتی بهداشت دهان و دندان مانند مسواک زدن
۴- تولید رسانه های آموزشی بهداشت دهان و دندان برای گروه های سنی دانش آموزان
۵- کسب مهارت در انجام معاینات دهان و دندان برای یکدیگر و گروه های سنی
۶- کسب مهارت در انجام وارنیش فلوراید برای یکدیگر و گروه های سنی
۷- تشخیص بیماری های دهان و دندان
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)
✓ درسامه سلامت دهان و دندان
✓ بسته خدمتی مراقبت های سلامت دهان و دندان برای گروه های سنی
✓ آخرین ویرایش دستورالعمل های مرتبط وزارت بهداشت
شیوه ارزشیابی دانشجو:
دانشجویان با روشهای زیر بصورت دستی و تراکمی ارزیابی خواهند شد:
- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه ای
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون عملی پایان نیمسال
- آزمون کتبی پایان نیمسال

کد درس	۳۸	نام درس	اصول مدیریت بحران	نوع درس	نظری	مدت آموزش	۱۷ ساعت نظری	پیش نیاز	ندارد
تعداد واحد	۱ واحد نظری	هدفهای کلی	هدف کلی این درس آشنایی فراگیران با مفاهیم رایج بحرانهای زیستی، حوادث و بلایا، مدیریت این بحرانها، تمرکز بر اثرات سلامتی آنها، کاهش خطر بلایا و ارتقاء تاب آوری نظام سلامت و مراقبت سلامت در حین بحرانها و بلایا می باشد. در پایان این درس دانشجو باید بتواند: - مفاهیم رایج در خصوص بحرانهای زیستی و انسان ساخت را توصیف کند. - اهمیت اقدامات بهداشتی و مراقبت های سلامت در شرایط اضطراری را توضیح دهد. - پیامدهای بهداشت عمومی و جمعیتی ناشی از بحرانهای زیستی و بلایا و برنامه ریزی ها و مداخلات مرتبط در مراحل چهارگانه مدیریت بلایا در بخش سلامت را توضیح دهد. - مهارت لازم در خصوص اجرای برنامه های بهداشتی و کمک های اولیه کسب نماید. - عوامل بروز حوادث و چگونگی پیشگیری از آن و مدیریت بحران و ویژگی های آن را تشریح نماید.						
شرح درس	در این درس، ایجاد مهارت در دانشجویان در زمینه شناخت بحرانهای زیستی و انسان ساخت و اجرای مراقبت های سلامت و کمک های اولیه در شرایط اضطراری و شناخت عوامل بروز حوادث و اقدامات ضروری جهت پیشگیری از آنها و شناخت مدیریت بحران و ویژگی های آن مورد انتظار می باشد.								
فعالیتهای آموزشی	فعالیتهای یادگیری این درس باید ترکیب متوازی از آموزش نظری، مطالعه فردی و بحث گروهی، بررسی موارد مشابه در حوادث و انجام سایر تکالیف یادگیری را شامل شود.								
توضیحات ضروری									
محتوای ضروری درس									
۱- تعاریف بحرانهای زیستی و انسان ساخت و مدیریت آنها ۲- تعاریف حوادث، طبقه بندی و آثار آن ۳- سازمان های مسئول ملی و بین المللی مرتبط با بحرانها و حوادث ۴- کلیات برنامه نظام سلامت در بحرانها و بلایا ۵- بحران کاهش جمعیت ۶- حمایت های روانی اجتماعی در بلایا و حوادث غیر مترقبه ۷- مدیریت بحران شامل سازماندهی، هماهنگی و تقسیم وظایف در شرایط اضطراری ۸- روش جمع آوری مجروحین، کمک های اولیه و چگونگی نقل و انتقال آسیب دیدگان ۹- شیوه اسکان آوارگان، کنترل بیماری های واگیر و میارزه یا حشرات و بندپایان ۱۰- روش های ضد عفونی، دفع فاضلاب و جمع آوری اجساد (انسان و حیوان)، بهداشت آب و غذا در حوادث ۱۱- مشکلات مرتبط با سلامت روانی و عاطفی در جمعیت های آسیب دیده ۱۲- آموزش بهداشت و جلب مشارکت حادثه دیدگان در سازماندهی و حل مشکلات منطبق با برنامه های جوانی جمعیت									
منابع اصلی درس: (آخرین چاپ) ✓ عصار، م. راهنمای بهسازی محیط در بلاهای طبیعی. ترجمه: ابوالحسن ندیم. تهران: انتشارات نشر دانشگاهی. ✓ دانشمور، د.ج. اقدامات ایمنی مناسب در زمان شیوع بیماری های واگیر. ترجمه: گروه مترجمین معاونت پژوهشی وزارت بهداشت. ✓ غلامی، ر. و دیگران. راهنمای عملیات بهداشت محیط در شرایط اضطراری و بلایا، مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت. ✓ برنامه ملی پاسخ نظام سلامت در بلایا و فوریتها، تهران: انتشارات آذر برزین. ✓ حاتمی، ج. و دیگران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: انتشارات ارجمند. ✓ متقی پور، ی. و دیگران. حمایت های روانی - اجتماعی در بلایا و حوادث غیر مترقبه (ویژه معلمان و مشاوران مدارس). دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد. معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. ✓ متقی پور، ی. و دیگران. حمایت های روانی - اجتماعی در بلایا و حوادث غیر مترقبه (ویژه بهورزان). دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد. معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.									

شیوه ارزیابی دانشجوی:

دانشجویان با روشهای زیر بصورت دست و تراکمی ارزیابی خواهند شد:

- حضور منظم و فعال در کلاس
- ارائه تکالیف کلاسی
- آزمون های کلاسی تعاملی رایانه های
- آزمون میان دوره ای کتبی
- آزمون پایان نیمسال

کد درس	نام درس	کارآموزی در عرصه بهداشتی درمانی (۱)	نوع درس	کارآموزی در عرصه
۳۹	مدت آموزش	۴۰۸ ساعت کارآموزی در عرصه	پیش نیاز	مراقبت از کودکان با نیازهای ویژه ۱۹، سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد ۲۰، اصول بهداشت محیط مدرسه ۲۲، اصول ارگونومی و ایمنی در مدرسه ۲۴، سلامت کودکان ۲۵، بیماریهای شایع در سن مدرسه ۲۶، بیماریهای واگیر ۲۹، بیماریهای غیرواگیر ۳۰، شیوه های نوین آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مدارس ۳۲، سلامت دهان و دندان ۳۷
تعداد واحد	۸ واحد کارآموزی در عرصه			
محیط کارآموزی در عرصه	مراکز خدمات جامع سلامت شهری و روستایی، پایگاههای بهداشتی، خانه های بهداشت، اورژانس بیمارستان، مراکز فوریتهای پزشکی، مراکز توانبخشی کودکان، و مراکز عرضه خدمات بهداشت محیط از قبیل بیمارستانها، کارگاهها و اماکن عمومی.			
هدفهای کلی	به کارگیری آموخته های نظری و مهارت علمی و عملی در مراقبت از بیمارها بر اساس شرح وظایف کارشناس بهداشت مدارس تحت نظارت مستقیم استاد، بمنظور ارتقاء سلامت و پیشگیری از بیمارها در گروههای هدف. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - مهارت مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت به گروههای هدف مختلف را کسب نماید. - مهارت ارائه خدمات ایمن سازی شامل تجویز واکسن، رعایت زنجیره سرد، مراقبت عوارض ایمن سازی، ثبت و تکمیل فرمهای مرتبط را کسب نماید. - مهارت مراقبت بیماریهای واگیردار و غیرواگیری که در برنامه های کشوری وجود دارد، در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس را کسب نماید. - مهارت مراقبت برنامه های سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد، در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس را کسب نماید. - مهارت مراقبت برنامه های بهداشت دهان و دندان، در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس را کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای ادغام یافته سلامت نوزادان و کودکان را کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای ادغام یافته سلامت نونهالان و نوجوانان را کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای ادغام یافته سلامت جوانان را کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای ادغام یافته سلامت میانسالان را کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای بهداشت محیط (در حیطه های آب، فاضلاب، مسکن و هوا) در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس را کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای بهداشت حرفه ای و ارگونومی در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس را کسب نماید.			
شرح کارآموزی در عرصه	در این درس دانشجویان با حضور در مراکز خدمات جامع سلامت شهری و روستایی، پایگاههای بهداشتی، خانه های بهداشت اورژانس بیمارستان، مراکز فوریتهای پزشکی، مراکز توانبخشی کودکان، و مراکز عرضه خدمات بهداشت محیط از قبیل بیمارستانها، کارگاهها و اماکن عمومی مهارت طراحی آموزشی، تولید و استفاده از انواع رسانه های آموزشی و ارزشیابی برنامه های آموزشی را در موضوعات مختلف و نیز برای گروههای مختلف هدف مراقبت، کسب می نمایند. در کارآموزی ایمن سازی، دانشجویان بصورت عملی توانایی ارائه خدمات ایمن سازی برای گروههای مختلف سنی از نوزادان تا بزرگسالان شامل اجرای فرایندهای واکسیناسیون برای همه گروههای هدف، اجرای فرایندهای مرتبط با زنجیره سرما، رسم نمودار پایش ماهانه پوشش واکسن ها و آنالیز آن، مراقبت عوارض ایمن سازی، ثبت و تکمیل فرمهای مرتبط را بدست می آورند. در کارآموزی بیماریهای واگیردار و غیرواگیر، تمرکز بر یادگیری مهارتهای پایه در مراقبت از بیمارهایی است که واجد برنامه مراقبت کشوری هستند و کسب مهارت عملی برای عملیاتی نمودن وظایفی که در هر برنامه به عهده کارشناس			

بهداشت مدارس گذاشته شده است. نمونه هایی از آن مراقبت‌ها عبارتند از: ارزیابی گروه سنی ۶-۱۷ سال از نظر پوست و مو (گال)، بررسی مو در گروه سنی ۶-۱۷ سال از نظر وجود حشره شپش و تخم شپش، نمونه برداری حشره شپشی، و انجام تست خون مخفی در مدفوع، مداخلات مرتبط با عوامل خطر بیماریهای غیرواگیر شامل استعمال دخانیات، مصرف الکل، تغذیه نامناسب، و تحرک بدنی ناکافی.

در کارآموزی مراقبت برنامه های سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد، دانشجویان مهارتهای پایه این برنامه ها را در حد انتظار از مراقب سلامت بدست می آورند. با حضور در مراکز خدمات جامع سلامت شهری و روستایی، پایگاههای بهداشتی، خانه های بهداشت و "مراکز سراج" و تحت نظارت مستقیم استاد، عملاً با مصاحبه بالینی در تشخیص اختلالات روانی اجتماعی و انجام آزمونها و اصول نشانه شناسی رفتاری آشنا شده و اساساً آزمونهای ادغام شده مرتبط با سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد در شبکه را انجام می دهند.

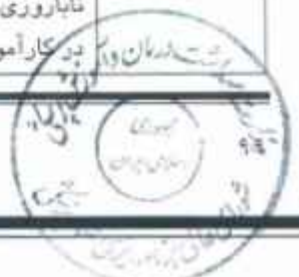
در کارآموزی مراقبت برنامه های بهداشت دهان و دندان، دانشجویان مهارت های لازم برای ارائه همه مراقبتهای مرتبط زیر نظر استاد را کسب می کنند. بخشی از این مهارتها عبارتند از: مهارت چگونگی آموزش بهداشت دهان و دندان به گروه های سنی مختلف از جمله کودکان، مهارت چگونگی برخورد با گروه های سنی مختلف بویژه کودکان، انجام روش های خودمراقبتی بهداشت دهان و دندان مانند مسواک زدن، تولید رسانه های آموزشی بهداشت دهان و دندان برای گروه های سنی، مهارت در انجام معاینات دهان و دندان برای گروه های سنی، مهارت در انجام واریش فلوراید برای گروه های سنی، و تشخیص بیماری های دهان و دندان.

در کارآموزی مراقبت های ادغام یافته سلامت نوزادان و کودکان، تمرکز بر یادگیری مهارتهای پایه در مراقبت از نوزادان و کودکان می باشد. دانشجویان با استفاده از دانشی که در دروس نظری بدست آورده اند، مهارت عملی استفاده از بوگت های مراقبتهای ادغام یافته کودک سالم ویژه غیرپزشک و مراقبتهای ادغام یافته ناخوشی های اطفال ویژه غیر پزشک را متناسب با وظایفی که در هر برنامه به عهده کارشناس بهداشت مدارس گذاشته شده است، تحت نظارت مستقیم مربی و با رعایت موازین اخلاق حرفه ای بدست می آورند. بخشی از مهارتهایی که مورد انتظار است عبارتند از: ارزیابی نوزاد از نظر علائم خطر، ارزیابی وزن برای سن، ارزیابی قد برای سن، ارزیابی وزن برای قد، ارزیابی محیط دور بازو، ارزیابی کودک از نظر دور سر، ارزیابی وضعیت تغذیه، آموزش تغذیه، ارزیابی کودک از نظر مصرف مکمل ها، غربالگری تکامل کودک، ارزیابی کودک از نظر بیماریهای متابولیک ارثی، ارزیابی واکسیناسیون کودک، ارزیابی کودک از نظر وضعیت شنوایی و بینایی.

در کارآموزی مراقبت های ادغام یافته نونهالان، نوجوانان، و جوانان، دانشجویان مهارتهای پایه این برنامه ها را در حد انتظار از کارشناس بهداشت مدرسه بدست می آورند. با حضور در مراکز خدمات جامع سلامت شهری و روستایی، پایگاههای بهداشتی، خانه های بهداشت و مدارس و تحت نظارت مستقیم استاد، عملاً مهارتهای مورد انتظار را کسب می کنند شامل: ارزیابی های دوره ای، معاینات غربالگری، نحوه ارجاع و پیگیری موارد خاص، تمرین های عملی در زمینه تن سنجی و ارزیابی الگوی تغذیه، ارزیابی فعالیت بدنی و اجرای برنامه های تمرینی، ارزیابی سلامت روان و اجتماعی، خودمراقبتی و آموزش به نونهالان، نوجوانان و جوانان، به علاوه، انتظار می رود در گروه سنی نوجوانان و جوانان، دانشجویان بصورت عملی مهارتهای مهمی را زیر نظر مربی بصورت مستقیم کسب نمایند شامل: ارزیابی از نظر سلامت اجتماعی، ارزیابی از نظر روند بلوغ و اختلالات بلوغ، ارزیابی از نظر اختلالات اسکلتی، ارزیابی از نظر ارگونومی دانش آموزان، آموزش های مرتبط با ازدواج به هنگام و سالم، ترویج زایمان طبیعی، پیشگیری از ناباروری، مشاوره و مراقبت پیش از بارداری.

در کارآموزی مراقبت های ادغام یافته سلامت میانسالان (شامل پیش میانسالی و میانسالی)، دانشجویان ضمن حضور در مراکز خدمات جامع شهری و روستایی، پایگاههای بهداشتی و خانه های بهداشت و با بهره گیری از دانش نظری، مهارت های مورد انتظار از مراقب سلامت را برای مراجعین گروههای سنی میانسالی زیر نظر استاد کسب می کنند. بخشی از این مهارتها عبارتند از: ارزیابی های دوره ای، معاینات غربالگری، نحوه ارجاع و پیگیری موارد خاص، تمرین های عملی در زمینه تن سنجی و ارزیابی الگوی تغذیه، ارزیابی فعالیت بدنی و اجرای برنامه های تمرینی، مدیریت و کنترل عوامل خطر مانند دیابت، فشارخون بالا و اختلالات چربی های خون، ارزیابی سلامت روان و اجتماعی، و خودمراقبتی و آموزش به میانسالان. در راستای اهمیت ارائه مراقبتهای مرتبط با جوانی جمعیت، انتظار می رود دانشجویان مهارتهای مرتبط را از طریق ارائه خدمات به گروههای سنی میانسالان زیر نظر مستقیم مربی کسب نمایند شامل: مشاوره فرزندآوری و پیشگیری از ناباروری.

در کارآموزی مراقبتهای بهداشت محیط و بهداشت حرفه ای، ضمن افزایش آگاهی و آشنایی عملی با اصول بازدید منزل و

مدرسه و بهداشت محیط، دانشجویان یا استفاده از آموخته های نظری و اصول مراقبت بهداشتی اولیه و بر اساس شرح وظایف تعیین شده برای کارشناس بهداشت مدارس با استفاده از مهارت تفکر انتقادی، خلاق و حل مسئله، خدمات بهداشتی مورد نظر و پیگیری مراقبتها را در خانواده از طریق بازدید از منزل، کارگاه و مراکز ارائه خدمات بهداشت محیط و حرفه ای تحت نظارت مستمر مربی مربوطه و با رعایت موازین اخلاقی حرفه ای ارائه می دهند. بخشی از مهارت های مورد انتظار عبارتند از: اندازه گیری کتر باقیمانده آب، اندازه گیری PH آب، اندازه گیری ید نمک طعام، نمونه برداری آب، گندزدایی دستی آب با کتر در مقیاس کوچک، گندزدایی فاضلاب، آموزش سموم مناسب برای مبارزه با ناقلین و حشرات بیماریزا، آموزش اصول مناسب بهداشت مسکن، ارزیابی ارگونومی شغلی صنایع خانگی، و تعیین مواجهه با عوامل زیان آور فیزیکی.	
	توضیحات ضروری
شیوه ارزشیابی دانشجو: - حضور منظم و فعال در عرصه های مرتبط و ارزیابی گزارشهای مکتوب در مورد عرصه های کارآموزی. - تکمیل لاگ بوک مربوطه - ارزشیابی عملکرد دانشجو در ارائه خدمات بهداشتی مورد انتظار با استفاده از فرمهای تدوین شده از قبیل آزمون مشاهده مستقیم مهارت های عملی.	

کد درس	۴۰		
نام درس	کارآموزی در عرصه مدرسه (۲)	نوع درس	کارآموزی در عرصه
مدت آموزش	۲۰۸ ساعت کارآموزی در عرصه	پیش نیاز	کارآموزی در عرصه بهداشتی درمانی ۳۹
تعداد واحد	۸ واحد کارآموزی در عرصه		
محیط کارآموزی در عرصه	مدارس مقاطع مختلف تحصیلی شهری و روستایی، مهد کودک ها، مدارس کودکان استثنایی، و مراکز توانبخشی کودکان		
هدفهای کلی	به کارگیری آموخته های نظری و مهارت علمی و عملی در مراقبت از سلامت و بیماری بر اساس شرح وظایف کارشناس بهداشت مدارس تحت نظارت مستقیم اساتید و مربیان دانشکده های بهداشت، بمنظور ارتقاء سلامت و پیشگیری از بیماریها در گروههای هدف مختلف مدارس. در پایان این درس، دانشجو باید بتواند: - مهارت مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت به گروههای هدف مختلف دانش آموزان را در مدرسه کسب نماید. - مهارت پایش و ارزشیابی برنامه ایمن سازی دانش آموزان شامل ثبت و تکمیل فرمهای مرتبط را کسب نماید. - مهارت مراقبت بیماریهای واگیردار و غیرواگیری که در برنامه های کشوری وجود دارد، در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس در مدارس را کسب نماید. - مهارت مراقبت برنامه های سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد، در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس در مدارس را کسب نماید. - مهارت مراقبت برنامه های بهداشت دهان و دندان، در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس در مدارس را کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای ادغام یافته سلامت کودکان را در مدارس کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای ادغام یافته سلامت نونهالان و نوجوانان را در مدارس کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای ادغام یافته سلامت جوانان را در مدارس کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای ادغام یافته سلامت میانسالان را برای کربیان و اولیای مدارس کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای بهداشت محیط (در حیطه های آب، فاضلاب، مسکن و هوا) در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس را در مدارس کسب نماید. - مهارت ارائه مراقبتهای بهداشت حرفه ای و ارگونومی در حد مورد انتظار از کارشناس بهداشت مدارس را در مدارس کسب نماید.		
شرح کارآموزی در عرصه	در این درس دانشجویان با حضور در مدارس مقاطع مختلف تحصیلی شهری و روستایی، مهد کودک ها، مدارس کودکان استثنایی، و مراکز توانبخشی کودکان مهارت طراحی آموزشی، تولید و استفاده از انواع رسانه های آموزشی و ارزشیابی برنامه های آموزشی را در موضوعات مختلف و نیز برای گروههای مختلف هدف در مدارس، کسب می نمایند. در کارآموزی ایمن سازی، دانشجویان بصورت عملی نسبت به پایش و ارزشیابی خدمات ایمن سازی برای گروههای مختلف هدف بهداشت مدارس شامل دانش آموزان و مربیان مدارس زیر نظر مستقیم مربیان دانشکده های بهداشت اقدام می نمایند. همچنین، مهارت رسم نمودار پایش ماهانه پوشش واکسن ها و آنالیز آن، مراقبت عوارض ایمن سازی، ثبت و تکمیل فرمهای مرتبط را نیز بدست می آورند. در کارآموزی بیماریهای واگیردار و غیرواگیر، تمرکز بر کسب مهارت عملی برای عملیاتی نمودن وظایفی که در هر برنامه به عهده کارشناس بهداشت مدارس در مدارس گذاشته شده است، می باشد. نمونه هایی از آن مراقبتها عبارتند از: ارزیابی گروه سنی ۶-۱۷ سال از نظر پوست و مو (گال)، بررسی مو در گروه سنی ۶-۱۷ سال از نظر وجود حشره شپش و تخم شپش، نمونه برداری حشره شناسی، و انجام تست خون مخفی در مدفوع، مداخلات مرتبط با عوامل خطر بیماریهای غیرواگیر شامل استعمال دخانیات، مصرف الکل، تغذیه نامناسب، و تحرک بدنی ناکافی. در کارآموزی مراقبت برنامه های سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد، دانشجویان با حضور در مدارس و تحت نظارت مستقیم استاد، عملاً با مصاحبه بالینی در تشخیص اختلالات روانی اجتماعی و انجام آزمونها و اصول نشانه شناسی رفتاری آشنا شده و راساً آزمونهای ادغام شده مرتبط با سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد در شبکه را برای دانش آموزان مقاطع مختلف تحصیلی انجام می دهند.		

در کارآموزی مراقبت برنامه های بهداشت دهان و دندان، دانشجویان مهارت های لازم برای ارائه همه مراقبتهای مرتبط برای دانش آموزان زیر نظر استاد را کسب می کنند. بخشی از این مهارتها عبارتند از: مهارت چگونگی آموزش بهداشت دهان و دندان به گروه های سنی مختلف دانش آموزان، انجام روش های خودمراقبتی بهداشت دهان و دندان مانند مسواک زدن، تولید رسانه های آموزشی بهداشت دهان و دندان برای گروه های سنی دانش آموزان، مهارت در انجام معاینات دهان و دندان برای گروه های سنی دانش آموزان، مهارت در انجام و ارتیش فلوراید برای گروه های سنی دانش آموزان، و تشخیص بیماری های دهان و دندان دانش آموزان و ارجاع مناسب. در کارآموزی مراقبت های ادغام یافته سلامت کودکان، دانشجویان با استفاده از دانشی که در دروس نظری بدست آورده اند، مهارت عملی استفاده از بوگت های مراقبتهای ادغام یافته کودک سالم و پژه غیرپزشک و مراقبتهای ادغام یافته ناخوشی های اطفال ویژه غیر پزشک را متناسب با وظایفی که در هر برنامه به عهده کارشناس بهداشت مدارس گذاشته شده است، تحت نظارت مستقیم مربی و با رعایت موازین اخلاق حرفه ای برای دانش آموزان بدست می آورند. بخشی از مهارتهایی که مورد انتظار است عبارتند از: ارزیابی وزن برای سن، ارزیابی قد برای سن، ارزیابی وزن برای قد، ارزیابی محیط دور بازو، ارزیابی وضعیت تغذیه دانش آموزان، آموزش تغذیه، ارزیابی دانش آموزان از نظر مصرف مکمل ها، غربالگری تکامل، ارزیابی واکسیناسیون دانش آموزان، ارزیابی دانش آموزان از نظر وضعیت شنوایی و بینایی. در کارآموزی مراقبت های ادغام یافته نونهالان، نوجوانان، و جوانان، دانشجویان با حضور در مدارس مقاطع مختلف تحصیلی شهری و روستایی، مهد کودک ها، مدارس کودکان استثنایی، و مراکز توانبخشی کودکان و تحت نظارت مستقیم استاد، عملاً مهارتهای مورد انتظار را کسب می کنند شامل: ارزیابی های دوره ای، معاینات غربالگری، نحوه ارجاع و پیگیری موارد خاص، تمرین های عملی در زمینه تن سنجی و ارزیابی الگوی تغذیه، ارزیابی فعالیت بدنی و اجرای برنامه های تمرینی، ارزیابی سلامت روان و اجتماعی، خودمراقبتی و آموزش به نونهالان، نوجوانان و جوانان، به علاوه، انتظار می رود در گروه سنی نوجوانان و جوانان، دانشجویان بصورت عملی مهارتهای مهمی را زیر نظر مربی بصورت مستقیم کسب نمایند شامل: ارزیابی دانش آموزان از نظر سلامت اجتماعی، ارزیابی از نظر روند بلوغ و اختلالات بلوغ، ارزیابی از نظر اختلالات اسکلتی، ارزیابی از نظر ارگونومی دانش آموزان، آموزش های مرتبط با ازدواج به هنگام و سالم، ترویج زایمان طبیعی، پیشگیری از ناباروری، مشاوره و مراقبت پیش از بارداری. در کارآموزی مراقبت های ادغام یافته سلامت میانسالان (شامل پیش میانسالی و میانسالی)، دانشجویان مهارت های مورد انتظار از مراقب سلامت را برای مربیان و اولیای مدارس زیر نظر استاد کسب می کنند. بخشی از این مهارتها عبارتند از: ارزیابی های دوره ای، معاینات غربالگری، نحوه ارجاع و پیگیری موارد خاص، تمرین های عملی در زمینه تن سنجی و ارزیابی الگوی تغذیه، ارزیابی فعالیت بدنی و اجرای برنامه های تمرینی، مدیریت و کنترل عوامل خطر مانند دیابت، فشارخون بالا و اختلالات چربی های خون، ارزیابی سلامت روان و اجتماعی، و خودمراقبتی و آموزش به میانسالان. در راستای اهمیت ارائه مراقبتهای مرتبط با جوانی جمعیت، انتظار می رود دانشجویان مهارتهای مرتبط را از طریق ارائه خدمات به گروه های سنی میانسالان زیر نظر مستقیم مربی کسب نمایند شامل: مشاوره فرزندآوری و پیشگیری از ناباروری. در کارآموزی مراقبتهای بهداشت محیط و بهداشت حرفه ای، ضمن افزایش آگاهی و آشنایی عملی با اصول بازدید مدرسه و بهداشت محیط، دانشجویان با استفاده از آموخته های نظری و اصول مراقبت بهداشتی اولیه و بر اساس شرح وظایف تعیین شده برای کارشناس بهداشت مدارس با استفاده از مهارت تفکر انتقادی، خلاق و حل مسئله، خدمات بهداشتی مورد نظر و پیگیری مراقبتها را در مدارس از طریق بازدید از مدارس تحت نظارت مستمر مربی مربوطه و با رعایت موازین اخلاق حرفه ای ارائه می دهند. بخشی از مهارتهای مورد انتظار عبارتند از: اندازه گیری کمر باقیمانده آب، اندازه گیری PH آب، اندازه گیری ید نمک طعام، نمونه برداری آب، گندزدایی دستی آب با کتر در مقیاس کوچک، گندزدایی فاضلاب، آموزش سبوم مناسب برای مبارزه با ناقلین و حشرات بیماریزا، آموزش اصول مناسب بهداشت مسکن مدارس، ارزیابی ارگونومی دانش آموزان و مربیان، و تعیین موانع با عوامل زیان آور فیزیکی.	توضیحات ضروری
شیوه ارزشیابی دانشجویان: - حضور منظم و فعال در عرصه های مرتبط و ارزیابی گزارشهای مکتوب در مورد عرصه های کارآموزی - تکمیل لاگ بوک مربوطه - ارزشیابی عملکرد دانشجویان در ارائه خدمات بهداشتی مورد انتظار با استفاده از فرمهای تدوین شده از قبیل آزمون مشاهده مستقیم مهارتهای عملی.	

فصل چهارم

استانداردهای برنامه آموزشی رشته بهداشت مدارس

در مقطع کارشناسی پیوسته

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، کایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

* ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.

- * ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم‌های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- * ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب تیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- * ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و بازخورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه‌های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی بین رشته‌ای از قبل پیش‌بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.
- * ضروری است، در آموزش‌های حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- * ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی رشته بهداشت مدارس

در مقطع کارشناسی پیوسته

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت سال از اجرای برنامه
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به تدوین برنامه را مسجل کند
- ۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:

★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	۸۰ درصد
★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	۹۰ درصد
★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۹۰ درصد
★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل تدوین شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا تدوین برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه تدوین برنامه:

مراحل تدوین این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته تدوین برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته تدوین برنامه
- تدوین در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی تدوین شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

برنامه آموزشی رشته بهداشت مدارس

در مقطع کارشناسی پیوسته

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
 - ۱-۱) شایسته شأن و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
 - ۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۲-۱-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
 - ۲-۱-۳) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
 - ۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
 - ۲-۱-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
 - ۲-۱-۶) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
 - ۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛

۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:

۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط و منطبق با دستورالعمل طرح انطباق؛

۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛

۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛

۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛

۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛

۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری و منطبق با دستورالعمل طرح انطباق؛ باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛

۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

- ۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛
- ۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛
- ۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابقت مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.
- در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار-مذکور در این منشور- بر عهده تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.
- چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان
در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحدالشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان یا آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده یا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد.
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.

- ۱۳- استفاده از دمهایی و صنل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادوکلن و عطرهای با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.